

3/1254

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్నపట్టణము 1925 వ సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 5-వ తేది గురువారము
(శ్రీ) రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, మాఘమాస శుద్ధ ద్వాదశి ౧౨.

No. 252
సంచిక ౨౫౩

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

నొప్పు గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది వంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు

అమృతాంజనము సకలవిద నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట బావును,
పార్శవు మెప్పుల బారదోలును, పొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేశమును
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీరవేసును.
దేశములలో కూడ వాడునున్నారు.

చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింటను డడగి. ది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, పొంబాయి.

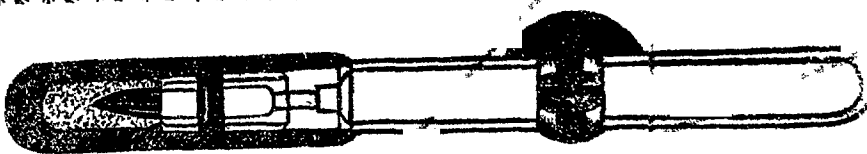
మైనపువత్తులు

ది ఇండో - బర్మా వెట్రోలియం కంపెనీ లిమిటెడ్
రంగూను,

వారి చేత యారు చేయబడినది
ఏజెంట్లు, స్టాకు చేయవారు

ప్యారి అండు కో
పోస్టుబాక్సు నెం 12, మద్రాసు

మైనపువత్తులు, మైనము, ధరలకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

గ్లాసు
పాళీలు

పాంతున్ పేనాల బంగారపు పాళీలబహు యానాతన గ్లాసుపాళీలు దేశమంతయు వాడుకలోనున్నవి గ్లాసు రూ 14
జాతూరి సిరాలో ముంచినయెడల ర నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును.
గ్లాసు రూ 14. గ్లాసుపాళీ ఫ్రెంచ్ పేనా రూ 1 డజను రూ 10.
మైలాపూరు విక్టోరియా మద్రాసు.

Madras Places 1924-25

చెన్నపురి
గురిపు పందేములు
1924-1925

ఈదిగవ తెలుపబడిన తేదీలలో పందేములు జరుగును
1925 సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 7, 14.

8 వ ఎక్స్ ప్రెస్ మిటింగు
మొదటివనము 18-2-25 లేది బుధవారము
రెండవదివనము 21-2-25 శనివారము.
ఎత్తెక్కిక్ టోటాలి తేటరు బుక్క-మేర్లు

ప్రవేశకట్టుము:-

మొదటితరగతి: పురుషులకు ర్పు 5 స్త్రీలకు ర్పు 3
రెండవతరగతి: ,, ,, 1 ,, 0-6-0.

బీచ్, వార్కు, ఎగ్జిక్యూ
నుండి స్పెషలుబుక్ల పోవును
ఇవిర వివరములు గోడౌన్ లలో వ్రాయబడును
మా పెద్దనాగినులను గూర్చి

పెల్లింగు కు సీ సీ సీ

మూంలు రోడ్డు, మద్రాసు
2-2-25 సోమవారమునుండి 6-2-25 శుక్రవారమువరకు
యూనివర్సిటీ సీరియలు

ది "హోమ్స్ సీట్"

4 స భాగము ప్రదర్శించబడును
న్యూను, కామిక్ కూడ చూడవచ్చును.

వ్యత్యాస లేఖలు

జగ్గయ్య వేటవార్తలు

గాన సభ

ఈనెల 1 లేడి వైశ్యభావములు ఉదాహరణలు
 లును యాభ్యుదయ శ్రమలును శ్రీయత మ. రా. రా.
 పేరూరి విశ్వనాథం శ్రీశ్రీ గారి మనుమని ఉపనయన పండుగ
 మందు గానసభ జరిపించిరి. బంధువుల వాసులు శ్రీయత మ.
 రా. రా. శ్రీపులల వాసులుగారి ఇంట్లో గాత్రవైశ్యవైశ్యవేతన
 మృదంగ శిఖావలయిన మహారాజశ్రీ ఆశ్రయాటి రామమూర్తి
 గారి మృదంగ వాద్య విద్యావైశ్యవేతన పభికులు
 అనందాంబుధిశిలబడిరి. ఇట్టిఅవకాశము కలగజేసినందులకు
 మ. రా. రా. శ్రీ పేరూరివిశ్వనాథం గారికి వారితలుల
 మునకును తమవిద్యావైశ్యవేతన పభికుల మన్ననలకు పాత్రు
 లయిన మ. రా. రా. శ్రీపులలవాసులుగారికిని
 మ. రా. రా. ఆశ్రయాటి రామమూర్తి గారికిని భగవంతు
 దు ఆయురారోగ్యైల కృత్యములు ప్రసాదించుగాక
 సోమల్ కల్లు

వర్షాకాలములో ఆపడైన పెన్నినుకోర్డు మరల సోమ
 ల్ కల్లువారు సాగించుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. ఈవూరి
 లో ఈకల్లుములముగా ఉద్యోగములు గ్రామములోని యితర
 పెద్దనుమహ్యులు ఒక్కో శేటకు పిలగుచున్నది.

(విలేఖ)

నెల్లూరు

(స్వీయవిలేఖరి)

సర్ చార్ పారినాసింగ్ గారు

త్యాగశీలమైన, గురువారప్రబంధక సంఘసభ్యులును,
 ఆకాలనాయకులలో నొకరును, లక్ష్మీపుత్రుల నగు సర్ చార్
 పారినాసింగ్ గారు, ఆకాల సత్యాగ్రహోద్యమమును గూర్చి
 ఆంధ్రదేశీయులకు స్వయముగ తెలిపించి, వారిసానుభూతియు
 సహాయమును బడయుటకై, ఆంధ్రదేశమునందు పర్యటనము
 పలుప నిశ్చయించి, మద్రాసునుండి నిన్నటిదినం మధ్యాహ్నము
 నెల్లూరు గ్రామమునకు విచ్చేసిరి. వీరిరాక యందుగ నెరింగి
 యుండి, జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శులు, మరికొందరు
 కాంగ్రెసు అభిమానులును, సర్ చార్ పారినాసింగ్ గారికి
 స్నేహపదన స్యాగత మొసంగి తోడ్కొనివచ్చిరి. సర్ చార్
 గారికి శ్రీ లక్ష్మీనరపు రామిరెడ్డిగారి శాంతినికేతనమున బస
 యేర్పఱచిరి.

బహిరంగసభ

నిన్నటిదినం సాయంకాలమున పురమండలమున బహి
 రంగసభ జరిగెను. మరి యితరసభలురెండును, పురపాలక సంఘ
 సభయు ఆసాయంకాలముననే యేర్పాటు చేయబడియుండినను
 ఆకాలనాయకులు లాహోరువాసులు శ్రీ సర్ చార్ పారినాసి
 ఙ్ గారు ఉపన్యాసమును ఎక్కువ ప్రీతితో వినుటకు పుర
 జను లనేకులు, శ్రీమహా విచ్చేసియుండిరి. పురమండలము
 శ్రీమంజులయందును, శ్రీమహాదేవి బాలికాపాఠశాల విద్యార్థి
 నుల ప్రార్థనతో సభ ప్రారంభమయ్యెను శ్రీయత తూము
 లూరు శివరామయ్యగారు అధ్యక్షతవహించి ప్రధానమున
 గడచిన శతాబ్దముతయు సిక్కుమతస్థులు, బ్రిటిషుప్రభుత్వము
 వారి కంటియో సాయపడుచు, రాజభక్తి ప్రమాణము నిమమం
 తయేనియు జవదాటక, యుద్ధములయందు తమ పరాక్రమముం
 జూపి పరరాజుల భయకంపితుల జేయుచుండిరినియుమరి యీ
 సూతనకతాబ్దమున మహాత్ము గాంధీగారి నాయకత్వమునందు
 బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారిపై నమృతము తొలగినదనియు, మహా
 త్ముని ఆదేశముపై ఆసింపా వ్రతచరణములూని, తమమత
 ధరక్షణకై ఆకాలిలు సత్యాగ్రహమును జరిపి, విజయము
 గాంచుచున్నారనియు, అధ్యక్షులు శ్రీ శివరామయ్యగారు
 తెలుపుచు, సర్ చార్ పారినాసింగ్ గారిని ఉపన్యసించగోరిరి.
 వీర ఆంగ్లమున, అభ్యాసములేకుండియు, అత్యద్భుతముగ మహా
 రు 2 1/2 గంటలకాలము ఆకాలసత్యాగ్రహచరిత్రగూర్చి ఉపన్య
 సించుచు ఆంగ్లము తమ సోదర దేశీయులగు ఆకాలియొడ సా
 నుభూతి చూపి, తమకత్తికొది సాయము చేయునలయునని
 కోరిరి.

మరునాడు సాయంకా-ము కూడ యాభ్యుదయశ్రమము
 ననే సర్ చార్ పారినాసింగ్ గారు నిర్వాణకార్యక్రమముతో
 ఖడ్గధరు, మద్యపానబహిష్కారము, ఆస్పృశ్యత మన్నగవిషయ
 ములగూర్చి ముచ్చటించిరి.

శ్రీ ల న భ

శ్రీఅంజనేయస్వామి దేవాలయమున శ్రీలసమావేశ మేర్పలు
 పబడెను ఈసమావేశమున శ్రీసర్ చార్ పారినాసింగ్ గారు
 శ్రీలక రవ్యమునుగూర్చి హిందీభాషయందు ముచ్చటించిరి.
 హిందీప్రచారకులు శ్రీధిట్టారం వెంకటస్వామయ్యగారు పై ఉప
 న్యాసము తెనుగుజేసి చెప్పుచుండిరి

ఆకాలీనహాసనిధి

ఆకాలీనహాసనిధి సానుభూతిజూపుచు, కొంతదవ్య
 ము మనమండలమున వసూలుచేసి, వారికేపంప నిశ్చయించియు
 న్నారు వ్యవధిబాలవించేసి యీకార్యము శ్రీ సర్ చార్ గారు
 యీగ్రామమున నుండినపుడే పూర్తిజేయుటకు సాగ్యముకా
 కుండెను. వారు వెళ్ళినతర్వాత తమ కత్తి కొలది
 వసూలు జేసెదమని వారికి వాగ్దానము జేసియుండుటచే కాం
 గ్రెసు ప్రచారకులు యీనిధిని వసూలు చేయుచున్నార పుర
 జనులెల్లరు తమకత్తికొలది సాయము జేయుదురుగా యని
 ప్రాధీయముచున్నాము

కావలి తాలూకాబోర్డు ఎన్నికలు

కావలి తాలూకాబోర్డు ఎన్నికలు మార్చి మొదటివార
 రము జరుగనున్నది. అధ్యక్షుల నియామకము ముగిసినవి కావలి
 డివిజన్ 7 సభ్యులను బోటికేకనే యొన్న కొనబడిరి వీరిలో
 5 గురు కాంగ్రెసు ప్రతినిధులుగా సంతకములు జేసి యు
 న్నారు

- (1) ఓరుగంటి వెంకట సుబ్బయ్యగారు
- (2) వెన్నెలకంటి కృష్ణస్వామి రావుగారు
- (3) దొడ్డా వెంకట రామిరెడ్డిగారు
- (4) కపరాజు నరసింహరావుగారు
- (5) దేశభట్ట రంగయ్యగారు

ఈబోర్డులో జేరిన కోవూరుతాలూకా డివిజన్ గూడ

కాంగ్రెసువారి ప్రతినిధులను నియమించి పోటి చేయుచున్నా
 రు వీరిలో ఒక్కరు మాత్రము ఎదురు పోటిలేకుండుటచే ఎ
 న్నుకొనినట్లు నిశ్చయం ప బ డి ర తాలూకా బోర్డు
 వోట్లెల్లరు కాంగ్రెసువారికి తమవోటులనొసంగి, తమ ప్రజా
 ప్రాతినిధ్యమొసంగుదురు గాకయుని కోరుచున్నాము.

నెల్లూరుతాలూకాబోర్డు

ఈతాలూకాబోర్డు ఎన్నికలకు కాంగ్రెసు ప్రతినిధుల
 నియమించియున్నారు జనవరి 31వ లేడి నామినేషన్లు జరి
 గినది ఈదినం యీనామినేషన్లు సరియైననా, కావాలని
 తీర్మానింపబడును ఈబోర్డుఎన్నికలు గూడ మార్చి నెల
 మొదటివారముననే జరుగను

కోవూరు యింగ్లీషువైద్యశాల

ఈవైద్యశాలను తీసివేయవలయుననియు, ఆయుర్వేద
 వైద్యశాల నాసాననున నియమింపవలయుననెడికోరిని కావలి
 తాలూకాబోర్డువారకుండి కొన్నిదినములుగా యీవిషయము
 ఆంధ్రోజనజరుగుచుండెను. కడచిన తాలూకాబోర్డు సభయందు
 కోవూరుతాలూకాబోర్డుసభ్యు లెల్లరును ఇంగ్లీషువైద్యశాలనే
 కొరచుండుటచే, అట్లేనిశ్చయించిరి

కావలి ఆయుర్వేదబోషధాలయము

ఈగ్రామమున ఆయుర్వేదబోషధాలయముగాని, తగు
 ఆయుర్వేదవైద్యులుగాని లేమింజేసి గ్రామవాసులకు చాలయి
 బ్బుండికరముగా నుండెను ప్రస్తుతము విర్ర
 కులు, భూస్వాములు, పురవాసులుజేరి ఆలోచించి కొంత
 ద్రవ్యమును వసూలుచేసి యొక ఆయుర్వేద బోషధాల సేర్ప
 టుపనిశ్చయించిరి. ఈవైద్యశాల పునరుద్ధారణకు చందాలప
 ల్లనే హింపం బడవలసియున్నది. ఈనెల 4 లేడి వైద్యశాల
 ప్రారంభోత్సవము జరుగును. ఆంధ్రఆయుర్వేద విద్యావీత ప్ర
 ధానమండ్రులు, ఏలూరుపురవాసులు ప్రతివాదిభయంకర కృ
 ణ్ణచూచాయులుగారిసమయమునవిచ్చేసి, యీసమావేశము జరు
 పడ నుతో నంగీ, రించిరి మండలవాసులెల్లరుకూడ యీమాతన
 ప్రతిష్ఠాపనును తగురీతి పోషింపించెదరని కోరుచున్నాము.

శ్రీ సింహపురి సుగుణవిలాస

సభ వారి చే

నెల్లూరు బానుహాలులో 7 2-25 శనివారమునాడు

రామదాసు

నాటకము ప్రదర్శించబడును.

రామదాసు.—యడవల్లి సూర్యనాథాయగారు

కవీరు.—సుంటసాల రాధాకృష్ణయ్యగారు

తానీషా.—మైసూరు కృష్ణమూర్తిగారు.

తిరుత్తని

(స్వీయవిలేఖరినుండి)

తై కృత్తిక

పిల్లవారి రి — ఈసంవత్సరము ఈ ఫిబ్రవరినెల 1-2
 లేదులలో రెండుదినములు కృత్తిక నక్షత్రము వచ్చుటచే, ఈ
 యూనియందలి పర్యక్రమపై వేంవేసియుండు శ్రీ సుబ్రహ్మ
 ణ్యస్వామి వారికోవలయుండు శాస్త్రాధిపతుడని 1 లేడి
 నాడు ఉత్సవమాది గాగల కార్యములన్నియు జరిగిపోయివిగా
 ని, రెండవదినముగూడ కృత్తికామహోత్సవములు జలగునని
 యాత్రికులు గుంపుగుంపులుగా వచ్చి నిరాకాలాంతిపృథి
 యయలై వెళ్ళిరి. ఉత్సవములు మున్నగు పంబరములు లేక
 పోయినను, స్వామివర్స మైనను గావించిగొని, చేరికాసులు
 చెల్లించుకొని పోయిరి.

కృత్తిక రెండుదినములు గలిసివచ్చుటచే నీయూర
 రెండుమాడుదినములు జనసమృద్ధముగాయిందే యొకవిధముగు
 తమాషా గలుగజేసినది

రైతుల మహాసభ

ఈవత్స సమావేశమై కార్యప్రజాభిసం సిద్ధముజేసి
 యుండు “ఎస్టేట్ ల్యాండు ఆక్రమణనిరసము” రైతుల కో
 ర్కెలు, సర్వే కేటికో మెంటు మున్నగు పద్ధతులపై చర్చజరిపి,
 భావికార్యక్రమమును నిర్ణయించుటకై, యీయూరియందలి
 నాటకశాలలో, “కార్యేటిసంగరం జమిందారి రైతులమహాసభ”
 నొకదానిని జరుప కొందరు రైతులు ప్రయత్నములు జేయుచు
 న్నారు. శ్రీయతు, బి మునిస్వామినాయకుగారు బి.ఎ,
 బి.ఎల్, ఎం. ఎల్ సి, యం. దేవరాజులు నాయకుగారు
 బి.ఎ, బి.ఎల్ మున్నగువారు సభాకార్యములయందు బాల్గాను
 లాగునను జరియుచున్నది.

హిందూ దేవాదాయముల చట్టము

“హిందూ దేవాదాయముల చట్టము” పట్ల తమ యామో
 దమును దెలుపుచు మదరాసు శాసనసభవారికి (యంగ్లెలకు)
 రాజప్రతినిధిగారికి శాసనము గావించినందుకై ఆభినందన
 ముల దెలుపుటకు కార్యేటిసంగరం జమిందారి రైతులసభ
 నొకటి త్వరగ మాయూర సమావేశమెట్లుకును, సభకు తగు
 పతిలోని శ్రీమూర్తి, వెంకటస్వామిచూచాయులు, బి.ఎ బి.ఎల్
 గారిని అధ్యక్షులుగా నుండుటకు సుత్సాహముతో కొందరు
 రైతులవిరివిగా బ్రయత్నములు చేయుచున్నారు.

వార్షికోత్సవము

ఈయూరిలోని బోర్డు మాధ్యమిక పాఠశాలయొక్క
 వార్షికమహోత్సవము, రాగల మార్చిమాసము మొదటివారమున
 జరిపి, పరీక్షలయం దుత్తములుగా నెగినబాలకుల బహుమాన
 ములు పంపిపెట్టటకును, నాడు నాటక మొకదానిని పాడుకా
 ట్రాభిషేకము (బల్లారవాడి) ను కొన్నియంకములు ప్రదర్శి
 చుటకును ఏర్పాట్లుజరుగుచున్నవి. శ్రీయతులు బి మునిస్వా
 మినాయకు ఎం. ఎల్. సి. (చిత్తూరుజిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులు)
 గారు వార్షికోత్సవసమయమున అధ్యక్షులుగ నుండుటకు
 నొప్పికొనినట్లు జరియుచున్నది.

కలరా

ఈయూరిలోని తూర్పుభాగముననుండు పెద్దపిత్తికి
 సమాపముననుండు ఇరళబాలివారి గుడిసెలోనుండువారికి
 కలరా ట్రాక్ గా తిగినది. నిన్నటికే ముగ్గురుచచ్చిరి. మరిపిట్ట
 రకు తగిలియున్నది హెల్త్ డిపార్టుమెంటువారు కడుజాగ్రత్త
 గా పరీశీలించి మంకుల్చుచున్నారు. ఈయూరిలోనికలికలరా
 బ్రవేశించి వేధించునేమోయని పురవాసు లెల్లూరుచున్నారు
 ఈతాలూకాలో వెంకటరాజుకుప్పా మున్నగు గ్రామాదుల
 లోను కలరా వ్యాపించి ప్రజానాశ ముమితముగ గావించుచుం
 డుటకు చెలియుచున్నది

పంటలు

ఈవత్సరము ఈతాలూకాలో నరితైన పంటలు చాల
 తక్కువ యని చెప్పవచ్చును. పెట్టిన ఏకాద్విపైనులో చాలామ
 ట్టుకు కొవియైపోయి వి కొంతకుకొంత పండిన పొలిక భాగ
 ముపైనుల నివృద్ధి రైతులు కోతగోయుచున్నారు.

సానికసంఘము

రంగూను, ఫిబ్రవరి రి — స్థానికసంఘసభలో కావిన
 స్పాటుగారి బయలు యు. నేతుగారిని కమిషనుగా నె.కు రు
 2000/-లు జేతము, రు 150/-లు మోటారుధృత్యము నిచ్చుచు
 నూటికి రెండురున పెన్షనునిధిక్రొందడికొనుటను నిశ్చయించిరి.

భారత కాసనసభ

వాణిజ్య నాకాసంఘ నివేదిక

నివేదిక మండలి విధానము నంగీకరింపును

ఫిరీ, ఫిబ్రవరి 8 — భారత వాణిజ్య కాసనసభము వారిచే గావించిన దిన నివేదికమును గురించి యానిగను వివరించబడిన తీర్మానములను భారత కాసనసభయందు ప్రతిపాదించుటకు 82 సభ్యులు ముందుగా ప్రభుత్వమునకు తెలియజేసిరి —

(ఎ) భారతీయులకు సముద్ర కూసముందు నుశిఖితులను జేయవలసిన ఆవశ్యకతను ప్రభుత్వము గుర్తించి, భారతీయ వాణిజ్య నాకలకు నిర్బంధమును ప్రోత్సహమునుజేయవలయును

(బి) భారత వాణిజ్యసంఘము నివేదికముందు గావించిన విధానమును, సూచనలను ఆమోదించి, నోక తగినట్లయితే హైదరాబాదు ప్రభుత్వములందు భారతీయులకు నాకావిద్య గరపి, ప్రభుత్వమును బని నేర్చుకొనుటకు నర్హతకాలందు సౌకర్యములుగావించి, శిక్షణము పరిపూర్తి అయ్యిపోయిన వారికి ఉద్యోగము లియవలయును

(సి) సముద్రపాంతముందలి కొన్నిని కుమితమైన స్థలములందు ప్రాథమిక నాకాపాతకాలను స్థాపించుటకు యేర్పాటుగావించి, ఇంజనీరింగు కాకాకాలలకు నాకవాస్తుకాస్త్రాభ్యాసము విద్యార్థులకు నొందుటకు సౌకర్యములు గావించవలయును

(డి) సముద్రతీరపునర్తకమును జేయుటకు అనతికాలములో దేశీయులకు లైసెన్సులను ప్రభుత్వము యియ్యటకు నిశ్చయించిన (ప్రతిపవలయుననియు రాజప్రతినిధిని వారి కార్యనిర్వహణసభ్యులను భారత కాసనసభ్యులు గోరుచున్నారు

డాక్టరు టి. డి. కార్వరు

గొప్పవరికోధకుడు

అమెరికా సీగ్రోవిశ్వవిద్యాలయమున ప్రొఫెసరు

ఇతనితండ్రి బానిస. ఇతడు గొప్పపండితుడయ్యెను. రోయలు సామైటెక్ అప్ట అన్ విశ్వసంఘమున సభ్యుడు నియమింపబడిన తరువాత బడసెను. వేరుశనగలోనుండి 165 రకముల పదార్థముల నితడుతీయగలిగెను. అవుపాలకంటె శ్రేష్టమైన 32 రకములపాలను వేరుశనగనుండి తయారుచేసెను. తియ్యని ఉర్రుకెడ్డ (గాగళదుంప) నుండి కాఫీ, కలకండ్, రంగులు, సిరాకాటుక, రబ్బరు, లెల్లము మున్నగువాని నితడు యియ్య జేసెను. అట్టిపండు, కొబ్బరికాయ మున్నగువానినుండి ఎన్నిరకములు తీయగలిగెనో తెలియదు (మెయిలు)

సిటీ మోటారుపాఠశాల మదరాసు

మెరిఫోను నెంబరు 148

ఇచ్చట నుంచి అనుభవముగలవారిచే మోటారు బండి నడుపువిధానము, మెకానిజమ్, మెకలగునవి నేర్పబడును. మరియు మోటారుబండ్లు మరమతులు, రంగులు జేయుట వగైరా అన్ని పనులును చెయ్యబడును.

యోగ్యతాపత్రములు మించినపుడులైన ఆటో ఇంజనీర్లచే ఇయ్యబడును.

అన్నివిధములైన ధరలు సరసముగా యుండును. వివరములు తెలియగోరువా రీక్రిందివిలాసమునకు వ్రాసుటయును.

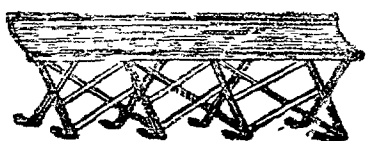
మేనేజరు,

సిటీ టాక్సికంపెని, 1736

2/3 అంపర్స్ వీధి, జి.టి. మదరాసు.

(బ్రాజ్లేట్ పడనుటివీధి)

స్వదేశికాంపు ఫర్నిచరు

(1) కాంపు ఈజి

చేర్ 1 వ రకం

రూ. 8.

2 వ రకం రూ. 7.

(2) మడత కాంపుకాటు 1 వ రకం రూ. 15, 2 వ రకం రూ. 18.

3. ఎత్తు కాన్ వాసుచేర్ రూ. 4.

(4) కాంపుచేర్ 1 వ రకం రూ. 8-8-0, 2 వ రకం రూ. 8.

కాటలాగు, యితర వివరములకు వ్రాసిన పంపబడును

సి. వీరాస్వామినాయుడు అండ్ సన్సు

నర్సారావుపేట, గుంటూరు జిల్లా

5-వ వాయిదానూలు పంపిన నణ్యేతరులు

వరుస నెం.	పంపినవారి పేర్లు	జిల్లా	రిజిష్టరు నెంబరు	గజములు	నూలు నెంబరు	తూకము తులము
574	సంకటి చిననారాయణరెడ్డి	అనంతపురం	2095	1680	14	6
575	పుట్టూరు పెద్దమ్మలారెడ్డి	"	2097	2020	15	8
576	సంచేల లక్ష్మమ్మ	"	2098	1680	16	5
577	పూజారి నారాయణ	"	2099	2520	15	8
578	రామప్ప	"	2100	1000	19	2 1/2
579	మంగల మబ్బన్న	"	2101	2000	16	6 1/4
580	యాతం చిన్నారమ్మ	"	2102	2100	16	5 3/4
581	" మంగమ్మ	"	2103	1680	17	4 1/2
582	మొటన రి వెంకమ్మ	ప.గోదావరి	2104	2000	26	3 1/2
583	" శ్రీరాములు	"	2105	2000	32	3
584	వల్లూరు చెంచమ్మ	నెల్లూరు	2106	2000	17	5 5/8
585	శిఖాకొన్ని కొటిరత్నం	గుంటూరు	2107	2000	16	6
586	పానుకొరమ్మమ్మ	నెల్లూరు	2108	2000	19	5
587	యె రత్నమ్మ	గుంటూరు	2109	2000	22	4 1/4
588	కావూరి బసవయ్య	"	2110	1500	13	5 1/2
589	జయలక్ష్మమ్మ	"	2111	1261	17	8 1/2
590	యేలేశ్వరపు నాచారమ్మ	"	2112	2000	20	4 5/8
591	సోమశెట్టి రామకౌటి	"	2113	1400	29	2 1/3
592	ప వెంకటప్పయ్య	}	2114	700	16	2 1/3
593	గ బాపయ్య		2115			
594	రాఘవరాజు రామచంద్రరాజు		2116			
595	చీమకు రి నారాయణరాజు	కడప	2117	500	27	7/8
596	దాసర్ రాజు వెంగళరాజు	"	2118	720	27	7/8
597	చీమకు రి వెంకటసుబ్బరాజు	"	2119	2000	16	2 1/8
598	" రామసుబ్బమ్మ	"	2120	700	24	4
599	కర్తిపాటి వెంకట్రాజు	"	2121	500	20	1 5/8
600	చెముడుగంటి పిచ్చమ్మ	"	2122	500	28	1 1/16
601	గంధవరం శీతమ్మ	నెల్లూరు	2123	2000	18	5 1/2
602	వంటిబుట్ట అంకమ్మ	"	2124	1200	18	5 1/2
603	వల్లూరి వీలమ్మ	"	2125	1800	22	4 5/8
604	కటారి రామమ్మ	"	2126	1800	21	4
605	జనారెడ్డి మబ్బలమ్మమ్మ	"	2127	1500	19	3 1/2
606	దురూరు వెంకమ్మ	"	2227	2100	14	5 7/8
607	నిమ్మగడ్డ రామచంద్రయ్య	"	2128	2000	18	5 1/4
608	దురూరు మినమ్మ	"	2129	1500	14	5
609	కావూరి చెంచమ్మ	"	2130	2000	17	5 3/4
610	మూలుపూడి అన్నమ్మ	"	2131	2000	26	3 1/2
611	కరిమాపుల రంగమ్మ	"	2132	2000	14	7
612	దురూరి శీతమ్మ	"	2133	1800	22	8 5/8
613	జంపని అంజనేయులు	"	2134	2000	19	5
614	జంపని అంజనేయులు	గుంటూరు	2135	2500	12	9 1/2
615	వల్లూరు లక్ష్మీవరసమ్మ	"	2136	2500	16	5 3/4
616	యిందుల అప్పయ్యనాయుడు	"	2137	1064	18	3 3/4
617	దేవులపల్లి వెంకటలక్ష్మీవరసింహం	"	2138	2000	15	6 1/4
618	తుమ్మకొల వెంకటకృష్ణశర్మ	"	2139	2000	15	6 1/4
619	జొన్నలగడ్డ సూర్యప్రకాశరావు	తూ.కృష్ణా	2140	2845	37	3
620	కంమూరు రత్నమ్మ	గోదావరి	2141	2000	42	2 7/8
621	బేదారా నుబ్బారావు	"	2142	2000	28	4 1/8
622	రూయవరపు సత్యనారాయణ	గుంటూరు	2143	1500	19	5 7/8
623	పెన్నెత్త శివరామరాజు	గోదావరి	2144	2000	18	5 1/2
624	మొటన రి బ్రహ్మం	గోదావరి	2145	2000	16	6 1/8
625	గుంటూరు శీతారామయ్య	"	2146	2000	16	6 1/4
626	వి. వీరప్పశెట్టి	"	2147	4000	19	10
627	పువ్వాడ శేషారత్నం	చిత్తూరు	2148	1280	20	2 7/8
628	పట్నం శోభమ్మ	గుంటూరు	2149	720	24	1 3/8
629	బలమ్మ	నెల్లూరు	2150	2000	14	7 1/4
630	సి. కృష్ణబ్రహ్మం	"	2151	1700	22	3 1/2
631	యస్ మబ్బరామయ్య	చిత్తూరు	2152	2221	17	6 1/2
632	ముడిగొండ బాపయ్య	గోదావరి	2153	2040	11	8 1/4
633	పేరవర్తి అన్నపూర్ణయ్య	ప.గోదావరి	2154	2000	24	8 18/16
634	గారమ్మ	"	2155	2000	26	8 1/2
635	లంకా చంచమ్మ	అనంతపురం	2156	1650	40	2 1/2
636	యనలూరి అయ్యశమ్మ	"	2157	1500	22	3 3/4
637	గంటి బ్రహ్మవంశం	గోదావరి	2158	2000	16	5 18/16
638	పెద్దింటి సుబ్బారావులు	"	2159	2000	18	7 3/8
639	ఇందల రామమూర్తి	"	2160	2060	46	2 1/8
640	అనుపాణి సత్యనారాయణ	"	2161	1064	18	3 3/4
641	చంగల్వల సుభద్రమ్మ	"	2162	1064	12	4 1/4
642	అలూరి కృష్ణయ్య	ప.గోదావరి	2163	400	19	1
643	ఆర్యసోమయాజుల వెంకటలక్ష్మీవరసింహం	"	2164	2269	14	3
644	క. చంచమ్మ	విశాఖపట్నం	2165	2000	42	2 8/8
645	గంటి ముఖద్రమ్మ	నెల్లూరు	2166	1600	20	3 3/4
646	భీమిరెడ్డి మిన్నమ్మ	విశాఖపట్నం	2167	800	16	2 7/8
647		నెల్లూరు	2168	2000	20	4 3/4

క్రైస్తవ వాయిదానూలు వంపిన సభ్యేతరులు

వరుస నెం	పంపినవారి పేర్లు	జిల్లా	రిజిస్ట్రరు నెంబరు	సూచన పాడవు	సూచన నెంబరు	తూకము తులము
646	పత్రి వెంకటబుచ్చమ్మ	తూ. కృష్ణ	2169	1000	10	4 1/2
647	కొత్తపల్లి వెంకటసుబ్బమ్మ	గుంటూరు	2170	2000	20	4 5/8
648	జి. బుచ్చమ్మ	"	2171	2000	24	4
649	బి. ఎల్. కొటమ్మ	నెల్లూరు	2172	2000	18	5 1/2
650	చల్లా అన్నమ్మ	ప. గోదావరి	2173	2000	44	2 1/5
651	మేడికొండ ముప్పమ్మ	నెల్లూరు	2174	1540	19	3 3/4
652	వేమిరెడ్డి చినకామమ్మ	"	2175	2000	22	4 1/2
653	మనిరెడ్డి అమ్మమ్మ	"	2176	2 00	34	2 3/4
654	వేమిరెడ్డి రామశేషమ్మ	"	2177	2000	40	3 3/8
655	ఆవిలి సుబ్బమ్మ	"	2178	2000	38	2 1/2
656	వల్లూరి ఓబమ్మ	"	2179	1254	24	2
657	లంక అప్పలనాయుడు	"	2180	1064	12	1 1/2
658	గంధవరపు అశ్వినిరెడ్డి	"	2181	805	39	3/8
659	వేళువరపు నగళిమ్మరావు	తూ. కృష్ణ	2182	2000	16	6
660	ఆంధ్రలక్ష్మీబాతీయపిద్యాలయం	"	2183	5650	19	14 1/2
661	నడిమింటి అప్పన్నకాస్త్రి	విశాఖపట్నం	2185	4000	8	23
662	కారబూర సూరమ్మ	"	2186	2000	19	3 3/8
663	పి. రామకృష్ణకాస్త్రి	పశ్చిమ కృష్ణ	2187	2000	15	6 1/2
664	నాళం సుశీల	"	2188	2000	28	3 1/2
665	గుండు వెంకటకృష్ణమూర్తి	"	2189	800	18	3
666	ఎం. చినతాయమ్మజీ	చిత్తూరు	2190	600	14	2
667	కె. వెంకటలక్ష్మమ్మ	అనంతపురం	2191	1518	40	1 7/8
668	మైలవరపు సత్యనారాయణ	గోదావరి	2192	2000	12	8
669	కే. జె. గోపాలరావు	"	2193	2000	17 to 21	5 1/8
670	చిరివెల సుబ్రహ్మణ్యం	కృష్ణ	2194	400	15	13 1/2
671	ప్రల్లాపాటి కొండయ్య	గోదావరి	2195	600	21	6 3/4
672	వరభాసె రామమూర్తి	ప. గోదావరి	2197	2000	12	7 7/8
673	దొడు బంగారరాజు	"	2198	2000	30	1 1/8
674	కొమ్మరెడ్డి కుటుంబరావు	"	2199	825	11	3 3/4
675	పప్పు పాస్వరీశం	"	2200	2000	15	6 1/2
676	చింతమర్తి రాఘవరాజు	"	2201			
677	బి. శ్రీరాజు	"	2202			
678	కొండ సుబ్బదానంరాజు	"	2203			
679	" నరసరాజు	"	2204	4000	11	17 1/2
680	" సత్యవతి	"	2205			
681	" రామరాజు	"	2206			
682	నెమలికంటి వల్లభయ్య	"	2207			
683	గొండి సత్యం	గుంటూరు	2208	2000	23	4 1/2
684	కె. దక్షిణామూర్తి	"	2209	800	10	4
685	నా రాఘవయ్య	"	2210			
686	ఆదిభట్ల వెంకట	గుంటూరు	2211	2000	19	5
687	బనెట్టి పాపమ్మ	"	2212	2000	11	3 1/2
688	ధామర్ల వీరప్రతాప	"	2213	754	36	1
689	టంకల జగన్నాథమూర్తి	"	2214	2000	19	5
690	బరంపురం జాతీయశాల	"	2215	4000	10	18
691	అప్పికిట్ల వసులక్ష్మమ్మ	"	2216	80	9	4
692	కొట్నూరి అప్పయ్యమ్మ	"	2217	1500	7	10
693	చిలక నాగమహేంద్రరావు	"	2218	2000	9	10
694	కొండ సుబ్బయ్యరావు	"	2219	2000	27	3 1/2
695	బొల్లారెడ్డి సీతాబాయిమ్మ	"	2220	2000	15	6 3/4
696	చిలక దేవేంద్రరావు	"	2221	2000	9	10
697	స్వామిలక్ష్మీనారాయణ	"	2222	1806	14	6
698	" వెంకటశర్మమ్మ	"	2223	1813	14	6
699	మండవల్లి మనశమ్మ	"	2224	1500	11	6 1/2
700	గుడిమెట్ల సుబ్బరాజు	"	2225	1000	17	2 3/4
701	గర్లచుళురింగం	"	2226	900	9	4 3/4
702	పోలేపెద్ది సన్యాసిరావు	"	2227	1500	28	3
703	చులవీరి రాజేశ్వరరావు	"	2228	2000	42	2 1/2
704	కంనర వెంకటరత్నమ్మ	"	2229	2000	29	3 1/2
705	అరవోలు గోపాలాచార్యులు	"	2230	2000	24	4
706	శ్రీనివాసుల సీతారామచారి	"	2231	1400	11	6
707	రావూరి వెంకటరామారావు	"	2232	2000	19	5
708	యల్లంపంతుల వెంకటనరసమ్మ	"	2233	965	13	3 1/2
709	యిమ్మిడిశెట్టి సీతారత్నం	"	2234	2000	28	4 1/2
710	లాదెలక్ష్మీనారాయణ	"	2235	300	14	1
711	దేవరకొండ సుబ్బన్న	తూ. కృష్ణ	2236	2000	15	6 1/8
712	వొల్లిపార్లపాళ్ళి	"	2237	2000	57	1 2/3
713	అడుసుగల్లి సుకుమారిరావు	"	2238	2400	45	2 1/2
714	యినుగంటి ఆచార్యకృష్ణయ్య	"	2239	2000	10	4 1/8
715	దొలక్ష్మమ్మ	"	2240	2000	32	3
716	యినంటూరి సుబ్బయ్య	గుంటూరు	2241	260	8	1 1/2
717	నాదెళ్ళ రాజయ్య	గుంటూరు	2242	2000	38	3 3/8

ఆంధ్ర వేదాంగసభ

ప్రకటన

1925వ సంవత్సరము జనవరి 24వ తేదీ "ఆంధ్రదినపత్రిక" యందు, "ఆంధ్రదేశాంగసభ" గూర్చి విశేషభిక్రయము నొకవిషయము కొంచెముపొరబాటుగా వ్రాసెంగావున జూనిని క్రిందవిషయగ వివరించుచున్నాడట. ఆ ఆంధ్రదేశాంగసభ అనువాద్యపమునందు నన్నుగూర్చి వివరించుచు "ఉపవాద్యపకులట్లే దిద్దొనిరి." అనియున్నది. నన్నుకై చతుశ్చయంగూర్చి యుపన్యసింపుటచే నిమొదలు వాహ్యసంఘాగృహిణి గోరికి నాకప్పుడే పయనమడుచుచే వ్యతిథిచాలచుంటి. శ్రీరామర సజ్జా నూర్క నారా కులరావుగారు సభలోనికి నన్నుంచి విశ్రాంతిపొయి యగ్యశాలన కలెంగింపవారును నన్ను ఉన్యసింప గోరి. నాకొక కై నమతద్యులులంతురు వాని మాతల్కి తమయందును నన్ను నితరసంగకులతో నిమిత్తము లేవనియు, వానినె నుగుపుడుననియునంటిని. ఆగ్రాసనాధిపతులు యజ్ఞోపవీత ముయొక్కయూవత్కి తంగూర్చి కూడ దెలుపవలయునని సలహానిచ్చిరి.

నేను గేలకైవసులబిఘానములేవ్వ తక్కినయెవనిని
జేయ సమకట్టియుండలేననియు, యజ్ఞోపవీతముంగూర్చి మీరె
ట్లు తీర్మానించుకొనిన నట్లే నశువుదగుంగాని, నాకొక శివ
భక్తిగర్భములే కార్యములనితెల్పి, వారియశువులపై చిన్నయ
దీక్షావిధానమందలి కొన్నిదీక్షలంగూర్చును, కారణముక్తుక
రీత సంబంధతత్వములంగూర్చియు, అర్హతనద్వానముం గూర్చి
యు, గొంచెము కొంచెముగ వివరించి నవధిలేమిచే వెంటనే
బహులుదేలి ధూమకటసానమున కేగితిని.

నేనువన్యసింఁచితితి సభనుండి కొంచెము యజ్ఞోపవీత
ధారణముఁగూర్చి 'నుడువుఁడ'ని కేటలువైచిరి నేను "అది
మీమీయిష్టానుసారము జరుగవలయుం గాని నాకు బాధ్యతగ
నేర్పరుదుకొనినది యొక్కలింగధారణమే" అని ప్రత్యుత్తర
మిచ్చి నాఁనిగ నేర్పఱచుకొనిన లింగధారణముఁగూర్చియే
నుడువసాగితిని ఇదియే నాఁడుజరిగినది.

దేవాంగమహాజనులు లింగధారణ విధానమును గాఢ
 త్రిసహితముగ నెఱవినను గాయత్రీసహితముగ నెఱవినను
 నాకృష్టియే కాని నాకందుద్వేషముకాని, పట్టుదలకాని
 లేదు. ఏలయున నేను శిష్యత్వముడను అదియే దేవాంగమహాజనుల
 సుద్ధినిపఁగలదని నమ్ముచును తక్కినయజ్ఞోపవీతధారణము
 మొదలుగు శంకములు వారే తీర్చునిడుకొనినపుడు. వారెల్లు
 తీర్చునియుచున్ననట్లే యితను లామోషింతులధర్మము దేవాం
 గమహాజనులు గాయత్రీసహితముగ లింగధారణ నడిపినను శేష
 లింగధారణమాత్రమునఁ దృప్తింజెందినను
 నాశేషపట్టుదలయులేదు. నాకు బాధ్యతగల చొక్కలింగధార
 యే తక్కినది వారెల్లు తీర్చునియకొని యాచరించినను నా
 కామోదమే. నాసానుభూతియొప్పును గుఱు.

ఇట్టి క్రియందు నేను దిద్దుకొన నేనున్నది ఏమి దిద్దు
కొనవలయును? నాశాశ్వతయేదియో దీనివలన నింకొకమారు
ఋష్టుఁడవైతిని. ఇందలి నాయభిప్రాయమున తేమార్పునగుట
గనలేదు నా యభిప్రాయము చువవలెను స్పష్టపడునను నాక
తో నిటు ప్రకటించితిని.

కందుకూరి ప్రసాద రావు,

ಇಜ್ಜಿಲಾಸಾರ್ (ಸೈ)ರಾಜಾ ಆಫ್. ದೆವಿಡಿ

ఒంగోలు డి. మునసబ్ కోర్టులో

అసలు నెం. 165/1924

నాది — పకోరుమహమ్మదునా సోబు

ప్రతివాడులు — 1 పులిపాటి కొలకృష్ణ, 2 పులిపాటి శ్రీరాములు, 3. పులిపాటి నారాయణ, 4 చరసింహం, 5. రంగయ్య.

ఇందుపల్ల ప్రతివాదులకు తెలియజేయఁబడిం దోమనగా -

1. ప్రతివాది పేనుసూహంనా హెబు సేరిటికి గ్రామం చియిచ్చిన ప్రాంతంను గాని ఆర్థికవేడుకుని యీకార్డులో రు 150-0-0 లకు దానాపెసేవాడు. ఇదకు ప్రతిపాదుకు యేమైన ఆక్షేపంవస్తయెడల 16-2-25 తేదీ కోర్టుప కల 11 కంటకు వలీలుద్దారాగాని స్వయం గా, గాని కోర్టు కల జవాబు చెప్పకుంపసేసెడిది.

కె. రామకృష్ణారావు,

4.2.25

వాదితరపున బి.వి.య.

భారత శాసనసభ

కఠిననిర్బంధపు చట్టములు రద్దుచేయబడ వలయును

వి. జె. పటేలుగారి బిల్లువై చర్చ

దేశీయసభ్యుడు తీర్మానముగ ప్రతిఘటించుట

పటేలుగారి బిల్లు ప్రవేశపెట్టుట కంగీకరింపబడెను

క్రిమినలు ప్రాసీజరుకోడ్డు సవరణ చట్టము

అనధికార చట్టములు

ఫిరీ, ఫిబ్రవరి 8— నేటి ఉదయమున భారత శాసన సభ తిరిగి సమావేశమయ్యెను. అనధికార చట్టములు విషయమున ప్రవేశమునందు గలవు.

డాక్టరుగవరుగారి వైవాహిక సవరణ చట్టము

ప్రత్యేకపు వైవాహిక చట్టమునందు సవరణగావించుటకు డాక్టరు గవరుగారిచే దేబడిన ప్రతిపాదనపై ధర్మసంబంధమును దీర్చుచు చర్చలు జరుపబడెను. కాలవ్యత్యాసమైన కొన్ని విషయములను దొలగించుటయే వారిచట్టముయొక్క ముఖ్యోద్దేశముని డాక్టరు గవరుగారు తెల్పిరి. యుక్తవయస్సు వచ్చినదని చెల్లుటకు మహారాష్ట్రప్రకారము 18 యేండ్లు గడువలయునని నిర్ణయింపబడినది. ప్రత్యేక వైవాహిక శాసనము ప్రకారముగ తండ్రిగాని సంరక్షకునిగాని అనుమతి, లేనిది 21 సంవత్సరముల వయస్సువచ్చునకును యెవరును బెండ్లియాడ ఆవశ్యకములేదు. కాబట్టి 18 సంవత్సరములు వయస్సుగలిగి, తండ్రిగాని సంరక్షకుడుగాని లేనివా రెవరైన 21 సంవత్సరములు వయస్సువచ్చునకును వివాహమాడ వీలులేదు. ఈవిధితమును దొలగింపవలయునని గవరుగారు ప్రయత్నించుచున్నారు.

గవరుగారి బిల్లు సభ్యులకు బంపుటకు టాన్ కెస్ సన్ను గారు ప్రతిపాదించిరి. శాసనమండలి నొక నిబంధనను పరిశీలనగావించుటకు గవరుగారి చట్టము నూచించుచున్నది. ఉచితముగ మార్గమును గవరుగారి చట్టము జూపుటలేదని వారి అభిప్రాయముగాదనియు, వారు ప్రత్యక్షము విధానమును జూపెదరనిగాని టాన్ కెస్ సన్ను గారి అభిప్రాయముగాదు.

జిహ్వాగారు, రంగాచార్యులుగారు, మణ్సుగం క్షేత్రి గారు చర్చించుచు బాల్గానిన బివ ప డాక్టరు గవరుగారి చట్టము ప్రయోగించి సభ్యుల అభిప్రాయములకొరకు బంపుటకు ఆంగీకరింపబడెను.

వి. జె. పటేలుగారి చట్టము

మామూలు క్రిమినలు శాసనములుగాక అదనముగనున్న కొన్ని ప్రత్యేకపు కఠిన నిర్బంధశాసనములను రద్దుగావించుటకు వారిచట్టమును బ్రతిపాదించుట కనుజ్ఞ యియ్యవలసినదని వి. జె. పటేలుగారు ప్రతిపాదించిరి. 1817-వ సంవత్సరపు బెంగాలు, 1819-వ సంవత్సరపు మదరాసు, 1828-వ సంవత్సరపు బొంబాయి రిగ్యులేషనులను, 1850-వ సంవత్సరపు రాజుడ్రో హువు నేరముల శాసనమును, 1867-వ సంవత్సరపు పంజాబు దారుణ హత్యల శాసనమును, 1911-వ సంవత్సరపు రాజుడ్రో హువు సమావేశ నిరోధనచట్టమును రద్దుగావించబడుటకు పటేలుగారి చట్టము బూసుకొనెను. చట్టమును బ్రవేశపెట్టునప్పుడు ప్రతిఘటనను గావించబడవలసిన మర్యాదలేక ఆచారము స్థాపింపబడినదనియు, దేశీయసభ్యుడే మర్యాదనతిక్రమింపవలయుననియు చెప్పిరి. కఠిన నిర్బంధశాసనములను రద్దుగావించవలసినదని భారత శాసనసభ యిదివరకు సిఫార్సుచేసెను. కాని యివిరద్దుచేయుటకు దొరతనమువారు యంతవరకును చట్టమును బ్రవేశపెట్టనందున, వారు ప్రభుత్వమునకు యీ విషయమున సహాయముచేయుటకు చట్టమును బ్రతిపాదించుచుంటిరని పటేలుగారు బల్కెరిరి.(నవ్వలు)

దేశీయసభ్యుని ప్రతిఘటనము

తీర్మానము ప్రసంగమును గావించి పటేలుగారి చట్టమును దేశీయసభ్యుడు, సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమెనుగారు, ప్రతిఘటించిరి. మామూలుగా చట్టములను బ్రవేశపెట్టునప్పుడు ప్రభుత్వము ఆధ్వర్యమున బెట్టరాడదను పటేలుగారి అభిప్రాయముతో దేశీయసభ్యుడు ఏకీభవించెను. కాని దొరతనము యొక్క

రాజనీతి వేరుగానున్నప్పుడు ప్రతిఘటించుట దేశీయసభ్యుని ధర్మముని మడ్డిమెనుగారు బల్కెరిరి. కఠిననిర్బంధ శాసనములని బిల్లుచేసి శాసనములను రద్దుచేయుటకు వెనుకటి సంవత్సరమున తీర్మానము ప్రతిపాదించబడ, స్మృతియందు రద్దుకావిన శాసనములకు బదులుగ శాసనములుండినగాని, అప్పుటి భారతదేశమందలి పరిస్థితులందుల కియ్యకొనుటలేదని సర్ మార్తాకామ హెయిలీగారు తెల్పిరి. పంజాబు దారుణ హత్యల శాసనమునుగూడ రద్దుగావించబడవలయునని పటేలుగారేల గోరుచున్నారో వారికి బోధపడుట లేదని సర్ అలెగ్జాండరుగారు బల్కెరిరి. అధికారులను మూఢవిశ్వాస యుతులగు, వెలసాహసుల దాడినండి సంరక్షించుట కీశాసనము నిర్మింపబడెను. ఎట్టిపరిస్థితులందును పౌరులు నిర్బంధింపబడ జనదని శాసనసభ తెల్పినగాని యీశాసనము స్మృతియందుండవలయును. భారత ప్రభుత్వముపంజాబు ప్రభుత్వమును సంప్రదించి, ఈశాసనము రద్దుచేయవలదని పంజాబు దొరతనము గోరుచున్నది. సరిహద్దు నేరముల రిగ్యులేషనును గురించిగూడ పటేలుగారు అభ్యంతరములను తెల్పి, దినదినగండములందుండి భారతదేశమును రక్షించుచున్న అధికారుల ప్రాణరక్షణమును పరిత్యజింపవలయునని గోరును. కొంతకాలముందుండి రాజుడ్రోహ సమావేశ నిరోధశాసనములును లేదని ఆంగీకరించి, ఈశాసనమును రద్దుగావించుటకు దేశమందలి పరిస్థితులు అనుకూలముగ నున్నవామని దేశీయ సభ్యుడు బల్కెరించెను.

రంగస్వామి అయ్యంగారు:— తప్పకుండ.

సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమెనుగారు:— మంచిది, కాని నాకు చెలికల సంకతులనుబట్టి నేను ఆ అభిప్రాయమునకు రాజాలను.

రంగస్వామి అయ్యంగారు:— మా కా సంగతులను చెప్పును.

సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమెనుగారు:— మీ రిప్పుడే యెరుంగగలరు.

పటేలుగారికి సమాధానము

విచారణలేకయే బంధీకృతులు చేయబడుట కవకాశములు గల మూడురిగ్యులేషనుల పటేలుగారు ప్రబుముగ ఖండించుచున్నారు. వారికె యీమాడు రిగ్యులేషనులును గిట్టుటలేదని అలెగ్జాండరుమడ్డిమెనుగారు సానుభూతిని జూపిరి. పదునొకండవ లాయాగారిని స్మరించుచు ప్రసంగించుటయు, ప్రభుత్వవిధానమును ఖండించుటయు గడు సులభము “కాని ముప్పదికోట్లభారతీయులను సంరక్షించుటకు అధికారుల హస్తమందున్న క్షేత్రము అని గ్రహించుడు” అని దేశీయసభ్యుడు తెల్పెను. ప్రస్తుతమందు శాసనసభలో నొక్క మదరాసు అధికారసభ్యుడైనను లేకుండుటకు విచారించి, మలబారు తిరుగుబాటు సందర్భమునందు నొక సభ్యుడు యీరిగ్యులేషనును బ్రయోగింపవలసినదని గోరినట్లు వారికి జ్ఞాపకముగలదని మడ్డిమెనుగారు నుడిచిరి.

మూడు రిగ్యులేషనుల ప్రయోజనములు

ఈరిగ్యులేషను నుపయోగించుటలన దేశమందు శాంతి ఒడగూడుటయే గాక, రిగ్యులేషనులను నిర్బంధింపబడినవారును లాభము నొందుచున్నారు. స్మృతియందు ఈ శాసనమును రద్దుచేయక నుండుటకు గల ఆవశ్యకతను వెనుక సర్ మార్తాకామ హేలీగారు నిరూపించిరి. వారుగూడ ఆకారణములనే మొన్నను వున్న క్రిగావించిరి. విదేశములందుండి ఆరాజుకోద్యమము భారతదేశమందు ప్రబలనట్లుగ ప్రభావము చేయబడుచున్నది. ఈఉద్యమము భారతదేశమునకు ఉపద్రవకరమైనది. ఒకప్పుడు

వారు దొరతనమునందు లేనప్పుడు యిట్టి నిర్బంధములను నిరసింపిరి. పరిహాసము చేసిరి. కాని కార్యనిర్వాహకసంఘసభ్యులైనవిదవ యావత్తుపరిస్థితులను ఆమూల్యముగ దిలకించి ప్రభుత్వమునరియగు మూర్ఖ మవలంబించినది వారికి బోచినట్లుగ సర్ అలెగ్జాండరుమడ్డిమెనుగారు వక్కాణించిరి. రిగ్యులేషనుక్రింద ఇద్దరు నిర్బంధింపబడి శిక్షింపబడ, అలసాబాడు ఉన్నతస్థాయిస్థానము శిక్షను ఖాయముచేసెను. ఈకేసునందు న్యాయమూర్తులు గావించిన సాధారణమునుబట్టి ట్టి అధికారమును దొరతనము గలిగియుండుటయు, ఈరిగ్యులేషనులను స్మృతియందు నిలుపుచేయుటయు, మంచిదని ప్రభుత్వము వలచుచున్నది. నేరముస్థాపించుచు, నేరముల వ్యాపింపజేసిన ఆరాజు ప్రత్యులను గురించి న్యాయమూర్తులు యిట్లుచెల్పిరి. “జనసామాన్యము దీనికొనుచున్నవలన, సేద్యగాండ్ర సమైక్యట్టులును, ఆహారముకొరకు పోరాటములును, ధాన్యపుదోపిడలును, జమీనులను దోచుకొని వశపర్చుకొనుటకును, సంప్రాప్తముగను. చిరికిపోయి యున్నరైతులకు వారిహక్కులను వారు గుర్తించినట్లు చేయవలయును. తాము పశువులు గామనియు హక్కులు గల మానవులనియు రైతు లెందుకొనవలయును. మనయొక్క తీవ్రప్రచారముచే అభివృద్ధి పరాజుభులను జంతువులవలయును. దౌర్జన్యరాహిత్యమును మనము నిరాకరించవలయును. చారిచార, మధ్యయిండియా, మలబారులందు సంభవించిన తిరుగుబాటులవలె ఆ నేతుహిమాచలమునుగలభారతదేశమందుగల రైతులతిరుగుబాటు బయలుదేరవలయును. అప్పుడే మనము నిరంతరాయముగ మన కార్యక్రమమును అమలునందు తెట్టరలయును.”

ఈ పిచ్చివిధానపు గ్రంథకర్తలను బిట్టిమెనుగారు భారతీయులుగాని అణచివేయుగలకత్తలు వారికీత్రువులందు గల వని గాని ఒకక్కసారి యైన ను ముద్దాయిలకు దోచలేదని న్యాయమూర్తులు అభిప్రాయపడిరి. “ప్రస్తుతమందుగల సాంఘికస్థితి అనుకూలముగావించి, రక్తపు నదులలోనుండి నడచుచు నొకగట్టునకు చేరుటకు రాజకీయాభిప్రాయము తెట్టివియోసను శాసనసభయందలి దేశసభ్యుడును ఆంగీకరించునని తా నూహింపజాలకున్నాననియు కుట్రలున్నట్టి యగుచున్నవని గ్రహించవలసినదని నేనుగోరుచున్నాను. నేటి ఉదయముననే ఒకవిప్లవకరప్రత్యు నాబల్లపై నుంచబడెను. ఇది రివల్యూషనరీ అనుకరవత్తముయొక్కనకలు. విశ్వాధులను లోపొద్దీపితులను గావించుచుండేక్షములతో అలసాబాడు వారజానీ, ఖానుపురము, అమృతసరము మొదలగుపట్టణములందు యివి పంచిపెట్టబడెను.”

సి. యస్. రంగఅయ్యరుగారు:— ఈచక్కని కరపత్రముయొక్క నకలు ఒకటి నావద్ద యిచ్చుటనున్నదని గౌరవనీయుడైన సభ్యుడెరుంగనా!

సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమెనుగారు:— గౌరవనీయుడైన సభ్యుడు యీకరపత్రములను బంచిపెట్టుచున్నారని చెప్పవచ్చునా? (నవ్వు)

రంగఅయ్యరుగారు:— ఆక్షేపించదగినవిషయము లేవియు కరపత్రమందు గానరావు.

సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమెనుగారు:— కరపత్రముందాక్షేపణీయము లైనవిషయములలేవని రంగఅయ్యరుగారు చెప్పుచున్నారు. నావద్దనున్న కరపత్రమునుండి కొన్ని వాక్యములను జరువనిండు “విదేశ ప్రభుత్వము తమయొక్క సోదరీమణులను మాతలనుబాధించుచున్నను, ప్రస్తుతమదౌర్జన్యపు ఉద్యమములో జేరకుండ యీవిప్లవసంఘమును ఉన్నది. తుదిపోటు జూడుటకు మాసంఘము నిరీక్షించుచున్నది. తగినసమయ ముచేరిన నిస్సందేహముగ మాసంఘము దౌర్జన్యమును గావించును. అప్పుడు పెద్దఉద్యోగిగాని, పిన్న ఉద్యోగిగాని, భారతీయుడుగాని, విదేశీయుడుగాని, విదేశ ప్రభుత్వమునకు సాహాయ్యముచేసినయెడ, యమపురమున కంపబడును అని దేశీయసభ్యుడు పదివెను. ఇందువిషయము ఆక్షేపించుటకు గన్పించదని యొకసభ్యుడు చెప్పుచున్నాడు. ఆయ్యా, నేనందులకీయ్యకొనను” అని అలెగ్జాండరు మడ్డిమెనుగారు చెల్పిరి.

వివేచనంద్ర పాలుగారు:— విప్లవకారులుగాని వారికీకరపత్రములను సృష్టించలేదని స్థాపించుటకు యేమిసాక్ష్యమును రూజువుచేయగలరని దేశీయసభ్యుని నేను చెబుచున్నాను. సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమెనుగారు:— నేనును పోలీసువారును ఇది సృష్టించితిమని గౌరవనీయసభ్యుడు నూచించుచున్నాడా?

పాలుగారు:— మీరుగాని, పోలీసువారుగాని అవి సృష్టించిరి నేను చెబుటలేదు. బెంగాలు రాష్ట్రముందు, ఇతరచోట్లను, మీసేవలో, మీతరపున బని చేయు ప్రేరేపకకర్తలు

(Agents provocateur) గలరని పో రిజిస్ట్రార్ క్లాక్ గారు యానుభవ దెల్పినవిషయమునుబట్టి నేను తెప్పిరిని. ప్రపంచ మందంతటనుండి యిట్టి కరపత్రములు మామీద కురిపించుచు నే యున్నాడు.

పో అలెగాండరుగారు:— మీనిందలను తీవ్రముగ నే ను ధిసించుచున్నాను.

కల్లో పము

ఈసమయమున బెక్కుసభ్యులు మాట్లాడుటకు లేచిరి. కల్లోలము బయలుదేరెను.

అగ్యకుడు:— గోలచేయకును. గోలచేయకును. శార వనీ యసభ్యుల అభి ప్రాయములను పరిశ్రాద్ధముగ వ్యక్త పరచు టకు చట్టముయొక్క రెండవరంగమునందు అవకాశ మీదు బడును.

పటేలుగారి ప్రతిపాదనము వోటును బెట్టబడెను. బిల్లును ప్రవేశపెట్టుటకు అనుమతముగ 54 వోటులు ప్రతిపూల ముగ 40 వోటులును వేయబడెను.

దేశీయసభ్యుడు చదివిన విప్లవకరపత్రముయొక్క నకలు ను, వారివద్దనున్న నకలను నొక్కటిగావని రంగయ్యగారు దెల్పిరి. దేశీయసభ్యుడు జదివిన కరపత్రమందలి సంగ్రహము ఆక్షేపకరమైనదని రంగయ్యగారు రొప్పుకొనిరి.

(పార్లమెంటు)

నూతనచట్టములు

పిమ్మట నూతనచట్టములను విచారించుటకు భారతశాసన సభ ప్రారంభించెను.

హిందూ కుటుంబముయొక్క ఆస్తిని పిల్లలపరమగను, వంశములోనివారికొరకును సంరక్షించుటకుగల హక్కులను బెల్ల డిక్షేయటకు శ్రాద్ధమును బ్రవేశపెట్టిరి.

పాశ్చాత్య వైద్యమును జేయుటకు వైద్యవిద్యుదులను వి శ్వవిద్యాలయములను, పరిశోధనాస్థలమును, వైద్యపుసంఘము లను యిచ్చుటకు రాష్ట్ర యశాసనముల కధికార మొసంగవల యనని వైద్యపట్టములచట్టమును సవరణగావించవలయునని కు మారకంకరచాయిగారు చట్టమును బ్రవేశపెట్టిరి.

1920-వ సంవత్సరపు చట్టమును రద్దుగావించి మారక పు రేటును రూపాయ కొకపిలింగు నాలుగుపెన్సలుగ జేయుటకు భారతనాణ్యములచట్టమును సవరణగావించుటకు నొకబిల్లును బ్రవేశపెట్టుటకు అనుజ్ఞ కొరకు పో యుక్తమతముతానుగార్నిగారు కోరిరి.

పో కాంటెస్టెంట్ గారు బిల్లును ప్రతిపాదించి అను జ్ఞయిచ్చుటకువలసి ప్రతిఘటించిరి. విషయవింకను విచారణ యందు గలదనియు, చట్టము ఆమోదించుట రూపాయకు 1 పి. 4 పె. ప్రమాణము స్థిరపర్చబడినచో దేశపు ఆర్థికముపై విప రీతపు ఫలితము గలిగించునని రోడ్డుగారు దెల్పిరి. దిగుమతిచే యువారు బేరములను స్థిరముచేసి కొనకుండుటచే మిగుల నష్ట మొందెదరు.

బిల్లుశాసనసభయందు బ్రవేశపెట్టబడెను.

బిల్లునందు నూచింపబడిన రీతిని ప్రమాణము నిశ్చయించుటకు తగినసమయము రాలేదని పో బేసెలు బెట్టెటగారు స్పష్టముగ దెల్పిరి. అయినప్పటికిని బిల్లును బ్రవేశపెట్టుటకు ఆ భ్యంతరము లేదనిరి.

ఇండియన్ పినలుకోడ్డునందలి 124 ఎ క్షేప్రకార ముగ రాజుద్రోహపు నేరమునకు ద్వీపాంతరశిక్ష వేయబడుట దీనివేయుటకును, కొన్ని నేరములందె యీచట్టము ప్రకారముగ శిక్షవిధించుటకును చర్చగాని, ప్రతిఘటనముగాని లేక యి. ఐ. జె. పటేలుగారు వి. పి. సి 124-ఎ క్షేప్రము సవరణ గావించు టకు చట్టమును ప్రతిపాదించిరి.

ఆస్తిని బ్రాహ్మణులు చేయుచట్టమును సవరణ గావించు టకు రెండుచట్టములను పో హరిసింగు గవరుగారు శాసనసభ యందు బ్రవేశపెట్టిరి.

భారతక్షేత్రమునందలి పంచాయతీల కేంద్రకృతము గావించి సవరణచేయుటకు నొకచట్టమును హరిచంద్ర విమన్ దాసుగారు ప్రతిపాదించిరి.

రూపాయకు 1 పి. 4 పె. లు మారక పురేటుచేసి పేపరు కరంసీలపును సవరణగావించు అభిప్రాయముతో రెండవబిల్లును పో యుక్తమతము దాసుగారు ప్రవేశపెట్టిరి.

క్రిమినలు ప్రాసీజరుకోడ్డు సవరణబిల్లు

క్రిమినలు ప్రాసీజరుకోడ్డును సవరణ గావించుటకును చట్టమును ప్రతిపాదించుటకు అనుజ్ఞ యిచ్చవలయునని వి. ఐ. జె. పటేలుగారు గోరిరి. సవరణ గావించు టకు గలరారముల, నుద్దేశ్యములను పటేలుగారు రిట్లు వ్యక్తము

గావించిరి:—“బ్రిటిషు పరిపరాష్ట్ర ప్రజలు భాగతీయులను తక్కువజాతివారిగ వారివారి రాజ్యముల లం దు జూచుచు సంయుక్త రాష్ట్రీయాలవలె సమానహక్కులను అనుభవించుటకు హేతువులులేవు. ఇదేరీతిగ అమెరికనులు యూరోపియను లు భారతీయులకు సరిసమానముల ఆరణ్యము నిచ్చుటకు వారి వారి శాసనములను మార్చుగావించినగాని భారతదేశమందు ప్రత్యేకపు హక్కుల ననుభవించవలసినదను” అని వి. జె. పటేలుగారు స్పష్టీకరించిరి.

సమరసభావమును, సమానమును, ఆసంబ్ధి సభ్యులు జూపవలయునని మామూలు పాఠమును ఒప్పగించి ప్రతిపాదనను లిండ్సేగారు ప్రతిఘటించిరి.

తీర్మానముపై వోటులు వేయగ 49 వోటులు వి. జె. పటేలుగారి బిల్లు ప్రతిపాదనమునకు పరమగను 41 వోట్లు ప్రతి కూలముగను వేయబడెను.

కఠిన నిర్బంధశాసనములను

రద్దుచేయుటకు చట్టము

మామూలు క్రిమినలు శాసనములలోటును బూర్తిచేయుటకు గావించబడిన ప్రత్యేకపు కఠినశాసనములను రద్దుగావించుటకు కొన్ని నిమిషములకు పూర్వమే ప్రతిపాదించిన చట్టము ను శాసనసభ విచారించవలసినదని వి. జె. పటేలుగారు ప్రతి పాదించిరి.

బిల్లును ప్రతిపాదించుచు, అనేకమంది మర్యాదగ్గులు విచారణలేకయే నిర్బంధింపబడిరిని పటేలుగారు నుడిచిరి. కొంతకాలమునుండి రాజుద్రోహపు సమాజేశ నిరోధ శా సన ము ఉపయోగింపవలసిన ఆవశ్యకత లేవనెడిన దేశీయసభ్యుడు సహిత మంగీకరించుచుండెను. తాత్కాలికపు శాసనముగ నది నిర్బంధపడ, యేల యింకను యీశాసనమును బట్టుకొని దొరతన ము ప్రేలాడుచుండుట? నిర్బంధశాసనముల ప్రయోగించి ప్రభుత్వము ఆరాచకోద్యమమును ఆణంబజాలదు. నిర్బంధాస్త్రము లుపయోగించిన కొలదియు ఆకాంతి అభిసృద్ధినింది అసంతృప్తి రత్రులుచునే యుండును. బెంగాలునందుగల పరిస్థితులకు బాధ్యులైనవరైనగలచో ప్రభుత్వ మనలంబించుచున్న విధాన మీ విపరీత పరిస్థితులకు తరవాది. బాంబులు తయారుచేయు ఫ్యాక్టరీలు బెంగాలునందు గలచో, ప్రజలు విప్లవపథముల నవనంబించుచున్నయెడల దేశీయసభ్యుడు, నాయనిశాఖ వారియొక్క అధిక పట్టుదలగల క్రిందిఉద్దేశ్యులే కారకులుగాని దేశమునందలి నాయకులు యిందులకు బాధ్యులుగారు.

ఆరాచకమునకుమందు

భారతీయుల న్యాయమును రాజకీయశీయములను ఉద్యమమును ప్రభుత్వము ఆణంబునకు వంకదొరుకును గాన ప్రభుత్వముకంటె సజ్జికముగ భారతీయులే ఆరాచకమును ఏగింపుచు వ్నారు. బ్రిటిషు పరిపానము జేయుచు సుస్థిరముగా జేయుటకు రిక్కులేవనలను ప్రభుత్వము వినియోగించుచున్నది. ఇప్పుడైనను రాండుపేటలు సమాజేశమును, నాయకుల సమాజేశమును, గావించవలసినదని పటేలుగారు ప్రభుత్వమునుగోచెను. ఆరాచకము విషయమున నాయకులైన దేశభంధు దాసుగారు, పండిత మోలీలాలు సెహ్రాగారితోను సంప్రతింపవలయును ఆరాచకులు ఆర్థరను మరణముగావించ ప్రయత్నించినదియు వారు దైవశక్తిను అపాయమునుండి దప్పించుకొనిరినియు నుడివిదప్పించుకొనిన ఆర్థర బేరులను ప్రభుత్వము దెల్పుకున్నది. వారల పేరులు దెల్పుటచే యేమిఉపద్రవము సంభవించును? అని పటేలుగారు ప్రశ్నించిరి.

పేరులను దెల్పుటచే సమాచారముదెల్పిన వారినిదెల్పిరిని ఆరాచకులు నాయని జంతువులను భితిచే దెల్పుటలేదని దేశీయ సభ్యుడు ప్రత్యుత్తిర మిచ్చెను.

ఆరాచకము తిరిగి దలయెత్తుటకు కారణము

ఆరాచకము తిరిగి మొలక లేత్తుటకు కారణమును పటేలుగారు దెల్పిరి. అసహాయోద్యమమును ఎదుర్కొని ఆణంబుకు ప్రభుత్వ మనలంబించిన విధానమే ఆరాచకోద్యమము బయలు దేరుటకు కారణమని స్పష్టముగ పటేలుగారు దెల్పిరి. అసహాయోద్యమము దౌర్జన్య రహితమై దేశమునంతటను విలసిలెను.

కొన్ని ధ్యములు— బొంబాయి, చారీచారా మాటయేమిటి?

ఇది అడవతడవపు నేరములు అని పటేలుగారు ప్రత్యుత్తిర మిచ్చిరి. కాని అసహాయోద్యమము శాంతియుతమైనది. ప్రస్తుతపరిస్థితులకు దొరతనమే ఉత్తరవాది యని పటేలుగారు గంభీరముగ ప్రకటించిరి. ఎల్లరును నాయకుల సమాజేశము కావలయునని గోరుచుండ రాండుపేటిల్ కాన్సర

స్సు) వుడ్డిమెను కమిటి నియమింపబడెను. అన్నము కావలయు ననుచుండ నున్నును బెట్టికట్టు ఉన్నది. వుడ్డిమెను కమిటి నేడికయైనను గుడ్లగుబులె ఆంధ్రకారములోనే యున్నది కాని బెలుతురు జూదుటకు సాహసీప కున్నది. సినేడికను జేగ మన ప్రకటింపక యున్నచో ఆర్థికపత్రము యీసారియు త్రోసివేయ బడినచో బాధ్యుత ప్రభుత్వమువారిది యనియే యోగవలయును అని నిష్కర్షగా పటేలుగారు బల్కిరి. (నల్పు)

ఈసమయముందు సభ చాలింపబడెను. అనధికారు కార్యక్రమ దినమువరకును తల్పినచక్క నిగ్గి వేయబడెను.

(బుధవారమునాటి కార్యక్రమము)

డెల్ట, ఫిబ్రవరి 4:— నేటిదినమున, వర్తకసంఘముల చట్టము (ప్రేమయూనియన్ బిల్లు) ముసంఘమువారి వాస్తవ కేసులు, సముద్రముమీద దీనికొనిపోవడు సామానులకు సంబంధించిన చట్టము (కారియేజ్ ఆఫ్ గుడ్సు బై సీబిల్లు) సభ్యులకు బంబయిచ్చుట, రక్షణనిధిచట్టము (ప్రావిడెంటుబిల్లు) పై సామ్రాజ్యశాసనసభ (స్టేటుకౌన్సిల్) వారు గావించినమార్పుల కాలోచించుట మొదలగు ప్రభుత్వపుతీర్మానములే సభాకార్యక్రమమందున్నవి.

ప్రశ్నోత్తరములు

సభలోని సుమారు 770 ప్రశ్నలు నిన్నటిదినముననే పూర్తియై నేటికి 14 ప్రశ్నలుమాత్రమే మిగిలినవి. ఘోషగారి ప్రశ్నలకు తరమిచ్చుచు దెలిసులే గారు. కన్నాటు ఆర్థర ప్రభువు యాగమనకారణమున హైదరాబాద్ ప్రభుత్వమువారిని సుమారు 20,000ల మాత్రమే యనుసరింపజేసి నక్షత్రపురపుర లేని కొన్ని ప్రశ్నలకుజవాబు ప్రాతములకముగా నియమింపబడినవి. జిలా సీ గారి ప్రశ్నకు జవాబిచ్చుచు సిమ్ గారు, రైల్వేబాడుగసంఘము విషయమును భారత ప్రభుత్వమువారికి హైదరాబాదుమంత్రి (సెక్రటరీ ఆఫ్ స్టేట్సు) వద్దనుండి యానకును నేనమాధానముపచ్చెను. బాడుగలను నిశ్చయించుటయందలి ప్రస్తుతస్థితి యెంతమాత్రము బానులేదని భారతీయులు చాలెనుండి యభిప్రాయ పడుచున్నారని ప్రభుత్వమువా కెలుంగుచును.

విద్యుద్దాములు

విద్యుద్దాములగుర్తి జలానీకారే మరయొక ప్రశ్ననడిగి. దానికి సమాధానమిచ్చుచు, హైదరాబాదుమంత్రి, యాక్రొత్త ప్రశ్నను వి. బి. ఆంధు సి, రైల్వేవారికి చర్చిగేటు. బోంబిలీ బొంబాయిలోనివిద్యుత్తును జి.వి.పి.వి. రైల్వేవారికినాకాశ్రయస్థాన శాఖలో సహ విక్రొయా పెర్మనను కల్యాణులమధ్య నువేయుట కంగీకరించెను. మిక్కిలి యాలోచనలోనున్నవి. అవేవన (1) జి. వి. పి. వారిప్రధాన మార్గముల విక్రొయా పెర్మనను కల్యాణులమధ్య. కల్యాణులపూరి. యిగతూర్వీలమధ్య (2) యాస్టిండియన్ ఆంధ్రయాస్ట్రాన్ బెంగాలురైల్వేవారియొక్క కలకత్తాపరిసర (సబర్బన్) మార్గములకును, బెంగాలు, బీహార్, ఒరిస్సాబొగ్గుగలనుండి కలకత్తా నాకాశ్రయస్థానము నకును, (3) సౌతిండియన్ రైల్వేవారి మరరాసు తామ్రముల మధ్యను.

సౌతిండియన్ రైల్వేవారి విద్యుద్దాములకను వ్యయముంగుర్తి సలహాలింక జరుగుచున్నది.

డా|| గోరుగారి తీర్మానము

భారతదేశమున (సంస్థానములు గాక) మరణశాసనములు ప్రాసినను, వ్రాయకబోయినను, పితౄనర్థి కుటుంబ హక్కులకు దగులట్టి వానిసంబంధము శాసనమును స్థిరపఱుటకు మారసత్వపు చట్టములో 2 వ యంశమును సవరణజేయుటకు నొక యుపసంఘమును, డా|| గోరుగారి తీర్మానముపై సభ వారు నియమించిరి.

అసిస్టెంటు కలెక్టరు గాయపఱచినందుల

కేడెంట్ల కఠినవలకము

గంగూను ఫిబ్రవరి 4:— మాండవేలో ప్రత్యేక న్యాయాధిపతి, న్యాయము 29 యేండ్లవయస్సుగల యువకుని కేడెంట్ల కఠినశిక్ష హిందూదేశపు శిక్షాస్మృతి 226 వ యంశముక్రింద శిక్షించెను. అసిస్టెంటు కలెక్టరు రాత్రిసమయముందు, జయ్యగానున్న భార్యవద్దయుండగా, వానిని మోసగించి శిక్షితుడు దీనికొనిపోయి, దానిలో కత్తితో గాయపరచి పారిపోయెను. పిమ్మటరెండు రోజులకు వాడు పోలీసువారి హస్తగతము జేయబడెను. వాడెటుల గాయపఱుటకు గారణము లేదనివాడు లేపు.

బొంబాయి దారుణహత్య

బావలాగారి మరణవిచారణ

నిన్న సాయంకాలము జరిగినది

వేలకొలది ప్రేక్షకులువచ్చి లోపలను వెలుపలను నిండిపోయిరి

జనవరి 12 వ తేదీని జరిగిన దారుణహత్యను గూర్చిన బొంబాయి కేసులోని బావలాగారి మరణవిచారణ, వేలకొలది ప్రేక్షకులువచ్చి లోపలను వెలుపలను నిండిపోయిరి. కాని నాటివారు గూడ రాలేదు. చెరసాలలో సుంపుడి పంటలలో నోకడను వసీ అహమదును పోలీసు వారు తీసుకొనివచ్చిరి. 5 కి నురుసాత్మ్యమిచ్చిరి. బావలాగారిని చంపుటకు కుట్రపన్నినవారు 5 నురు పిస్తోళ్లతో రివల్యూలతో ప్రేక్షకులను తగ్గినవండు దెబ్బలవలననే బావలాగారు చని పోయిరి. వారిలో వసీ అహమదు ఒకడు" అని జారయలు తీర్పుచెప్పిరి.

మాతూగారి సాక్ష్యము

"హత్య జరిగినవాడురాత్రి నేనును, మమతజాబేగమును బావలాగారును మోటారుబండిలో నుంటిమి సాయంకాలము 6 గంటలకు మాండి మోటారుగారి తోటనందకు వెళ్లెను. ఆపు లోకకాటామకాటా నొకరునుండిచ్చి మాబండిని దీక్షించు ను. రెండుమండి నుండిచ్చి కొట్టుకొనునండ్ల చేయుటకు బావ లాగారి వాడవరు ఏమియును ప్రయత్నము చేయలేదు. అతడు మాబండిని నిలిపివేసెను. వెంటనే వెనుకబండిలో నుండి యిద్దరు క్రిందకు రికిరి. తరువాత తక్కిన వారందరను గూడవచ్చిరి. అబండిలో ఆరుగురు మనుష్యులు వచ్చినటుల నాకుతోచినది మాబండిలో నేను కుడితట్టు నకున్నంటిని. ఒకడు నాప్రక్కనే మాబండిపై నిలచెను. అతడు లోనికితోంగిమూచి బాధలాగారిని గుర్తించి అరచి ఆయన పైని పిస్తోలు ప్రేల్చెను. వానిని పట్టుకొనుటకు నేను చాలసారులు పైకి లేచితిని. ఆయన నెరుగుటలో నొకసారి నాకుడిచేతికి నుండుదెబ్బతగిలినది. అతడితో నాకు స్పృశి తప్పినదిగానబావ లా మమతజాబేగము చేయించునట్లు దియును నాకు సరిగాలేదని తేలు. అంతకు ముందే గుండుదెబ్బలవలన బావలాగారికి స్పృశి తప్పినదని మాత్రము చెప్పగలను. రెండవప్రక్కవ్వారము గుండు క్రిందకు దిగుటకు మమతజాబేగము బావలాగార్లపుడు ప్రయత్నించి రి. 10 సారులు పిస్తోలును కాన్పినదని నాకు వివరమిచ్చెను. అంతలో చాలమంది ప్రజలచుట మూగట గూడ నాకు జ్ఞాపకము న్నది. తరువాత నేను తోడుమీదనుండగా నాకు స్పృశి తలెసి నది. నేను తోడునుకొన్న కొలు కనపడలేదు. (కోర్టులో తన కోటునుచూచి) ఇదియేనాకోటు. ఆపుకు హంతకులలో నొకడగు వసీ అహమదును కొందరు ప్రాణతోకట్టి పట్టుకొనియుండగా నేను చూచితిని. పిమ్మట మమ్ములనందరిని వైద్యులకు తీసుకొనిపోయిరి. అపుడుబండిలో బావలాగారు చాలసోరియున్నట్లు నాకు కనబడెను" అని మాతూగారు తెలిసిరి.

బావలాగారి బండి తుడుచు అహమదుసాక్ష్యము

బావలాగారి మోటారుకారుకీనరు అహమదుగూడ ఆ నాడు ఆ బండిలోనుండెను. పిమ్మట అతడు సాక్ష్యమిచ్చెను. "రెడుమాక్సు వెలు కారు వెనుక నుండి బావలాగారి కారును దీక్షించుపుడు మా బండిని క్రిత పట్టుకు మాడ్చెను ప్రయత్నించెను గాని సాధ్యముకాలేదు. హంతకులు పిస్తోళ్లను కాల్చి నారంభించినపుడు పోలీసువారిని పిలువకొని రమ్మని నాతోడైవచ్చుచెప్పెను. నాకు పోలీసునా రెవరును కనబడలేదు. నేను మరల నచటికి వెచ్చు సరికివసీఅహమదును పోలీసువారు అరెస్టుచేసే పట్టుకొని యుండిరి. బావలా గారు సదుద్దేశమునండెను. ఆ 5 వ మొగమంతయురక్తసిక్తము గానుండెను. వీ మజజ మొగమున ముసుగువేయబడియుండెను. మాతూగారు ఒకచేతిని పైకెత్తి నిలువబడియుండిరి. ఆపుడు వారినందరిని వైద్యులకు తీసుకొని పోయిరి" అని యాసాక్షి చెప్పెను.

పార్సీయ బారు టాక్సీద్రైవరు

దుమాసయూ సాక్ష్యము

"నాబండిలో ప్రయాణికుల నెక్కింపుకొని నేను మేనా తాలో ఒడ్డునకు ఎచ్చువరికి బావలాగారి కారుకు కుడిప్రక్కను

రెడుమాక్సు వెలుకారు దీక్షించుండెను. అందువలన నేనునా బండినాపవలసివచ్చినది. అంతలో రివల్యూలను ప్రేల్చినప్పుడు ను దెబ్బలగుండుల చప్పుడును వివరంగా నేను నాబండిని తడి తట్టున ఉత్తరముగా మరల్చి ఆరెండుబండ్లను ఎదురుగా నిల పిరిని (ఇచట సాక్షిదార్లవ్యయ సంతయును వివరముగా తెలి పెను). అంతలో యింకొక ఫోర్డుకారులో నలుగురు పాశ్చా త్యులు నాబండికి వెనుకతట్టుననుండి వచ్చిరి. వారు తమ బండి నాపిడిగి బావలాగారి బండికిదగ్గరే, అబండిలోని వానిని కాపా డిరి. ఒకప్రక్క నుండినుండి రక్తము కారుమండగా నేనుచూచి తిని. అంతట నాపాశ్చాత్యులు వసీ అహమదును పట్టుకొనిరి. ఆ సంగతి పోలీసు వారికి తెలు పుటకు నేను నాబండి నడుపుకొని పోతిని పోలీసువారికి తెలిగిం పగా ఆపుడే ఒక సార్లెంటు ఆచటికి వెళ్ళియున్నాడని వారు తె లిపిరి." అని పార్సీ మోడుడగు యాసాక్షి (అద్దమోటారుబండి) ద్రైవరు తెలిపెను.

సారైటు వాట్సన్సుగారు

"ఆనాడు నేను మలబారు హిలువద్ద మ్యాటీమీద నుం టిని. మేనాతా తోటవద్ద నెవరో పిస్తోళ్లు కాల్చుచున్నారని ఒక పాశ్చాత్యుడు నాకెరిగించెను. నేనచటికి పరుగున పోవున రికి నలుగురు పాశ్చాత్యులు వసీఅహమదును పట్టుకొనియుండి రి. వారు పైనికోర్టుకులని పిమ్మట నాకు తెలిసినది. గాయ ములవలన బాధపడుచున్న బావలా మమతజాబేగముగారును గూడ చూచితిని. బావలా మమతజాబేగము మొగములపై గాయ ములు తగిలినరక్తము కారుమండెను. వసీ అహమదును సో దామాదిరిని. అతని జేబులలో 2000 రూపాయలకు కరెన్సీనో ట్లు కనబడెను. అహమదులను నేను తీసుకొంటిని. వసీ అహ మదుడనుండి లాగుకొంటిని చెప్పి కల్లులు వికరీగారునా కొ కరిదార్లుగూడ నిచ్చిరి. ఆతనియొద్ద నొకలాటికర్రగూడ నుండెను. నేనచటికి వెళ్ళునంత బావలాగారి కారును పైనికో ర్టుకులకాను మాత్రమే అచట నుండెను" అని యాసాక్షి చెప్పెను.

అంతట జారయలు లోని కేసి స్వలకాలము ఆలోచించి చివరల వచ్చిపైని వివరింపబడిన తీర్పునిచ్చిరి. (అ. ప్రె. అ.)

బందరు డిప్రీక్ష ముననబకోర్టులో

O. S. 256/24

Between,
వాది:—సామా రామ్మబహ్మం.
ప్రతివాది:—పొన్నగంటి సీతాబామయ్య.
ఈకావాలిని ప్రతివాది వాదనవద్దను ఖాతాపెట్టుటని వాడుకున్న బాపరు ఆసలు ఫాయిజాలు. కాకి రు 145.14-0 అత కావా వాఖలుచేయగా ప్రతివాది యింతవరకు సమను లకు అందకుండా తప్పించుకొనుచున్నాడు. కావా ప్రతివాది ఆక్షేపణముత్రం ది 9-2-25 వాయిదా వేయబడినది. ఆ తేదీని పగలు 11 గంటలకు యేదేని ఆక్షేపణలు ఉన్నయెడల బందరు డిప్రీక్ష ముననబకోర్టువారియెడల హాజరుఅయి చెప్ప కోవలెను. లేనియెడల ఆలోజన ప్రతివాదిని యెక్కుపార్టీ చేసెదరు.

మల్లంపల్లి భైరవప్రసాదరావు,

వాదితరపున ప్లీడరు.

చెన్న పట్టణ యి స్టాల్ కాజకోర్టులో

దావానెంబరు 4017/24

వాదులు:—మట్టా కొండయ్య, దింతగుర్తి గుర్తుస్వామి తల్లి అండు కో తరపున, ప్రాప్రైటరు. మట్టాకొండయ్య మర్పంటు. నివాసము:—58 నెంబరు గోపందప్పనాథుకుపేటి, బార్డిటోను మద్రాసు.
ప్రతివాదులు:—1. గొనుగుంటచెంచయ్య, 2. అల్లాధి రంగయ్య.
ఈయిద్దరు కర్నూలుజిల్లా మార్కెట్టరంగుగాను వా నులు.

వాది సామానులుకొని ప్రతివాదులకు పంపిసేందులకు తనకు రావలసినసాముకు 177-8-9 ఈపెదావాను, కాఖలుచేసి నట్టి నోటీసు ఇంకములముగా యివ్వడమైనది. సదరుదావా షాజాఅనర్ డి సెకండుజడ్జినారియెడల 6.2.25 తేదీకి విచారణకు వాయిదావేయబడినది. సదరుతేదీని 11 గంట లకు ప్రతివాదులు హాజరుకానియెడల కావా యెక్కుపార్టీగా కొట్టివేయబడును.

పి. శంకరనారాయణన్,

వాదితరపున ప్లీటరు.

కోహటు ఒడ్డుంబడిక

మహాత్ముడు రావల్పిండి వెల్లెట

కోహటు మహమ్మదీయ ప్రముఖులు రావల్పిండి వచ్చుట కంగీకరించిరి

మహాత్ముగాంధి, మాలానాపౌకతాలీ, జమురామవాను, మహాదేవదేవాయిగారు 4-వ తేదీ ఉదయమునకు బొంబాయి మెయిలులో లాహోరువచ్చిరి గాని వారెచు సాగకుండు ఆబం డిలోనే రావల్పిండి వెల్లెరి కోహటు మహమ్మదీయప్రముఖులు మహాత్మునితో మాటలాడుటకు రావల్పిండి రానంగీకరించిరి. మహాత్ముడు రావల్పిండిలో కోహటు హిందూమహమ్మదీయ ప్రముఖులకు సమాధానమును కలిగించుటకు ప్రయత్నించును. (అ. ప్రె.)

వంగరాష్ట్రమున అరాజకము

ఒక హత్య కేసు

పోలీసు సబుయిన స్పెక్టరును చంపుట

ప్రేమానంద దత్తు అను యువకుడు చిటగాంగులో 1924 మేనెల 25-వ తేదీని పోలీసు సబుయిన స్పెక్టరు ప్రభుల్ల కుమారరాయిగారిని పిస్తోలుతో కాల్చి చంపెనని తేలడినకేసు విచారణ నిన్న 4-వ తేదీని కలకత్తా హైకోర్టులో జరిగినది. "ముద్దాయి కాంగ్రెసువలంటీరు. ముద్దాయియును యిన స్పెక్టరును పరిచియు. ఆనాడు వారిద్దరును ఒకచెట్టు దగ్గర లిసి కొనిరి. "మాణిక్వోలా బాంబుకేసు రహస్యమును నీవేగదా వెల్ల డించితివి. నామిత్రులను కొంతమందిని అరెస్టు చేసితివికావా" అని యనుచు ముద్దాయి అహంతముగా ముమ్మారు పిస్తోలు కాల్చినందున యిన స్పెక్టరు చనిపోయెనని" ఫిర్యాదీలు క్రింది కోర్టులో తెలిపిరి. ఆకోర్టులు జారయలందరును ఏకగ్రీవముగా ముద్దాయి నిర్దోషియని తెలిపిరి. గాని చిటగాంగు జిల్లాజడ్జివారి తీర్పునంగీకరింపక యీకేసును హైకోర్టుకు పంపెను. హై కోర్టులో తీర్పు యింకను చెప్పబడలేదు. అ. ప్రె.

సం. రా. రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘసభ

జనవరి నెల 31వ తేదీని అలహాబాదులో జరిగినది

బాబూ పురుషోత్త మదాను టాండనుగారి అధ్యక్షతక్రిం ద గతనెల 31వ తేదీని అలహాబాదులో యీసభజరిగినది. భార తరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘములలో ఖాళీపడిన స్థానములకు ఎన్నికలుజరిగినవి. నూలువడుకుటకు కావలసిన రాట్టములు క దుట్లు మున్నగు ప రి క ర ము ల ను అల హా బా దు, కాన్పూరు, కాశీ మున్నగు నగరములలోని నిలువయుంచవలెను. నూలుచుజాను వనూలుచేయుటలో ప్రత్తినిగూడ యాచించి నిలువచేయవలెను అను తీర్మానము లామోదిం ప బ డె ం. వాలంటీరులు ఖద్దరు, అస్పృశ్యత, హిందూమహమ్మదీయ మైత్రి యాచివయములను గూర్చి పనిచేయుటకు నాలుగు ఉప సంఘము లేర్పరుపబడెను.

40వ దేశీయమాహాజనసభ

కాన్పూరులో 1925 డిశంబరులో దేశీయమాహాజనసభ ను జరుపుటకు సన్మానసంఘము నేర్పరుచుటకుగూర్చి సంఘస భలో చర్చజరిగినది. రాష్ట్రీయసంఘసభ్యులును కాన్పూరుప్రము ఖులును కలసి ప్రారంభసంఘముగానేర్పడి సన్మానసంఘమున సభ్యులనుచేర్చుటకు ప్రయత్నింపవలెను అని నిర్ణయింపబడెను. కాన్పూరులో సన్మానసంఘము నేర్పరుచుటకు యీనెల 5 తేదీని మరల సభజరుగును.

రాష్ట్రీయస్వరాజ్యసంఘము

ఈనెల 1-వ తేదీని రాష్ట్రీయస్వరాజ్యసంఘ మేర్పరు పబడెను. దానికి అధ్యక్షునిగా పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ గారిని, కోశాధికారిగా జగన్నాథప్రసాదుగారిని ఎన్నుకొనిరి రాష్ట్రీయసందలి స్వరాజ్యసత్తమునా రందరును స్వయముగా నూలువడవలెను. యితరులగుగూడ ప్రోత్సహపరుపవలెను. అనేకతీర్మాన మాసభలో నామోదింపబడెను. (అ. ప్రె.)

పోర్టు సెంటుజారి గెజెటు

మ క కాఖ

ఎస్. బహుగురు బల్లారి హోటల్ ట్రస్టీ చరిత్రకే లేట్టర్ గా నియమింపబడిరి.

రివరెండ్ హెచ్. సి. లోస్టీగారు మదరాసు ఆర్బి డిక్షన్ గా నియమింపబడిరి.

స్వామి కాఖ

సి. ఎం. ఎడ్వైన్ సన్ గారు విశాఖపట్నం పోలీసునూప రిండెంటు గారు, ఖా. బి. పీ. డి. మహమ్మదాలీ బహుదర్ గారు సెల్లూరు నూపరిండెంటు గారు, హెచ్. కే. గారు కోరపుట్టి సబ్ డివిజన్ లో ఆసిస్టెంటు పోలీసు నూపరిండెంటు గారు నియమింప బడిరి. పార్వతీపురం సబ్ డివిజన్ లో డిప్యూటీ సూపరిండెంటు గా కె. శంకరాచార్యులు నాయుడు గారు, కాకినాడ సబ్ డివి జనుకు సి. హెచ్. జాకెట్టు గారు నియమింపబడిరి.

ఎస్. నరసింహంపంతులుగారు బాపట్ల ఆడిషన్ లో సబ్ కోర్టుకు కె. సుందరరావు డిప్యూటీ కలెక్టరుగా నియమింపబడిరి.

మరీ త్రవ్వలు వచ్చేవరకు చిత్తూరు జిల్లాలో ఆఫీషి యల్ గారిని, కర్నూలు నడి కాట్లూరు తాలూకాలందు మ హమ్మదీయులందు హాస్పిటల్ గారికి ఖాజీగా అసదుల్లాహు సన్ సా హెచ్ గారిని నియమించిరి.

రి వి న్యూ కాఖ

మహమ్మద్ అబ్దుల్లా ఖాన్ సా హెచ్ బహుదర్ గా రిని సెల్లూరు డిప్యూటీ కలెక్టరుగా నియమించిరి.

వి ద్యా కాఖ

ఎం. వి. సుందరరావు పంతులుగారు విశాఖపట్నం జిల్లా సెక్షన్ డిప్యూటీ మజ్దూర్ జేల్స్ సెక్రటరీగా ఎన్నుకొన బడెను.

వేటుకాన్సిలు

ఎన్నుకొనవలసినవారి నామములపట్టి:—1. వేమవరపు రామదాసు పంతులుగారు 2. మమారెడ్డి రామన్ అనే వెలపుర ముప్పిలి నాయర్ గారు 3. టి. శివశంకరంపిళ్లగారు.

వేలట్ పేపరు 28 పేజీలవి 5 గంటలలోగా రిటర్నింగ్ ఆఫీసరు చేరవలెను లేదా పోర్టు సెంటుజారిలో క్రెక్టరీ బిల్లి గుర్తా నున్న ఆఫీసుకు 11 గంటల 5 గంటలలో నైనా చేరవలెను.

వి. టి. కృష్ణాచార్యర్,
(టర్నింగ్ ఆఫీసర్)

శ్రీ సోదరుల పాటకచ్చేరి, మధుర

శ్రీమైసూరసంస్థానసంగీతవిద్యార్థి నాగస్వరం పా స్తుస్వామిపిళ్లగారు ఆపూర్వ సంగీతగ్రంథము నొకదానిని రచించి తత్ప్రచురణార్థమై వాసికెక్కిన సంగీతవిద్యార్థులకు వినిపించి వారి అనుమతిని పొంది తద్వారా ప్రసిద్ధి గాంచిన ఫిడల్ గోవిందస్వామి పిళ్లగారిని మృతంగరాములు ఆశగనంది దక్షిణామూర్తిగార్లను, వేణుగానం స్వామినాధపిళ్లగారిని మరియు ముల్లయ్యభాగవతయ్యగారు, మైసూరు కృష్ణ అయ్యగారు కరియకుడి వీణాబ్రహ్మయ్య, యింకను అనేక వి ద్వానులను ఆహ్వానించి సభ చేయించిరి.

ఈమహాసభయందు విజయనగరపట్టావాస్తవ్యులగు శ ర్మసోదరుల వీణాగానమును ఈనెల 2 తేదీన ఏర్పాటుచేయించి ఈ మధురాపురి జనుల ఆనంద సాగర మున నోలలాడించిరి. కనిమసోదరుని వీణాగాత్ర సైపుణ్యమును శ్రీ సోదరుని మెచ్చదన మార్చు మగు ఫిడలు వాద్యవిశేషమును దేశమునం జ్ఞా ఖ్యాతినిపొం చిన దక్షిణామూర్తి పిళ్లగారి మృదుమధుర గంభీర మృదంగ వాద్యమును కలసి ఆరంభమునుండి అంత్యపర్యంతమున కై న మూడు ఘంటల సరకాలముగా నానంద రసప్రభాతమై సభా సదుల నెల్లరిని స్తంభిభూతులుగా తేసివైచెను. సుఖాశ్చర్య నూచకములగు ఆహాకారములు తప్ప సభయంతెల్ల అన్యకలకల ము విసబడదయ్యెను.

ఈసోదరులకు శ్రీ పరమేశ్వరుడు ఆయురారోగ్య వి శ్వర్యాభివృద్ధియు, విద్యాబుద్ధి విశాలకీర్తిసంపద్యయు సదా అనుగ్రహించి రక్షించుగాక అని పండితవరులను జడ్డీలు మున సబులు లాయరులు మొదలగు అధికారవర్గ మెల్లరును ఆశీర్వ దించిరి

రామేశ్వరమున ఈనెల 6 తేదీ మొదలుకొని జరుగ నున్న మహాకుంభాభిషేక మహాత్మ్యసందర్భమున ఈ శర్య సోదరుల గానసభకు శ్రీ రామనాథపురం రాజానామ కుతూ హలాయ త్తదిత్యులై ఏర్పాటుచేసిరి. (ఒక విలేఖరి)

వైకంఠత్యాగ్రహము

సి. ఎఫ్. ఆంధ్రహనుగారి వ్యాసము

ఎంగయిండియా

“నేను వైకంఠ వెళ్లితిని. ఆచటజరుగుచున్న సత్యాగ్ర హవిధానమును చూచుటవలన నాకు కలిగిన సమ్మోదమును సరి గా వెల్లడింపబాలంకులకు చింతింపజేయునట్లు అంరియు పద్ధతి ప్రకారము పనిజరుగుచున్నది. ఆంధ్రులను గీచిన గీటుదాటుకుం డ కడుకాంతయుగ పనిచేయుచున్నారు. పోలీసువారును సత్యా గ్రహింపజూడ చాల మెచ్చదగినరీతిని మెలగుచున్నారు. జరుగు చున్న సమరమునాత్రము చాల ప్రబలమైనది. చివరకు సత్యాగ్ర హమునకే విజయము కలుగగలదు

నాలుగు వీధులకును నేను వెళ్లి పోలీసువారు కట్టిన అడ్డుకడు లంద జరుగుచున్న సత్యాగ్రహ పద్ధతినీచూచితిని. ఒకవలంటీరు రోడ్డుప్రక్కను హార్బుండిరాట్టుమై నూలుపడకుండునట్లు చురి యిద్దరు వలంటీరులు రోడ్డుమొగలో నెమ్మదిగా నిలచియుండిరి. తిరువాన్కూరు పోలీసువారు వలంటీరులను నిలచియుంచిరి. ఈరీతి ఆరుగంటల నేపు ఒకజత నిలచియుండును. ఒక జత ఉద యము 6 గంటలకు సత్యాగ్రహశ్రమమునుండి బయలుదేరి సత్యాగ్రహస్థలమునకే అచట మధ్యాహ్నము 12 గంటలవరకు నుండును. మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు మర యొకజత ఆశ్రమమునుండి బయలుదేరి వెళ్లును. ఆపుడు ఉత్త యమున వెళ్లి న వారు మరల ఆశ్రమమునకు వచ్చెదరు. 12 గంటలకు వెళ్లి న వారు సాయం ౬ కా లము 6 గంటలకు మరల ఆశ్రమమునకు పోయెదరు. వారు వచ్చునపుడు పోవునపుడును రాబయలు ప్రశంసించునట్టియు అస్పృశ్యతను నిరసించునట్టియు జాతీయగీతములను పాడుచు వీధు లవెంట తిరిగి వెళ్లెదరు. ఆపుడు చాలమంది పౌరులు వీధులలో గుమికూడుదురు. పౌరులలో మిక్కిలి హెచ్చుమండికి సత్యా గ్రహులపై నభిమానము కలదని నాకు తోచినది. సాయంకాల ము నేను పూర్వారాత్రపరాయణులను కలుసుకొంటిని. వారు ముఖ్యముగా నంబుద్రి బ్రాహ్మణులు. వారుపట్టు విడుపులేని వారు. “ఎజవాలా మార్గములను వెళ్లినచో దేవాలము ఆపవిత్ర మగును. ఆపుడు మేముదానిని వదలి వేయవలసినవృత్తు. భగవద్రా ధనకు మాకుస్థలములేకుండపోవును” అనివారనిరి. “భగవంతున కన్నదైన అపవిత్రత కలుగునా?” అని నేనడిగితిని. “మాకు తెలి లియుదు. మా పెద్దలముల నిర్ణయించిరి. మేము పెద్దల ఆచార మునే అనుసరించుచున్నాము.” అని వారనిరి. “సుహృత్తు డు దక్షిణాఫ్రికానుండి మరల భారతదేశమున కేటవచ్చెను? ఇ క్కడకు వచ్చి మాకు యిబ్బంది కలిగియుటకు దక్షిణాఫ్రికాలో జరుగవలసిన పనినేల వదలివేసెన? అందువలన దక్షిణాఫ్రికా కాలోనున్న భారతీయులకు నష్టము కలుగుచుండలేదా? అని ఒకరడిగిరి. “దక్షిణాఫ్రికాలో నష్టముకలుగుచున్నమా” అని జ “మేగాని యిచట జరుగవలసినపని గూడ చాలముఖ్యమైనదే. అ చటను యిచటను జరుగుచున్న సంఘర్షణస్వరూప మొక్కటి యే. దక్షిణాఫ్రికాలో అస్పృశ్యతను తెల్లవారు తెచ్చిపెట్టిరి.” మనదేశమున అస్పృశ్యతను అగ్రవర్ణములవారు తెచ్చిపెట్టిరి. అని నేనంటిని. నేన చెప్పినసంగతి వారికి సరిగాబోధకలేదు. వారునివ్వెరపాటుతో చూడసాగిరి. “దక్షిణాఫ్రికాలో తెల్ల వారు భాతీయులను అంటరానివారిగా చేసెవారు. మీరదేశ మున మనసోదరులను అంటరానివారని చెలివేసితిరి. ఇచట మీరు మీసోదరుల నిట్లు భేదపెట్టుటవలన యీ పాపఫలమే దక్షిణాఫ్రికాలో మీదేశీయులకు కట్టికుడుపుచున్నది. అగ్రవర్ణ ములవారు భారతదేశమున చేయుచున్న దుష్కర్మఫలితమును దక్షిణాఫ్రికాలో మరల వాకే అనుభవించవలసి వచ్చినది” అని నేనంటిని. కొందరి కీవాదము నచ్చినదిగాని మరికొందరికి నచ్చ లేదు. వారు వెర్రినవునవిరి. “మీసోదరులగు పంచము లను భవించుచున్న దురవస్థను సరిగా గ్రహింపగలుగుటకు ముందు జన్మమున తాను పంచములమున పుట్టవలెనని మహాత్ముడు కోరుచున్నాడు. నేనుగూడ నందులకే వైమమును ప్రార్థించు చున్నాను.” అని నేనంటిని. “అట్లు ప్రార్థించుటగూడ దౌర్జన్యమే యగును. అదిపాపకార్యము” అని యొక రనిరి. “అది దౌర్జన్య మైనచో నిజమైన ప్రేమవలన కలిగినదేగాని ద్వేషమువలనను నిరసనమువలనను కలిగినదికాదు. వైకంఠో సత్యాగ్రహము నొన రించుచున్న వారనుభవించుచున్న కష్టములను చూచినచో మీ అభిప్రాయములుగూడ త్వరలో మారగలవనియే నే నాశించె దను” అని నే నంటిని.

నే నచటికి వెళ్లి స్వయముగా చూచుటవలన వారికష్టము తెట్టివో నేను గ్రహింపగలిగితిని. వరదలలో వలంటీరులు నీళ్ల లోనే గంటలకొలది నిలచియుండిరి. ఒకసారి వరదలవలన వీరు భుజములవరకు పొంగిననుగూడ వారలునే నిలచిరి. పోలీసు వారికి పడవలు యియ్యబడెను. ఆపడవల త్రాళ్లను చేరువనున్న యిండ్లకు కట్టి వారాపడవలో కూర్చుండిరి. వలంటీరులు మాత్రము నీళ్లలోనే నిలచి కష్టముల ననుభవించిరి. ఈవిషయ మును ప్రశంసాపూర్వకముగా పోలీసువారే నా కెరిగించిరి.

విజయమేగాని పరాజయ మేమియును లేదు

వైకంఠ సత్యాగ్రహశ్రమమున సంపూర్ణ విజయముచనలే గాని పరాజయ శంకయును ద్వేషమును సంతమాత్రమును లేవు. వంతుప్రకారము వీధులలోనికి వెళ్లమనినవారు తప్పకత్కిన వారందరను ఆశ్రమములో నూలు పడుతుందురు. వారచట ఏకులను చేయుట బట్టుటనే యిట మున్నగు పనులనుగూడ చేయుచున్నారు. వారొక నిమిషమునైన వ్యర్థముగా గడవరు. ఆశ్రమములోనే పూర్తిగా తయారైన యొకభోజనాన్ని వారు నాకిచ్చిరి. ఆసహాయావ్యయ ప్రారంభమున మహాత్ముడు నాశొక భోజనం నొసంగెను. ఈకేండు భోజనమును ఆమూల్య బహుమా నములని నేను తలచుచుందును. నేను చాలాకొద్ది సత్యాగ్రహ మును చూచితిని. గురుకాబాగులో ఆ కాలిల సత్యాగ్రహ మునుగూడ చూచితినిగాని వైకంఠసత్యాగ్రహము క్రొత్తపద్ధతిన నిరుపమానము వలంటీరుల దైర్యసహనములను పోలీసువారి విషయ సౌజన్యములనుగూడ ప్రశంసార్హములే అని ఆంధ్రా నుగారు వ్రాసిరి.

రెడ్డి రాణి సచిత్రమాసపత్రిక నంబర చందారు 3

మత, సాంఘిక, వ్యవసాయక విద్యావిషయములు చర్చింపబడును

వారకాంత (నాటకము) విలులయు, విజు కతెలయు ఆద్యుతచర్యలు, చివినర్లన చదివితీరవలయును. వెల 12

మిథునానురాగము (పేరుగన్ననూ) వెల 12

నరసింహకారికావృత్తి (ఆపస్తంబ గృహ్య సూత్రములకు తెలుగు తాత్పర్యముగల స్మారకగ్రంథము) రు. 1-4-0

వాసంతిక (చెంచునాటకము. చక్కనివర్ణనలు) వెల 10

ఆంద్రీనామసంగ్రహము (పేటిక) వెల 4

రెడ్డిబ్రదర్సు రాయవరము, గోదావరిజిల్లా.

నోటీసు

కాకినాడ సబ్ డివిజన్ కోర్టు ఫయిలు ఆఫీసు 72/1922

వాది:— శ్రీ బాలకృష్ణ దాసు హోతీలాల్.

ప్రతివాదులు:— శ్రీ వ్రాట్లీ మున్యవారాయణరెడ్డివనై రా. ఈ సంబంధి క్రితాక్రీంద యానంబరు ప్రతివాదులకు వాక్కుగల రిఫ్టయికిం పెనీ మేనేజిమెంటులోయున్న జూలు ప్రస్తు 75 శేర్లను కాకినాడ సబ్ డివిజన్ కోర్టువారివలన 20-2-25 తేదీని వేలం నేయించడమవునని యిందుమూలముగా ప్రచురించడమయినది.

వై. కామేశ్వరరావు, వాదితరపు వీడ్డరు.

నోటీసు

కాకినాడ సబ్ డివిజన్ కోర్టు ఫయిలు ఆఫీసు 29/1922

వాది:— (పిటిషనరు) ముత్య సర్వారాయుడు సా. కాకినాడ.

ప్రతివాది:— (రెస్పాండెంటు) మాతేటి బాపన్న రావు సామకూరు సా-విజయనగరం.

ఈసంబంధ రెస్పాండెంటు పిటిషనరు దాఖలు చేసిన E. A నెం 1928/1928 రు ప్రాసిక్యూషన్ పిటిషన్ లో రెస్పాండెంటు ఆక్షేపణ తెలియజేసికొనుటకు 20-2-25 తేదీ నాయదా గాని ఆక్షేపణలు వున్నయిడల సమర్థతేదీని కాకి నాడ సబ్ డివిజన్ కోర్టు చోజరుఅయి తెలియపర్చుకోవలెనని యిందుమూలముగా ప్రచురించడమయినది.

కాకినాడ 3-2-25 } వై. కామేశ్వరరావు, పిటిషనరు వకీలు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1925-వ సం॥ ఫిబ్రవరి 5-వ తేది

గురువారము

హైకోర్టు, ప్రభుత్వమా?

మద్రాసు సివిల్ కోర్టు చట్టమునుగూర్చి జరిగినచర్చలో, జస్టిసుపక్షమువారి దృక్పథము కడు వింతగనుండెను. ఈ చట్టముయొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యము, అడిషనల్ కోర్టుల పనులు ఎక్కువ చురుకుగను తక్కువఖర్చుతోను కొనసాగునటుల జేయుటయే. ప్రెసిడెంటుకోర్టులుండు చోటులందే అడిషనల్ కోర్టులనుగూడ నెలకొల్పుచో, కొలదిసిబ్బందితో పనిజరుపుకొనవచ్చును. ప్రెసిడెంటు కోర్టులలో విచారణగాక నిలవయున్న పాతకేసులను మాత్రమే విచారింపవలసివచ్చుటచే, అడిషనల్ కోర్టులపని త్వరలో తేలుటలేదు. అనుభవములేని క్రొత్తవారిని అడిషనల్ మునసబులుగను, సబార్డినేటు జడ్జిలుగను నియమించుటచే, న్యాయనిర్వహణమునకుగూడ ఆటంకము గలుగుచున్నది. అందుచే అడిషనల్ మునసబులకుగూడ స్వల్పకాసు విచారణాధికారమిచ్చి, పనులందు సరియగు విభాగము గావించుచో, ఎక్కువచురుకుగ నెఱవేరగలవు. క్రొత్త న్యాయాధిపతులకు గూడ తగిన శిక్షణ యుండును. సివిల్ కోర్టుల బిల్లును నిర్మించినయుద్దేశ్యమదియై యుండగ, రామాయణములో పిడుకల పేట్లాట యనునటుల, వేరొకవిషయమై చర్చ ప్రబలెను. డిస్ట్రిక్టు మునసబులను నియమించు అధికార మింతవరకును హైకోర్టున కుండెను. ఇందువలన, న్యాయనిర్వహణమున కెట్టి యిబ్బందియు గలిగినటుల గానరాదు. హైకోర్టు నియామకమువలన, సివిల్ కోర్టుల పరిపాలన మెక్కుడుసంతృప్తి కరముగ నున్నదనుటకు సందియములేదు.

క్రిమినల్ కోర్టులు, సివిల్ కోర్టులగూర్చి ప్రజాభిప్రాయమును గనుగొనుడు. క్రిమినల్ కోర్టుల విషయమై ప్రజలకు తగిన విశ్వాసము గురుకున్నది. కారణము స్పష్టమే. క్రిమినల్ కోర్టుల న్యాయాధిపతులు, ప్రభుత్వ నియమితులు. జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారి యనుగ్రహముపై ఏ రాధారపడి యుండురు. అందుచే వీరు తగిన స్వాతంత్ర్యము జూపజాలరు. ప్రాసిక్యూటరు జేయవారును, విచారణ జేయవారును నొక్కటియే యగుచున్నారు. డిప్యూటీ కలెక్టరులకు మొదటితరగతి మేజిస్ట్రేటు అధికారముండును. వీరు కలెక్టరులకును, జిల్లా మేజిస్ట్రేటులకును లోబడియుండురు. ఇట్టి వారు పోలీసుకేసులలో నిర్భయముగ ప్రవర్తించుచో, కలెక్టరుల అనుగ్రహమును కోల్పోవలసివచ్చును. ఆ కారణముచేతనే న్యాయాధికారమును కార్య నిర్వహణాధికారమునుండి విడదీయవలయునని, కాంగ్రెసు పుట్టిన నాటినుండియు ఘోషించుచున్నది. కాని ఇంతవరకే సంస్కరణము జరుగలేదు. వెనుక నొకమారు, యీ రెండుశాఖలను విడి

దీయటకు జస్టిసుపక్షమువారు రంగీకరింపరయిరి. ఇట్టి వారు, క్రిమినల్ కోర్టుల పదవులనే సివిల్ కోర్టులలో గూడ జొప్పించవలయునని కోరుట సహజమేగద. సివిల్ కోర్టులపట్ల ప్రజల కెక్కుడు నమ్మకముండుటకు కారణ మేదియో విదితమే. జిల్లా మునసబులను నియమించెడివారు హైకోర్టువారు.

మునసబులు ప్రభుత్వమువారి యనుగ్రహముపై నాధారపడియుండుట కవసరములేదు. గవర్నమెంటు కేసులలో వీరు నిర్భయముగ న్యాయమును నిర్వహించుట కవకాశము గలదు. అందుచేతనే గవర్నమెంటు వ్యాజ్యములలో, పార్టీలు సాధారణముగ సివిల్ కోర్టుల నిర్ణయముపట్ల సంతృప్తి జూపుచుండురు. తమ హక్కులను స్థిరపరచుకొనుటకు, సివిల్ కోర్టులు అనుకూలస్థానములని వారు భావించుచుండురు. సమర్థులగు న్యాయవాదులను నియమించినగాని, న్యాయనిర్వహణము తిన్నగ జరుగదని తెలిసినవిషయమే. అట్టివానిని నియమించుటకు, హైకోర్టుకుండు యోగ్యతప్రభుత్వమున కుండనేరదు. సివిల్ కోర్టుల విధానము ననుసరించి, క్రిమినల్ కోర్టుల విధానమునుగూడ సంస్కరించుట శ్రేయస్కరము గాని, క్రిమినల్ కోర్టులసీటికి సివిల్ కోర్టులను దింపుట భావ్యముగాదు. ప్రభుత్వ ప్రతిష్ఠాపనలో, హైకోర్టుపై ననే ప్రజల కింకను కొంతవరకు విశ్వాసముగలదు. హైకోర్టు పక్షపాతరహితముగ ప్రవర్తించునని ప్రతీతిగలదు. అట్టిసీటిలో హైకోర్టు నియామకముల నాక్షేపించుటయు, వారి యధికారమును దొలగింపవలయు, సమంజసముగానేరవు. రామన్వామి మొదలియారుగారు, హైకోర్టు అధికారమును నిర్మూలించవలయు ననియు, అట్టి సవరణను సివిల్ కోర్టుల బిల్లులో జొప్పించవలయుననియు గోరుటజూడ, వీరు స్వల్పలాభములకొర కాశపడుచున్నారని తేటపడును.

ఇట్టి గొప్పసవరణను గావించుటకు, సివిల్ కోర్టుబిల్లును ఇంకొకమారు సెలెక్టుకమిటీకి పంపవలయునని వీరు గోరిరి. జస్టిసుపక్షమువారు వీరి కోర్కెను బలపరచుటచే, అది నెగ్గెను. హైకోర్టుల యధికారమును తగ్గించుటకు శాసనసభ కధికారము గలదా లేదాయను విషయమును విచారింపవక్కరలేదు. ఏదియో యొకరితన, హైకోర్టు అధికారమును తగ్గించిన వీరికి జాలును. హైకోర్టు నియామకమునకు జస్టిసుపక్షమువారి ఆక్షేపణయేమి? హైకోర్టు జడ్జిలలో బ్రాహ్మణు లధికముగ నుండుటచే, బ్రాహ్మణేతర న్యాయవాదులను నియమింపరనియే. అట్టి యన్యాయము జరుగకుండ, బ్రాహ్మణేతరులపట్ల ఎక్కు డభిమానము జూపవలయునని, ఇదివరకు శాసనసభ వారు తీర్మానించియుండిరి. వెనుక నెట్టిసీటి ప్రబలియున్నను, ఇప్పుడు బ్రాహ్మణేతర న్యాయాధిపతు లధికముగ గలరు. బ్రాహ్మణేతరుల హక్కులను వీరు కాపాడగలరనుటకు సందియములేదు. జస్టిసుపక్షమువారి ప్రాపుమూలమున బైకిబోయినవారు గలరు. బ్రాహ్మణేతరుల కెక్కుడు ప్రోత్సాహము గలిగింపవలయునని యడుగవచ్చునుగాని, హైకోర్టువారి నియమానాధికారము ననలే తొలగింపగోరుట, పాడిగానేరదు. ప్రభుత్వము ప్రజలకు బాధ్యత వహించునపుడు, వేరు ఏర్పాటు జేసికొనిన, జేసికొననచ్చును. అంత

వరకును ఎక్కుడు స్వతంత్ర్యముగ హైకోర్టు అధికారమును నిలుపుటయే శ్రేయస్కరము.

కోహటు: హిందూమహమ్మదీయసమన్వయ

కోహటునందు, హిందూమహమ్మదీయ సఖ్యము గుదిరినటుల ప్రకటింపబడినను, ఉభయసంఘములమధ్యను మనస్సమాధాన మింకను గురురలేదని తెలియుచున్నది. అట్టి ఫలితమును చేకూర్చుటకు గాంధీమహాత్ముడే సమర్థుడు. డిల్లీలో హిందూమహమ్మదీయ సమన్వయ పరిష్కరించుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. కాగితములపై ప్లానులను తయారుజేయుచున్నారు. కాని హృదయపరివర్తనము గలిగినగాని, అంతస్సఖ్యముబలపడజాలదు. కాగితపు ఒడంబడికలు విశేషలాభము గలిగింపనేరవు. కోహటుకుబోవుటకు ప్రభుత్వము వారు గాంధీమహాత్మునకు అనుమతి నిచ్చియున్నచో ఈపాటికి హిందూమహమ్మదీయసమన్వయ వెంటనే, పరిష్కారమయ్యెడిది. శాంతిదూతయగు మహాత్ముడు కోహటుకు వెడలుచో అల్లరులు జరుగునని గాని, లాఆర్డరులకు భంగముకలుగునని గాని ఎవరును తలంపజాలరు. కాని రీడింగుప్రభుత్వము వారన్యధా తలంచిరి. మలబారుకు వెడలుటకును మహాత్మునకు వెనుక ననుమతికొనగరయిరి. లోకోత్తరపురుషుడగు గాంధీమహాత్ముని ప్రయత్నముల నాటంకపరచుచు, కేవల నిర్బంధములవలననే పని సాగునని తలచుట, భ్రమలేప్ప వేరుగాదు. కోహటుసమన్వయ పరిష్కరించుటకు, గాంధీమహాత్ముడును మోకతాలీగారును బయలుదేరి రావల్సిందీకి బోయినటుల, వార్తలు చెలువుచున్నవి. ఉభయనాయకులకును హిందూమహమ్మదీయ సఖ్యముపట్ల అత్యంత విశ్వాసముగలదు. స్వరాజ్యమున కది మూలాధారమని వారు మనస్ఫూర్తిగ నమ్ముచున్నారు. వీరిరువుర ప్రయత్నములవలన, కోహటుపరిస్థితులు త్వరలో చక్కబడునని తలచెదము. గాంధీమహాత్ముని కలిసి కొనుటకై, కోహటుమహమ్మదీయులు రావల్సిందీకి వచ్చుటకు సమ్మతించుట, మిగుల అనుకూల చిహ్నము. హిందువులును మహమ్మదీయులును మహాత్ముని హితము నాకర్షించి, దేశపురోభివృద్ధికి తోడ్పడెదరుగాక. కోహటుసమన్వయ పరిష్కారమగుచో, మిగిలిన ప్రదేశములందు పోరాటముల సంతరింపజేయుట సులభసాధ్య మగును.

కాకినాడ తాలూకాబోర్డు

నూతన సంస్కరణములక్రింద సానిక స్వపరిపాలనముమరింతక్షీణగతిజెందుట శోచనీయము. చీరాల, బెజవాడ మున్నగు నిదర్శనము లిందుకు తార్కాణములు. వెనుకటి దృక్పథ మింకను మారలేదనుటకు, నూతన దృష్టాంతము లింకను బయల్పడుచున్నవి. కాకినాడ తాలూకాబోర్డుకు, దుగ్గిరాల సూర్యప్రకాశరావు పంతులుగారిని గత సంవత్సరము సభ్యులుగ నెన్నుకొనిరి. కాని వారి ఎన్నికను ప్రభుత్వమువారు రద్దుచేసిరి. చట్ట నియమములకీ ఎన్నిక విరుద్ధమని ప్రభుత్వమువారు చెంచెరుట. అందుమీద ప్రకాశరావుపంతులుగారు వ్యాజ్యము వేయగ, ప్రభుత్వము వారి యుత్తరువును నిరాకరించి, సక్రమముగ జరిగెను.

వ బార్డి నేటు జడ్జి గారు తీర్పు జెప్పిరి. ఇప్పటికింకను ప్రకాశరావుగారి ఎన్నికను జల్లా బోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు గెజెట్టులో ప్రకటించరయిరి. దీనిపై ప్రభుత్వమువారెట్టి చర్యను దీసికొని వటుల గనుపించదు. జల్లాబోర్డు అధ్యక్షులు జస్టిసు వక్షమువారని డెలుషబడినది. ఇట్టిచర్య, జస్టిసువక్ష పరిపాలనమున కేమాత్రము గౌరవప్రదము గానేరదు. ప్రకాశరావు పంతులుగారు కాంగ్రెసుసభ్యులని, జల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటు గారు తమ రిపోర్టులో నుదాహరించరట. కొండరి దృష్టిలో కాంగ్రెసు సభ్యులగుట గొప్ప అయోగ్యత యగుచున్నది. ఇతరు లెవరయినను ఆక్షేపణదెలిపిన, ఎన్నికలను రద్దుజేయవచ్చును గాని, ప్రభుత్వమువారు తమంతట తాము జోక్యము కలుగజేసికొని, ఎన్నికలను రద్దుజేసిన నిదర్శనము వేరొంటి గానరాదు. ఎన్నికలవిషయమై జల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు ముందుజోక్యము గలుగజేసికొనలేదనుకారణమున, ఎన్నిక రద్దుజేయబడెనని సమాధానముజెప్పట విరుద్ధముగ దోషమానదు. ఇట్టి యభిప్రాయమునకు చట్టమునం దెక్కడను ఆధారము గనుపించదు. న్యాయస్థానము సయితము ప్రభుత్వము వారి యభిప్రాయముతో నేకీభవింపక, ఎన్నికను స్థిరపరచియుండినపుడు పంతులుగారి పేరును ప్రకటించుట కింకను సుస్థిజేయుట, యక్రమము.

విలేజి ఆఫీసరులు : రీగ్రూపింగు

విలేజి ఆఫీసరుల జీతములను హెచ్చుజేసి, వారి కష్టములను తొలగింపవలయునని చిరకాలమునుండియు మొరబెట్టుచుండ, జీతములు కొంతవరకు హెచ్చుజేయబడినను వారి యిబ్బందు లేమాత్రము తగలేదు. కారణము విదితమే. విలేజి ఆఫీసరుల సంఖ్యను తగ్గించి, రెండుమూడు గ్రామములను కలిపి ఒక్క ఆఫీసరును నియమించుటచే, పలువురకు జీవనము పోవుటయు, ఉన్నవారు మితిమీరిన పని జేయవలసివచ్చుటయు తలస్థించెను. పనులను కోల్పోయినవారల కొకవిధముగ కష్టముగలుగుచుండగ, పనిజేసెడివారికి వేరొకవిధముగ కష్టము తలస్థించెను. రీగ్రూపింగు పద్ధతివలన, విలేజి ఆఫీసర్ల నుండి హాహాకారములు బయల్పడలేను. ఈవిషయమై విచారించుటకు డి. బి. ఆర్ రామచంద్రరావుగారిని స్పెషలు క్లర్కునరుగ నియమించిరి. వీరి రిపోర్టును ప్రచురించిన బాగుండెడిది. కాని, ఇయ్యది ప్రకటనార్హముగాదని, ప్రభుత్వమువారు నిన్నటిదినము సూచించిరి. రామచంద్రరావుగారు చేసిన సిఫార్సులుమాత్రము ప్రచురింపబడెను. వీరు ప్రొప్రయటరీ భాగములలోని విలేజి ఆఫీసర్లనుగూర్చి విచారించలేదు. ఇకముందు రీగ్రూపింగు జేయగూడదనియు, వెనుకటి గ్రూపింగు ఏర్పాటులను పునర్వివర్ణింపవలయుననియు, గ్రామముననటుల జీతమును కొన్ని గ్రామములలో 12 రూపాయలకు తగ్గింపవలయుననియు, మున్నగు సూచనలను వీరు గావించిరి. ఇదివరకు జేసిన రీగ్రూపింగును పూర్తిగ దీసివైచిన యుక్తముగ నుండెడిది. పదభ్రష్టులయినవారికి మరల నుద్యోగముల నిచ్చియుండవలసినది. పభుత్వమువారు ముందేమి జేసెదరో తెలియదుగాని,

ఇంతవరకు జేసిన రీగ్రూపింగు ఏర్పాటులను పూర్తిగ తొలగించెదరని దోచదు. గ్రామముననటుల జీతముల నొకమారు హెచ్చుజేసి, మరల పండ్లెండు రూపాయలకు తగ్గించుటవలన, వారియందు ప్రబలెడి అసంతృప్తి ఎటులుండునో యూహింపవచ్చును. రీగ్రూపింగువలన, పలువుర జీవనములకు భంగము కలిగెను. రీగ్రూపింగు నాపివేసినందులకు ఫలముగ హెచ్చింపబడిన జీతములు తగ్గవలయునా?

అస్సాంకూలీలు

అస్సాంకూలీలు విశేష సౌఖ్యముల ననుభవించుచున్నారనియు, దత్తమండలమునుండి వెడలినవారు సందర్భములను గ్రహింపకయే తిరిగివచ్చి అగచాల్లి పాలయిరనియు, ప్రభుత్వమువారిదివరకు సూచించియుండిరి కాని, నిన్నటిదినము ప్రభుత్వ సభ్యులు చెప్పినజవాబు చూచిన, అస్సాం కూలీలు రోజుకు మూడు మొదలు అయిదు అణాలను మాత్రము సంపాదించుతురని డెలియచున్నది. అస్సాం వరకుబోయి, ఇంతతక్కువకూలీని సంపాదించుచున్నపుడు, కూలీలు నిరాశ జెందుటసహజమేగద. ఇందుకు తోడుగ అస్సాంతోటలఁగితిరుదుర్భరముగనున్నటుల, తిరిగివచ్చినవారు సూచించిరి. కాని మొదట కూలీలను గొంపోవునపుడు మాత్రము, వారికి లేనిపోని ఆశలబెట్టుచున్నారు. వీరు ధనవంతులై తిరిగిరావచ్చునని ఏజెంట్లు చెప్పుచుందురు. ఇట్టి మోసములు జరుగకుండ నాపుట ప్రభుత్వపువిధియై యున్నది. ఇకనయినను ఆంధ్ర నాయకులు మేల్కొని దత్తమండల ప్రజల కక్కడనే జీవనము దొరకునటుల ఏర్పాటుజేసి, వారిని దుస్సహమగు సంకటములనుండి తొలగించుట ధర్మము. కడ్డకు నిర్మాణమును పూర్తిజేయవలసిన సీసమయమున, సరియగు ఏర్పాటులు జరుగుచో, పశ్చిమాంధ్ర దేశము భారతవర్షపు విముక్తికి తోడ్పడుటయగాక, స్వలాభమునుగూడ పెంపొందించుకొని, సుఖింపగలుగును.

చనిపోలేదా?

కలకత్తాలోనివసించెడి చీనావాసులకు జేసిన తంతి వార్తప్రకారము డాక్టరు సన్ యెటు సేనుగారు చనిపోలేదనియు, ఆరోగ్యముగ నున్నారనియు, తెలియుచున్నది. డాక్టరు సన్ యెటు సేనుగారి మరణమును ప్రకటించుట కిది మొదటిమారుగాదు. పెక్కుమార్లు టిటా రైలను రూటురుంపుచుండెను. నిజముదెలిసికొనకుండ నిట్టి నీలివార్తలనుపంపుటచే, రూటురువార్తలకు విలువ దగ్గిపోవుచున్నది. వీరుదెలిపెడి వర్తమానములను ప్రమాణముగ గైకొనెడివా రెంత మోసబోయెదరో యూహింపవచ్చును. సన్ ఎటు సేను మరణమును వాంఛించెడివా రిట్టి వదంతులను వ్యాపింపజేయుచుందురు. బాధ్యత గల వార్తా సంఘమువారు సత్యమును కనుగొనుటకై విశేష కృషి సలుపవలయును. సన్ యెటు సేనుగారి కింకముందు తమ పలుకుబడి నుపయోగించి, చీనాలో సంతకలహములు సమసిపోవునటుల ప్రోద్బలపరచెదరుగాక! నేటి తంతివార్తల ప్రకారము, చీనాలో పోరాటములు తగ్గి సంధి గుదురుచున్నటుల దోచును. కానివర్తమాన మింకను తెలియజో

గుంటూరు తాలూకాబోర్డు: కడ్డకు

స్థానిక స్వపరిపాలన మెటుల నిర్వహణము గావించబడుచున్నదో కనుగొనుటకు, గుంటూరు తాలూకా బోర్డువట్ల గనుడరచిన ప్రభుత్వవైఖరి మరియొక నిదర్శనము. గుంటూరు తాలూకా బోర్డు సేవకులు కడ్డకును ధరింపవలయుననియు, విద్యార్థులు కడ్డకును ధరించునటల, ప్రోత్సాహపడవలయు ననియు తాలూకాబోర్డువారు తీర్మానించిరి. ఈ తీర్మానమును ప్రభుత్వమువారు నిరాకరించిరి. జల్లాకలెక్టరు గారితో నయినను నీవిషయమై సంప్రదింపలేదని నిన్నటిదినము ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించిరి. ప్రభుత్వపునాకరులు ప్రత్యేకపుదుస్తులను ధరింపవలయునని వివిధశాఖలలో నిర్బంధించుచున్నారు. అట్టి తరీ, తాలూకాబోర్డువారు తమ కనుకూలముగు నిర్ణయము గావించుట దోషముగానేరదు. స్థానిక సంఘములు కొన్ని లోపముల జేసిన జేయవచ్చును. కాని చీటికిమాటికి ప్రభుత్వమువారు జోక్యము కలుగజేసికొనుచో, స్థానిక స్వపరిపాలనము సారవిహీనమగును.

కారణమేమి?

మద్రాసు ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహకసభ్యుని నియామకమునుకూర్చిన తీర్మానమును చర్చించుటకు, వీలులేదని గవర్నరుగారు నిర్ణయించిరి. కారణమేమియో తెలియదు. హైందవసభ్యునిసానమున యూరపియనుసభ్యుని నియమింపనేల, శాశ్వతపు నియామకము నింకను గావించకుండుటేల, కార్యనిర్వాహకసంఘసభ్యులసంఖ్యను తగ్గించుటన్నది, ఇట్టి ముఖ్యప్రశ్నలకూర్చి శాసనసభ తన యభిప్రాయమును తెలుపుట కర్హతలేనిచో, శాసనసభలు నిలిచియుండుట నిష్ప్రయోజనము.

కీ! శే! కో! కా రామా రావునాయుడుగారు

ఈమాఖపద్ధ పష్టి శుక్రపాఠాంశాన అనగా 30వ జనవరి 1925 ఉదయం 10.30 ఘంటలకు గుంటూరులో ఆదివెలమ కల మందు ఘనతపహించిన కో! కా రామా రావు నాయుడుగారు కీ! రీ! ఘ! రై! ని విర్రవీనుటకు మిక్కిలి చింతించుచున్నారము. వీరు మచిలీపట్నామందు జననమొందిరి. రెవరుండుదోబులు దొరగారు పాతశాస్త్రాపించివుడు విద్యాభ్యాసమొనర్చిన వారితో నొకరు. తరువాత విశాఖపట్టణపు సముద్రతీరమునందుగల వాడే గలో చాలకాలమునరకు నివసించుచుండిరి. అప్పుడు డి. డబ్ల్యూ. సూపరింటెండింగు ఇంజనీయు ఆఫీసులో మేనేజరుగానుండిరి. 38 సంవత్సరములు ఉద్యోగమొనర్చి పీఠికాపురము కు నీవా సమునకైవచ్చిరి. అచ్చట కొంతకాలమువరకు పురపాలక సంఘమునకు అధ్యక్షులుగను కాకినాడ తాలూకాబోర్డు మెంబరుగ నుండిరి. ఈకేర్వేరు యుద్యోగములలో ప్రజలయొక్క ప్రేమ మే వారికి ముఖ్యమైన కర్తవ్యముగా నుండెడిది. పుంజులంబులు వారిని తమముఖ్యస్నేహితుడుగ గౌరవించుచుండిరి. వారి సత్ప్రవర్తన యువారస్వభావమును మిక్కిలి కొనియాడినది. వారిమటుంబమునకు బంధుజతులకు నీనిధముగా నానుధునిని చెల్లుచున్నారము. (విలేఖరి)

క్రొత్త భాగ్యపు మఱి

విశాఖపట్టాను, ఫిబ్రవరి 4:— గారీభాగ్యపు మఱి క్రొత్త గామయూరస్థాపించబడినది. ఇదివైశ్యశిఖామణుల బి.కె. మంగరాజు, వెంకటరమణగార్లచే స్థాపింపబడినది. మాయూర నిది మూడవమఱి. దీనిపారంభోత్సవము శెంరహుతుండి వచ్చిన వినాసుబాబుకు కె. పి. చోతన్న చెట్టిగారు సి. ఐ. యి. తెలిపిరి. వారుబృద్ధులమరల ఉపవాసమునిచ్చి, సంస్థాపకుల నభినందించిరి. ఈరోజుని యావంతులమండి ప్రముఖులు కావ్యసప్తత్రము లండజేయబడినవి, వైదిక గానము గావించబడినది. అల్పాహారములనిచ్చిరి. ఉత్సవము జవప్రదముగ జరిగినది. (ప్రత్యేకవిలేఖరి)

రాజీప్రయత్నములు

శీఫీట్లు, పిల్లవరి 8:—నేడు కార్మికమండలివద్ద కార్యాలయమున సమైక్యతేజముటకు ప్రయత్నించుచుండిరి. 800 మంది సమైక్యతేజమున. దీని నివారించుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఈ పు మధ్యాహ్నము సమైక్య ప్రారంభముటకు ఏర్పాటుజేసికొనిరి. ఒకసమైక్య అనుకూలములు తటస్థించినవో ప్రజలకు ఇబ్బందిలేకుండ జేయుటకు కైలేవ్విజయములు నిర్ణయముగ నున్నారు.

బ్రిటిషు ప్రభుత్వము రిపులకు సహాయ మొనర్చుట

అసత్యము

లండన్, జనవరి 31:—బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు మరాఠీలో రిపులకు సహాయముచేయుచున్నారని దుర్వచందలు బుట్టినవి. దానిని తక్షణము ఆంతరింపజేయవలెననియు అనిందను తొలగించవలెనని మొరాఠీనుండి తైముప్రతికానిలేఖరిదెలుపుచున్నాడు. ఇదిచాల ఆశ్చర్యమైన విషయము. కానిరిపులు దీనిని నమ్ముచున్నారు. దీనికంతకు కారణము ఇంగ్లండులో ఆనధికారాలేవోయ్యున్నాడు వీర రిపులకు ఈ విషయమై గ్రేటు బ్రిటను సైనికరాచకీయ సహాయమున్నదని నమ్మించుచున్నారట.

రెయిసులు పతనము

లండన్, పిల్ల 1:—జనవరి 25 తేదీని రిపులు తజరలును చుట్టజేయుట ప్రారంభించిరి. 26 తేదీని ముట్టడించిరి. శత ఘ్నులు బహుండముగ మ్రోగిన. ఉభయపక్షముల నష్టములు అపారములు. రెయిసులు నేనలు ధైర్యముతో పోరాడు. కాని రిపునేనలు మిరిమిరుటచే వెనుకకు తరిమివేయబడెను. 27 తేదీని తజరలుకీర్తువులచే జిక్కిన. రెయిసు తనవంశము తాలూకు ఒకసమాధిలో శరణుజొచ్చెను. కార్లకు ఉబ్బుకోగముచే నడువ శక్తిపోవుటచే ఎత్తుకొని అచటకుగొంపోలసివచ్చెను. రిపునాయకుల సమీపించి అతనిని పంపిడియిండ్లకొనివీ. తక్షణమతడు లోబడెను. తన ప్రాణమునకు భంగములేకుండజేసిన అబ్దుల్ కరీంగారి ఉత్తరపును ఎట్టిదైనను అంగీకరించిరేవైననీరెయిసులు గారనిరి. రిపును జాగ్రత్త తజరతును గాపాడుచున్నాడు.

పెన్సి పోస్టు

మరల గానలెననుట

లండన్, పిల్ల 8:—మరల ఇంగ్లండులో పెన్సి పోస్టు చీట్లను ప్రవేశబెట్టవలెననియు, అట్లుజేసిన వర్తకము అభివృద్ధిగాంచుననియు కార్మికముల ఉపాధిగల్గుననియు, జేతములో ఎగుమతి వర్తకము సగము మరల ఎక్కినగుననియు వార్తాపత్రికలకు కార్మికముల నమ్మచేయువారు పోస్తుమాస్టరు జనరలుతో జెప్పిరి.

ప్రకటనల మూలమున ప్రతి సంవత్సరము 22 00 పానులువచ్చుచున్నదట. అందుచే ముద్రాపకులు అందునుగలసి ప్రకటనలను గావించి గ్రంథములకు అచ్చుత్తి ప్రత్యక్షముగ ప్రకటనలను నిభివృద్ధిజేయుటకు పంచిబెట్టెనునని. దీనివలన తపాలాధికారులు ఉత్సాహముగ పనిచేయుటకు వీలగును.

మసోలు పిచ్చారణ అక్కరలేదు

ప్రతికూల తురుష్కభావము

లండన్, పిల్లవరి 1:—తురుష్కలపట్ల ప్రతికూలభావము అపారముగ నుండుటచే తురుష్కరాయభారము మసోలులో ప్రవేశించుటకు వీలులేకున్నది గాన మసోలు విచారణసంఘము పని అగిపోవలసివచ్చెను. ప్రజల భావమును అణచుటసాధ్యమని మసోలు నగరపరిపాలకుడు తెలియజేసెను. కాని కమిషను జనకి తోడ్పడెదమనిరి. కావునలేకుండ మసోలులో ప్రవేశించిన ప్రమాదము గల్గునని రాయబాదులను హెచ్చరించిరి. తీర్మానముండి దక్షిణఆఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు 16 రైలు ఇంజనులను కొనుచున్నారట. బ్రిటిషు ధరలకంటె చాకగ నున్నదట.

బ్రిటిషు కార్మికులు

పనిలేనివారి సంఖ్య చాల తగుట

లీపెట్టు, పిల్లవరి 8:—జనవరి 26 తేదీతో పనిలేని కార్మికులసంఖ్య 28700 కిగ్గినదట. మొత్తము 1241000 మంది తగ్గినట్లు.

విద్యుచ్ఛక్తి పనివాండ్రు సమైక్య పరిష్కారమైనది.

బవేరియా రాజదోహము

కమ్యూనిస్టుకుట్ర

లండన్, పిల్ల 2 కమ్యూనిస్టు రహస్యపురంఘమువారు 40 మంది ఆరస్టుజేయబడినరయు వీనిపై రాజద్రోహ నేరము స్థాపించబడుననియు మ్యూనిచ్ ప్రభుత్వమును గూర్చుటకు ప్రయత్నించు కార్మికములు వీరివద్దగ వారకెననియు వీరు దక్షిణబవేరియాలోగూడ కుట్రలనుబన్నుచున్నట్లులను బెర్లినులో వీరికి కార్యాలయమున్నట్లులను ఇదటికి సంగతులు ఎచ్చటికప్పుడు తెలియుచుండుననియు మ్యూనిచ్ నుండి తైముప్రతికానిలేఖరి దెలుపుచున్నాడు.

వీరారు, అస్సాముగవర్షరులకు సెలవు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, పిల్ల 8:—సర్ హెన్రీవీలరు, సర్ జాన్ కెర్ గార్లకును, ఇండియామంత్రి మూడుమాసముల సెలవొసగిరి. వీరిస్థానీ సర్ హ్యూమెక్ట్ సర్ విలియంరీడుగారును వీరితో య బెస్సాన్, అస్సాముగవర్షరులకు పనిజేపవరు.

ఈజిప్టు ఎన్నికలు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

కెయిరో, పిల్ల 8:—మొదట డిగ్రీఎన్నికలు నెమ్మదిగ సాగుచుండ జనసమూహముపోలింగకార్యాలయమునపైబడి అధికారులనుచుట్టడించి పోలీసుకార్మికములకు తలబెట్టిరి తెలియుచున్నది. పోలీసువారు సక్రమపరిస్థితులను ఏర్పరచలేకపోయిరి. సైన్యములను మెహిలక వీరుకుపోవలెననిదేశీయమంత్రి ఉత్తరువుజేసెను. ఇచటకు సహాయమంత్రితోయి బహిరంగ విచారణసల్పును. క్రొత్తపార్లమెంటుసభకు సభ్యులను ఎన్నుకొనుటకు మార్చి 6 తేదీని జరుగును అప్పటికి ప్రతినిధులన్నుకొనుచున్నారు. జరులులు ప్రతిపక్షులు జరులులను ఓకించగలమునకొనుచున్నారు. కానిస్ట్రవసంఖ్యాకులుగ నే నెగ్గదనుకొనుచున్నారు. జరులులగారింకను అధికసంఖ్యాకులలో నెగ్గదనుకొనుచున్నారు. ఇతడు ఒక్కటేటూజేదావచ్చుటచే ఎలక్టరుడెలిగేటుగ ఓడిపోయిరి. కాదీరివలన పార్లమెంటుసభ్యుడుగ ఎన్నుకొనబడెదని అనుకొనరాదు. జరులులు ప్రతిపక్షులగుడ చాలకుడి ప్రయత్నములు ఎలక్టరు డెలిగేటులుగ ఓకిపోయిరి. నూటికి 90 మంది జరులులుపక్షమువారు ఎలక్టరుడెలిగేటులుగ ఎన్నుకొనబడిరట. 225 మందికిని నెడ్ అజినబుదివినులో 220 మంది జరులులుపక్షమువారే ఎన్నుకొనబడిరట.

పార్లమెంటుసభ్యుని మరణము

లాహోరు, ఫిబ్రవరి 4:—పూర్వము పార్లమెంటు సభ్యుడుగానున్న సర్ యెడ్వర్డుబోకాంపు గారు, లాహోరు సందర్శనాశ్రమవచ్చి, యిచ్చుట సోమవారమునాడు చనిపోయిరి.

‘ఎల్ఫిన్ స్టన్’ యోడ

రంగూను, ఫిబ్రవరి 4:—క్లయింసుకోడ“ఎల్ఫిన్ స్టన్” యోడలాని మనుష్యుల నెక్రొమియకొని నేటి మధ్యాహ్నమునకు రంగూనుకు జేరెను.

రంగూను, సర్ నెప్తుప్రేంకరు గారు నాయువిమాన ప్రచారవిషయము వివిధసర్తకసంఘములతో ముచ్చటించుచున్నారు.

కొన్నిలు బిల్లులు

కలకత్తా, ఫిబ్రవరి 4:—ఫిబ్రవరి 3న తేదీని యన్యక్రము నకు జూపిన కొన్నిలు బిల్లులకెవరును టెండరుకోరలేదు. ఎచ్చేవారము మరియొక కోటిరూపాయలు బిల్లులకము:కు వైట్టుచుదురు.

మదరాసు వార్తలు

తపాలారవాణా:—నీన్న ప్రచురించినట్లు గాక మూడవ నెకుపోవు తపాలా 9 తేదీన మూసివేయబడును.

కుష్మగోగనివారణాసభ:—రేపు బాంకెస్టెటింగ్ హాలులో కుష్మగోగనివారణగూర్చి బహిరంగసభ జరుగును.

మైలాపూరు సంగీతసభ:—చంద్రగ్రహాణ వూక్తి మలచే బన్ని బాయిగారి హరికథ 15 తేదీకి వాయిదా జేచుబడినది.

టీన్సిక్ ఎడ్లవర్ సాసై యిటీ:—సి. జనరాజదాసుగారు పై సాసయిటీ సాంఘ్యకమగుటచే వై.ఎం. సి.వి. హాలులో చిల్లరజేవుళ్ల అస్తమయమును గూర్చి శుక్రవారం 5-30 గంటల కుపన్యసింతురు.

ట్యూటోరియల్ కాలేజీ జన్మదినోత్సవము:—

అంగప్పనాయక్ పిథి, నెం 15 గృహమున 6 తేదీ శుక్రవారము సాయంత్రం 5-30 గంటలకు ఏ. రంగనాథమొదలి యాయగారి అధ్యక్షతక్రింద జరుగును. డి. కొలంబైగారు కాలేజీ అట్టిదాని యజనరములను గూర్చి యుపన్యసింతురు. ప్రాత విద్యార్థులు తప్పక రావలెను.

శుక్రవారము (6.2-25) నాడు పచ్చయ్యస్వకళాశాల ప్రకృతిశాస్త్ర సంఘముతరపున ఆ యుత్సవములోని రసాయన శాస్త్రము అనువిషయముగూర్చి బహిరంగసభజరును. ప్రొ. డి. యస్. నటరాజుగారు కెట్టెను డి. శ్రీనివాసయ్యార్ గారు, ప్రొ. వై ప్రసాదుగారుపన్యసింతురు. సి. జనరాజదాసుగారు రసాయనతపహింతురని కార్యదర్శిగారు వ్రాయుచున్నారు.

బంగళాదేశ్ మందలి యాసియాసంఘము

కలకత్తా, ఫిబ్రవరి 4:—ఈసకఘమువారి సాంఘ్యక సభ యందు గవర్నరు గారు గృహ్య పరిసించిరి. సరాజేంద్రనాథముఖర్జీగారు, సంఘాధ్యక్షుడుగ ప్రసంగించుచు, భారతదేశ విముక్తి ప్రాక్టర్షిచు జాతీయ సంఘీభావమునందే గలదని జెప్పిరి. ఈసంఘమువారు ప్రాగ్జాతీయ సమ్మేళనమున శేగాక పశ్చిమబూతుల య్యోమునకుండు బాటుపడుచున్నదని, నేతలవలననే దెలియుచున్నది. ఈసంఘము రెండుబాతులవారిని గలపులంకెయ్యెమున్నది. ఈసంఘమువందలము సమానాశయములతో, నొక్క కాగ్యమునకై బనిజేయవచ్చునని దెలిపిరి.

గవర్నరుగారు మాట్లాడుచు పూర్వపుటస్థుండగు ఆ రంజేయగారిని, కీ రిశేషులగు సర్ అస్తోమముఖర్జీగారిని బ్రశంసించిరి. సభయం దందఱును జేరటకువోధించిరి. ప్రతివారును జేరి సహాయముజేసి, కళల నభివృద్ధిబుజిచి, ప్రాపంచికోన్నతికి బాటుపడి వంగదేశముకి రి విధనమొందింపున యువోధించిరి. (విలేఖరి)

సిసిమాబొమ్మలు; పంజాబు ప్రభుత్వము

లాహోరు, ఫిబ్రవరి:—సిసిమాబొమ్మలు సభ్యులుగ నున్నయెడల ప్రజలు దానిగూర్చి ప్రభుత్వమునకు దెలియజేయుటని ప్రభుత్వమువారు బ్రచురించిరి. పంజాబులో నేసంఘమువారు నట్టియసభ్యులగువాటిని బ్రదిచ్చిండులేదని ప్రభుత్వమువారు రెండుచున్నారు. కాన దానిని దనవసరముగ పెద్దవ్యవస్థ నుండదలచుకొనలేదు అట్టి యసభ్యులగునవియున్నవో బ్రజలే దెలియపఱచినయెడల ప్రభుత్వమువారు శ్రద్ధాదీసి కొందురని ప్రచురించిరి.

రాలిస్సును దండతుల రాక.

లాహోరు ఫిబ్రవరి 4:— రాలిస్సుప్రభువు ప్రభ్యి యిచ్చుటవచ్చి, ప్రభుత్వమందిరమున బసచేసిరి. రాలిస్సుగళు రారవలేదని బయలుదేరెదరు. కాని రాలిస్సు దొదనాని గారు మాత్రము 9వ తేదీనఱు కుండరు.

లాహోరు, ఫిబ్రవరి 4:— మహమ్మద్ యిస్మాయిలు, మహమ్మదీయివతుగారు కొకేను, (గల్లమందునుండి దయూగుబడిన యొకపహ్లాము) దొంగతనముగా నమ్ముచున్నందులకు చెరియొకసంవత్సరము కఠిన కారాగారవాసశిక్ష, జేయిరూపాయల జరిమానా విధింపబడిరి.

జీలం, ఫిబ్రవరి 16:— లాహోరులోనున్న పంజాబ్ తరం పత్రికపై మూట్టానుప్రధానకారాగారముయొక్క యధికారులచే నోకడు (శియంరు) దెచ్చిన మననవ్యర్థుల నేరములలో ఐదుకొండా మూట్టానుకారాగార ప్రధానాధికారిగానున్న మేజరువాణి యాగాసాత్కృత్యము రహస్యముగ దీక్షింతుమన్నారు. ఫిబ్రవరి 16 వ తేదీన సాక్షులను విమర్శించుట, తెయిబ్బాదా జగత్ రామ్, బాధ్యురగామిల జరుగును.

ప్రశ్నోత్తరములు

గుంటూరు తాలూకా బోర్డు - కర్దూరు

తాలూకా బోర్డు కర్దూరు ధర్మింపమనిశాసింపవచ్చునా?

ఎస్. సత్యమూర్తి:—గుంటూరు తాలూకా బోర్డు వారు బోర్డు సమాప్తము నాఖరులందరు కర్దూరు ధర్మింపమనిశాసింపవచ్చునని ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించినది.

ఉ:—ఆ తీర్మాన మిట్లున్నది. “తాలూకా బోర్డు జీతము లుబుచ్చుకొను వారందరు వెంటనే కర్దూరు ధర్మింపమనిశాసింపవచ్చునని ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించినది. తాలూకా బోర్డువారికి నాఖరుల చూపించు అధికారము లేదు. కానీ తీర్మానము వారి అధికారమునకు మించియున్నది.

ప్ర:—ఈ విషయమున కలెక్టరుగారిని సంప్రదించిరా?

ఉ:—లేదు.

సత్యమూర్తిగారు:—ఆ సర్దుబాటు తెలుగుననుగుదా, ఇంగ్లీషులోనున్నదా?

ఉ:—ఇంగ్లీషున.

ప్ర:—తాలూకా బోర్డువారికి తమ ఉద్యోగులను నూటు బూటు చేసుకొన శాసించు అధికారముగలదా?

మంత్రి:—లేదు.

ప్ర:—వారిచ్చవచ్చిన దుస్తులను ధరింపవచ్చునని అర్థముచేసికొనవచ్చునా?

ఉ:—వారిచ్చును.

సత్యమూర్తి:—వారిని కర్దూరు ధర్మింపమనిశాసింపవచ్చునని తీర్మానమును ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించినది.

మంత్రి:—ఆ తీర్మానము అమలుపరచినది.

ప్ర:—ఉపాధ్యాయులను నిర్బంధించుట లేకున్నను తీర్మానమునకు నిర్బంధములేదు. తీర్మానములో రెండవభాగము శిష్యావర్గాలను సూచించినది.

ఉ:—అట్టి తీర్మానము గావించుట తాలూకా బోర్డు వారి పనిగాదు.

సత్య:—విద్యార్థులు స్వయంసహాయము చేసికొనుచు ఉన్న చిక్కపట్టుకొన ప్రోత్సహించుట ఉపాధ్యాయుల పనిగాదా?

ఉ:—అది ఉపాధ్యాయుల పనిగాదు. రాజప్రతిష్ఠాపతి.

ఎ. ఎస్. క్రిష్ణారావు:—స్థానిక సంఘములు ఉపాధ్యాయులను సహజ శేషురాదా?

ఉ:—సలహాను ఉత్తరపు చేయుటకు భేదము గలదు.

ఎ. రామస్వామి మొదలగారు:—స్థానిక సంఘముల పాఠశాలలో ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థులను కర్దూరు ధర్మింప నిర్బంధించుట విధియే?

నిర్బంధములేదని చాలా మంది సభ్యులు చెలిపిరి.

ఎ. రామస్వామి:—విద్యార్థులు కర్దూరు ధర్మింపమనిశాసింపవచ్చునని తీర్మానము ఉపాధ్యాయుల శాసించుచున్నది. బోర్డు స్కూళ్లలో ప్రైవేటులు ఉన్నవారిని వాటియందలి ఉపాధ్యాయులు గూడ అట్లు చేయవలెనా?

ఉ:—అది వారి పనిగాదని నాకు తెలియరచ్చెను.

సత్య:—విద్యార్థులు తమ తీవ్రసాధిని గడించుకొన శిక్షణయొనగట ఉపాధ్యాయుల విధిగాదా?

ప్రశ్నోత్తరము లేదు.

కోహటుహిందువులు

కష్టములు తీరలేదు

కోహటుకు వెళ్లిన హిందువులు

మరలపంజాబువచ్చిరి.

సమాధానము కుడినడన వార్తవిని హిందువులు కొందరు పంజాబునుండి మరల కోహటు వెళ్లినారు అట్లు కొందరు మహమ్మదీయులు వారిని చాలాభాగించుటచే వారు మరల పంజాబువచ్చిరి. (ప్రేరేపక)

బర్మాదేశాధిపతులగు

నారిమణులు

5 గురికి కలిసికత్త వేయబడిన

దేశీయుల భక్తివిశేషము

శ్రీల ద్వైతసాహసములు

బర్మాలో దేశసేవచేయుచున్న నారిమణులలో శ్రీ. లా. అమెండుమెంటు చట్టును ప్రకారము 5 గురికి కలిసికత్త వేయబడినది. మారేతమినిగారికి 18 నెలలు, మాయూఖిను, మాసాఖిను, మాసాయిన్, గార్లకు 16 నెలలు, కరికత్త వేయబడినది. మహా (ప్రొము) గారికి నాలుగు నెలలు కత్త వేయబడినది. అపీలుచేయగా మాతీమినిగారు 9 నెలలు, తక్కిన నలుగురు 4 నెలలు, కత్త వేయబడినది. తీర్పుచెప్పబడినది. జనవరి 21న తేదీని వారిని 5 గురిని ప్రొమునుండి టూంగుచెర సానుకు పంపిరి. రంగూను వెళ్లుదారిలో కెంమెండేకు, రంగూను రయిలుస్తేమనులలో మహిళాసంఘములవారి మహిళామణులను సంబోధించి గౌరవించిరి. 22-న తేదీని కుతేరుకులు రిచిండు ఎండాసారా, రిచిండు విమలబుద్ధిగార్లు రైలుస్తేమనుకేగి వారిని విడిచివేసిరి. “మేము చెరసాలకు వెళ్లగలిగినందులకు సంతోషించుచున్నాము. దేశీయుల కొరకు కష్టముల ననుభవించుట మాకెట్టి విచారములేదు. మమ్ములకు వలగనానేమరల ప్రచారమును జరిపెదమని” వారు తెలిపిరి. (రంగూను ప్రేము)

గాతమీ సత్యాగ్రహశ్రమము

సీతానగరమున ప్రారంభోత్సవము

డాక్టరు ను బ్రహ్మణ్యంగారు జరిపిరి

నిన్నటి ఉదయమున జరిగినది

నిన్న 4వ తేదీ ఉదయమున డాక్టరు బ్రహ్మణ్యశ్రీమంత్రి ను బ్రహ్మణ్యముగారు సీతానగరమున గాతమీ సత్యాగ్రహ శ్రమమునకు ప్రారంభోత్సవమును గావించిరి. శ్రీయుత బులును సాంబమూర్తిగారును ఆధికారంలో ప్రముఖులగు చాలామంది రైతులును వచ్చిరి. పండితులు సేదబుట్టులను పఠించిరి. దాదాభాయి నాగోశి, బాలగంగాధర తిలక్, గోపాలకృష్ణ గోశ్వే, మాత్యగాంధీగార్లు మున్నగు మహానాయకుల ఆశీర్వాదముల నాకాశించిరి. మిట్టటసాంబమూర్తిగారు పర్యవేక్షించిరి. సత్యాగ్రహమును, జాతీయతనను గూర్చి వివరించిచెప్పిరి. ఎల్లవారు నూలుబడుకవలెనని బోధించిరి. దేశభక్తికొండావెంకటప్పయ్యపంతులు, గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రిగార్లు మున్నగు వారు నిన్న మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు వచ్చిరి. డాక్టరుగారును మిత్తులను వారికి స్వాగతమొసగిరి. రాత్రివిహారంసభ జరిగినది. దేశభక్తుడును సీతారామ శాస్త్రిగారును దీర్ఘగంధీరోపన్యాసముల నొసగిరి.

ఈ ఆశ్రమమును నెలకొల్పినందులకు డాక్టరు బ్రహ్మణ్యంగారిని వారికుటుంబము వారిని మిత్తులను ఫిర్యాదప్రకారము దేశభక్తుడు చాలాప్రశంసించెను.

“క్షీణవన మహాత్ముని వివోపదేశము మట్టుపట్టుగా మములన్నిటిలోను సమగ్రముగా వ్యాపింపగలదు. దేశముక్షీణమాలాధారములు గ్రామములుగాని పట్టణము లెంతమాత్రమును కావు. నేను మహాపూర్వకముగా నాశిర్వాదించుచున్నాను” అని దేశభక్తుడును చెప్పెను.

“ఆశ్రమవాసులగు మీరు గాంధీమహాత్ముని నిర్మూలని శిష్యులగుటకు తగినరీతిని మొంగవలెను” అని సీతారామ శాస్త్రిగారు హెచ్చరించిరి.

దామోశీపురపు సరసింహారావు భాగవతులు గారు మహాత్మునిజీవితమును గూర్చి హాసభాషాంత్రము కావించిరి. “నేను స్వకీయనిలేఖి రాజమహేంద్రవరమునుండి తంజివార్త నంపెను.

సంయుక్తరాష్ట్రముల మహమ్మదీయులసభ

అలహాబాదులో యీ నెల 22, 23

తేదీలలో జరుగును

ఈసభకు ఆరాష్ట్రమునందలి అన్నిపక్షముల మహమ్మదీయ ప్రముఖులను వచ్చెదరనియు ఘట్టవిషయములు చర్చించుటననియు తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రే.)

భీమవరము వార్తలు

(స్వకీయనిలేఖి)

ఫిబ్రవరి 2:—కాంగ్రెసుప్రచారము శ్రీమతులు మహాపాక కమలమ్మగారు, డ్రోణరాజు లక్ష్మీబాయిమ్మగారు, బొప్పా మాణిక్యంబగారు బంధువునుండి కడచినవారములలో ఇక్కడకువచ్చిరి. వారు గ్రామములవెంటిరిగి ఖడ్గం తమ్ముడ కాంగ్రెసునకు స్త్రీసభ్యులను చేర్చుచున్నారు. ఇంతవరకు భీమవరము గనుపూడి గ్రామములలో మాత్రమే చేర్చగలిగిరి. ఖడ్గం ప్రచారముమాత్రము బొంగుగా జరుగుచున్నది.

తాలూకాబోర్డు:—బడ్డలు విషయమై చర్చించుటకు ఈసభ 10వ తేదీని కూడవైయున్నది. ఈతాలూకాలో గవర్నమెంటు సహాయముతో పల్లెటూళ్లకు వెద్యుచేయుచుటకు గాను వీర్వగుపడిన ఉండి గ్రామములో కమారి దుర్గాగణపతిగారు ఎం. ఎమ్. పి. గారిని నియమించిరి అక్కడ నారిమణులపత్రిక ప్రచారసందర్భమున ఉండి యూనియను మైమునుగారైన నడింపల్లి వెంకటసుబ్బారాయుడుగారు ఈ తాలూకాలోని పెద్దపనుమ్మ లండని ఆహ్వానించి తేదీ 1-2-25 మధ్యాహ్నము రిక్తి గంటలకు గంధం నెలకొల్పవాయునుగాని ఆశ్చర్యకరమైన నొక సభజరిపిరి. ఆ సభకు భీమవరమునుండి తహశీల్దారుగారు కోర్టుముసలుగారు, ఆత్మీయ వీరరాఘవరావుగారు, ముష్టి లక్ష్మీనారాయణగారు, రాయసం వెంకట్రామయ్యగారు, తణి కల్ల పూర్ణమ్మగారు, డాక్టరు సుబ్బారావుగారు, శిషూమణిగారు, ముష్టి సుబ్రహ్మణ్యముగారు మొదలగువారు విచ్చేసిరి.

ఇంతకు ముందువలెనే గుడివాడకుండి హాసన్ ఆలీ సాహెబుగారును పోలీసు సబ్దయిక్తవైక్తరు కృష్ణయ్య నాయుడుగారును, గురుమూర్తిగారును భీమవరము దయచేసి యుండిరి. హాసన్ ఈసభకు దయచేసిరి. సాక్షంకాలము నాలుగు గంటలకు వీరందరకు ఉండి సత్యమదగ్గరే అక్కడనుండి ఆనుపత్రిక స్థాపించిన గృహమునకు మంగళాద్యములతో వెళ్లిరి. వెంకయ్య నాయుడుగారిని ఆ భవనమును తెరవనలసి నదని ఉండి గ్రామవాసి యొకకొక్క. నాయుడుగారు గవర్నమెంటు ఈ ఆనుపత్రిక ఇచ్చు గ్రాంటులను గురించియు, లోకలబోగువారు మందుల ఖర్చుకు ధరించుటకు గురించియు జాగ్రత్తతో పనిచేసియెడల ప్రతిగ్రామమునకును సెట్టువీరినది నైద్యసహాయము లభించునాయు నుడిచి, ఆనుపత్రిక తెరచిరి. అక్కడనున్న వారందరకు లోనికీబోయి ఆనుపత్రిక జూచి ఆకీర్షించిరి. మామూలు సమస్యారములు ముగిసిన పిమ్మట తిరిగి నాయుడులతో కాంపులై సత్యమువద్దకు వచ్చి అప్పటికే సిద్ధము చేయబడియున్న అల్పహారములను భుజించి సాక్షంకాలము 6 గంటలసమీపటికి భీమవరము చేరిరి.

తాగరావసభ:—ఈసభ 23 వ తేదీతో సమాప్తమొందినది. ప్రతిసంవత్సరమున ఈసభ్యగమువచ్చిన పాటకులంట్లు చాలా ఎక్కువగా నున్నది. సభకువచ్చిన సభ్యులను 2 జిమాడ ఇక్కడ నున్నంత తాగరాము మరెక్కడను గాను పొందదు.

శ్రీ సత్యవాడ సోమేశ్వరరావు పంతులుగారికి దైవకృపచే జ్వరము తగ్గినది. వీరికి మింకను వలలనున్న నైద్యులచే ప్రాణాపాయము లేదని చెప్పబడిరి. వారు త్వరలో ఆకోగ్యవంతులై పూర్వముకన్న సెక్కుడు పట్టుదలతో కాంగ్రెసు తరపున పనిచేయుటకు దేవుని ప్రార్థించుచున్నాము.

డాక్టరు ననుపేటు సెనుగారు

మరణవార్త అసత్యము

కలకత్తాలోనున్న చీవాదేశీయులు కొందరు సెనుమరణవార్తను విని నిజముతెలుసుకొనుటకు చీవాదేశీయున తహబంధు మిత్రులకు తంజివారుగా డాక్టరు సేనుగా రాకోగ్యును గున్నారు. మరణవార్త అసత్యముని వారు తంజివార్తనంపిరి. (ప్రేరేపకము - కలకత్తా)

ఏనుగుకు వైద్యుని

నెడుకాయమువద్ద ఏనుగు చనిపోయినది

కేరళరాష్ట్రమున నీలాంబరకు చేరువను నెడుకాయమువద్ద దొరతనము వారి అడవులకాఖవారిఏనుగుకు వైద్యుని సోకి యీ నెల 1వ తేదీని చనిపోయినది. వ్యాధి వ్యాపించుండ దానిని దహనముచేయవలెనని డాక్టరు తెలిపినందున దానిని దహనము చేసిరిని మంజేరినుండి ఒక విలేఖరి 2వ తేదీని ప్రాసెను.

శ్రీ రామనాట్యలేఖలు

పోరబురుస్తుము

(6)

అభిధానంకరా! కరుణానిధే!

బంబరలో రామవిలాసనభవారీ పోరబురుస్తుముల ఆజ్ఞా తవిలోగానినీ, సమరసందర్భాన్ని తెలిపే నాటక మాదారు. ఇంగ్లీషుకవివారి మాధ్యమాలన్నిటా రచించిన పద్యకావ్యాన్ని ఆధారపరచుకొని ద్విజేంద్రలాలారాయ తెంగాలీభావలో ఈ నాటకాన్ని వ్రాసారట. దాన్ని శ్రీపాదకామేశ్వర్రావుగారు తెనిగించారట. ఆ గాల్లు పాఠశాలకవి ఖర్దాసీ రచించిన మన మా అను మహాకావ్యమునందలి యాకథావృత్తాంతాన్ని యేరు కొని తన కావ్యము రచించాడు. అనాటి పాఠశాలపీఠపర్యాదలు, తార్దనబుద్ధులు, యెట్లుండెనో నునము మనసంద్రదా యాలతో యాకాలంలో గ్రహించలేము. కాని, యిది మనకే శ్రేష్ఠ అభిప్రాయాలకేకాక పాశ్చాత్యనాటకపుల ఆచారాలకు కూడ భిన్నంగా వున్నదనిమాత్రము చెప్పగలము. తండ్రికాడు కులకు పొరుగుల్లట అందు నోకినచే నోకిన సమయమున నాటకకవులంగీకరించిన పదతికాడు. యూరిపిడిస్ నాటకాలాక దానిలో మాత్రము కొడుకు తెలియక తండ్రిని చంపిన యుడం త పుగపడుచున్నది. సామాన్యంగా తండ్రికొడుకులు అపరిచితులై నను యొండొరుల సమాపించినపుడు 'అనేక కన్యాపి కులాంకురేణ స్పృష్టస్య గాత్రేషుసుఖం మమైవ' అనునట్లు ఒకవిధమైన గగుర్పాటు, సందడింపు, గందరగోళము పుట్టి యంతటిలా నోకరికొకరు తెలిసికొనుటగాని మరకప్రయత్న మంతరించుటగాని కవిసమృద్ధిమైనపద్ధతిగా నుండినది. పాండవాశ్వమేధంలో ప్రవిశితమాజుడు బ్రహ్మవాహనుడు తండ్రియైన విజయు నెదుర్కొని చంపినట్లును, ఆచల దేవగంబుల సాయమున నర్జునుని కిరము మొండెమున కతుకునడి యాతడు తెప్పరిల్లినట్లును నోకకథ గలదు. ఇందు పుత్రుడు తండ్రికన్న బలపరాక్రమ సమన్వితుడుగ చిత్రింపబడియున్నాడు. కుశలపుల చరిత్రములో (ఉత్తరరామాయణము, రాఘవాశ్వమేధము, లవకుశ ముద్రైస్, నాటకాలలో) కుశలపులు పితండ్రిలాదిగాగల యోధవహనోడించి,తండ్రిని దాకవచ్చిన వృత్తాంత మగపడును. అందు పుత్రుల పీఠసామర్థ్యము వేలవడకుండ, రాముని జగదేకపీఠ విరుదమునకు భంగము వాటిల్లకుండ, రామసంకల్పానుకూలముగ సర్వారి సాధనసమర్థులగు రామబాణము పూలమాలయై తనయుల గళ ప్రాంతముల గారవించి యుద్ధతీర్థమర్యాదల నందించెను. 'పుత్రా దిచ్ఛేత్ పరాజయం' తండ్రిల మర్యాదలు, తెలిం లేలలు, కార్యప్రతాపములు, కొనుచులయందు మిక్కిలముగ పెంపొంది నవ్యకాలలోచితకైఖులు దాల్చి దేశకాలపరిస్థితుల కనుకూలముగ వికసించి, యగపడుటయే లోకస్థితికిని, సృష్టి ప్రకారమునకును కారణమగుచున్నది. నవ్యసంకెతులు ప్రాచీన మహాప్రతిష్ఠాపనల సంప్రదాయబలముచే వాని కెక్కియు, వానిని అంతరింపజేసి క్రొత్తపరిస్థితుల కనుకూలమైన నవ్యరూపములతో, నూత్నమర్యాదలతో, సవోన్మిత పాలనంబున వానిస్థాన మాక్రమించి లోకవ్యవహారమును సాగించుచుండును. 'The old order changeth yielding place to new. The one good custom should corrupt the world' అని టెన్నిసన్ మహాకవి చెప్పినట్లునూ 'The function of death is life—Newer, stronger, nobler and wider' అని విక్టియన్ తత్వజ్ఞుడుపదేశించినట్లున్నూ 'వాహంసీతీర్థాని యథావిహాయ నవానిగృహ్లాని నరంపరాణి'అని శ్రీకృష్ణభగవాను డావతించినట్లున్నూ, జీవాహిని యెప్పటికప్పుడు బలవయస్సంపన్నమగునవ్యదేశముల నాక్రమించి సృష్టిప్రచారమునని రంతరాయముగ సాగించుచూ, ప్రాచీనతీర్థాశ్రయముల వదలుచుండును. ఇది ప్రకృతిగర్భము; లోకస్థితికి కారణమడిననన రించియోకవినయము లేర్పడదు. కళానా్యాయము లమర్చుపడెని. రాముడుగాగానే పశురామునిప్రభావ మస్తమించినది. పౌధావతార ముదయించినంత శ్రీకృష్ణవ్యాసభట్టారకాదులచేరూపింపబడిన మతనియమములు నాసిదప్పినవి. కుశలపులు రాముని మిందు పరాక్రమపంపన్నులగుట ధర్మస్థితి, ప్రకృతిసమృద్ధి, న్యాయానుసరణము. అర్జునుడు తనయునిచే నుడిసెనుట కూడ లోకవ్యవహారమాత్రముల నిదర్శించునై యున్నది. రుక్మము, పోరబురేతిలో చచ్చి గాని, విడితుడైగాని, తన పీఠగతి మును పుత్రున కందించి దిగ్విజయముకన్న సుత్రైష్ఠ్యమున నాభ్యువిజయమును అపేక్షించి, ఆధ్యాత్మికసాధనపై తన మహానిశ్చయమును పడరింపెనట కథాసరళి బాగుండెడిది. పోర

బు రుక్మముచే జమ్మల లోకవిద్యధము, ధర్మమారము, అస్యాభావకము, అన్యాయము. అదికాక పోరబులో నలసి మూర్ఖుని ప్రతినిధుని పొడిచిచంపుట పీఠధర్మమునకు విరుద్ధముగనున్నది. రుక్మము యావజ్జీవియు ఉదారగుణసంపన్నుడై ధర్మరక్షకుడై పత్నీవ్రతుండై యుండియు, ముక్కాళ్లముడిమిలో తన చిరాభిప్రస్థ సద్గమ్యుల విడనాడి దయావిహీనుడై సత్వభ్రంశుడై చరించుట యాపిరుని చరితమున కెన్నటికిని మాయమాసిక నేర్పరచుచున్నది. ఈకారణము లన్నిటిచేతను, పతాన మర్యాదలు హింసాసభ్యుల కపరిచి తములగుటచేతను ఈనాటకము మొదటినుండి తుదిదాక క్రూరభీభత్సభయానకరసభరితముగ, నవవ్యాసుగ నుండును. ఇందులో కళానియమయగు రత్నధర్మము, అనంశము పులకరింపలేదు. వివాదనాటకాలకు ముఖ్యనియమమైన యుత్తమవిషయసంరక్షణము, ఇందలి పోరునకు కారణము కాలేదు. రుక్మము బొల్బాది తానగలిచిన శతనవరవిజయములతో సంతృప్తినిొందక బలాహంకారవోదితుడై యాత్మపాగల్గియున్నారకుమ పతాత్యైష్ఠ్య మొప్పుకొనజాలకనూ, దీక్షించిన నీచాహంకారప్రవృత్తు లగపడునేకాని వేరొండు ఉదారసంకల్పము లగపడవు. సభ్యులకు రుక్మముచర్యలందు బాలి గారము కలుగలేదు. పోరబురకర్మలందు దోషమగపడలేదు. ఇట్టి సంవిధానంలో పోరబు రుక్మరణమొందుట కావ్యన్యాయమును సంపాదించలేదు. అందుచే యీనాటకము నిజమైన వివాదనాటకము కాదనిన్నీ క్రూరభీభత్సభరితమనిన్నీ ఆదచెల్లదనిన్నీ మనిచేసుకొంటున్నాను. ఇందున గల్గునీతిబోధయు కానరాదు. పరతత్వప్రభావమాచకంబగు సందర్భములేమీ లేవు. పాఠశాలభీమనేనుడగు రుక్మము, అడేరులైజానుదేశపు అడవులలో వేటాడబోయి చలసియొకచెట్టుక్రింద నిదురించుచుండ నాదేశపు పీఠ తీర్చి గుర్తించి, తమరాజువద్దకు గొంపోయి సకలాభివృద్ధిమర్యాదల నొసంగిరి. అచ్చటనుండు కాలములో సమానానురాగిమరై టేమిసే యనునాపె రుక్మమును కరించి యాతనిపొందు ననుభవించెను. ఇంతలో రుక్మము కార్యాంతరముల చేతను, సమతోత్సాహముచేతను, అత్తవారింట మళ్లుకడిచెడి సోమరిబ్రతుకునందు సంకసింపకనూ, విజయాభిలాషియై జెడల సమకట్టెను. అప్పటికి టేమిసే గర్భవతియైయుండెను. పురుషుడు దుదయించినయెడల కలు రంప పలసి నదని యు, తా ను వచ్చి తీసికొని పోయెదనని యు పుత్రక గల్గెనేని తనకు అసమరులేదనియు చెప్పి, ప్రణయస్వార్థకంబుగ తనకవయును టేమిసే కొసంగి, సమరారంభపీఠితులై రుక్మము దేశాంతరంబుల దిరుగవడలేను. పోరబు పుట్టి యిరువదిసంవత్సరములై నది. పుత్రుని గొంపోవునను తలంపున టేమిసే భర్తృప్రయోగ మత్యంతముగ పీడించుచున్నను పుత్రోదయ వృత్తాంత మా బంటుసింగయన కరుకపరచకుండెను. ఈమెకు రుక్మముతోడి శస్త్రోపశివనన్యా పార మేనర్జును డ్రిమ్యులుట క్షిప్తములేదు. తండ్రియింట నుఖముగా కొనుచుని మామకొనుచు, రాజ్యోపభోగముల ప్రకాంతముగ ననుభవించుచు నుండవలచెడి బుద్ధి యీమెది. పోరబు శత్రునివల జక్కగగజచి బలమాప్రతాపప్రభావమున తండ్రికిజరయై మెలగుచుండెను. తన తండ్రిపేరు చెప్పునని పలుకూను నేడగా తున కామె జరిగినవృత్తాంతమును పుత్రున కెరిగించెను. అందుమీద పోబులు తల్లియనుమతివడిసి, స్వార్థకవచయను గైకొని, తండ్రితెర వరయును, తండ్రికి తనపీఠ్య పైకృమములను నెరుకపరచవలచి, పశుననూయెను పోవుదారిలో పోరబు ఒక రాజాశోటను ముట్టడించ నెంచును. ఆరాజునకు ఆశ్చర్య అనుమతాల్లలగు. పాజీర్ అను నేనా పతి యాశోటను గాపాడుచు, ఆశ్చీరును వలచి, పరిణామంప జూచుచుండెను. కాని ఆశ్చీరు పాజీరును ప్రేమించలేదు ఇంతలో పోరబు దాడివచ్చినపందగ్గి మేగపడ్డది. పాజీరు శత్రుపై న్యరణనకు గుట్టండించి కసిదీచుకొన యోచించుచుండెను. ఒక నాడా కొలపరిసంబుల పోరబు ఒంటుగా తిరుగుచుండ నోకయునుచు వచ్చి 'నీవేనా పోరబు' అని యడిగి, తనతో జంటపోగునకు రమ్మని సవాలుచేసి కత్తిమానెను. పోరబు యువకునికెప్పు తప్పించుకొని మరల తన కరనాలమును విపర నది యువకునికిరమ్మపై దగిలి, ముఖాచ్ఛానమును తొలగించి, సవ నయోవిలాసినియును యువతీయుఖాబుజమును తేలుపరచెను. అందుపై పోరబు ఆవతిసాహసమును మొప్పుకొని నలపులుట లందించి, తన్ను పరిణామంప చేసుక. ఆశ్చీరును తనమోహమును తెలుపుకొని తండ్రియనుమతి వడసి పెండ్లాడెదనని చెప్పి పోవును.

ఇంతలో పాజీరు పోరబు కిరమున శ్రీ, పాన్పుచించి, మురుగుదారుల జూపి, నికరసగునుమున పోబును నుమ్మిడేసి, లోన బ్రతేకపెట్టును. కొల నాక్రమించెడి సందడిలో పోబు పొరపాటున నజ్ఞాత వశమున జక్రీదుతండ్రిని పొడిచినై యును. ఈ సంకతులన్నీ తెలిసికొని యాపీఠమూడి, రాజద్రోహ మునకు పాశీరును, తండ్రినిచంపినందుకు పోరబును, చావజూచి తాను దుష్ప్రయపరిణామముగ బాడుమకొని చచ్చెనని ప్రవచనట్లును. ఇట్టి పై పోరబుచెలిమి నటించుచు వాని కిరములకు మురయొక రాజుపై బులైంపును. పోరబు గుక్మమును హదయన్ని, చుక్మమును గలియవచ్చెనిన్నీ, రుక్మము ఆరాజుపైకృమ, గొండెనిన్నీ, ఆశ్చీరు జంతును. ఈసంగతి మాతీరుకు గాత తెలుసును. కాని, గుక్మముచే పోరబును చావనిచ్చి, గూఢీగడు తానే పెండ్లాడవలెనని మాజీ రకునొనుండెను. ఆశ్చీరు బాజీరును, పోరబున కేసంగతి తెలియనియక పాఠశాలశిష్యుల జూపునపుడు సయితము రుక్మము అచ్చటలేడని భ్రాంతి గలిగించిరి. అంతయుపైకృమలు సమరాభిముఖులై చిలుగనే పోరబు తన్ను డిగొనజూచి ప్రతిపీఠులపైరైన నుండియెడల జంటపోబును రాజెల్లనని చూచుచే యును. బహుశా పాజీరు మొదటికలవరంలో మ్రగ్త ననువంటున్నాను. సనా లందికొని రుక్మము నేనాని యయ్యును నిజోద్యోగలాంఛనంబు విడి ప్రచ్ఛన్న చేమనున నొంటియై పోరబును మోగొనవచ్చును. పోరబు నీపే పచ్చెమని యొగ్గిచిగములతో బ్రతిపూటకొనును. రుక్మము చేపట్టు. చెప్పక కత్యుము చూచుచు పిరికిపలుకుల ను పడే శింసును. పోరబు వినకు. ద్వంద్వయుద్ధము భయభీకరముగ రెండువినములు జరిగెను. రుక్మము నేలకూతెను. అప్పటి సమరాచారము లనుసరించి పోరబు పతిరీపిరుని పాదుసబోప రుక్మము రేపు మరలపోరాడెద మనిచెప్పును. మూడవనాటి కత్యుము మరింతమోచ్చరికతో జరిగి పర్యవసానమున రుక్మము వ్రేలాడు నూచన లగపడుచుండ, నాశ్రీరు యావతిప్రక్కనుండి బతేరుక్మముఅని కేకవైచును. పోరబు ఉలికిపడి తిరిగిమాచును. ఇదే సమయమున రుక్మమాబాలని పొడిచి నేలద్రోయును. 'ఇప్పటికై నా పరాజయము ముప్పుకొను'మని రుక్మము దబాయించెను గాని 'రుక్మముతప్ప తన్నేడిందగల ప్రతిపీఠ డీపుడ మిలో గావరాడని పోరబు గర్జించుచుండెను. అందుమీద రుక్మము యోధబాలని మర్కటంబులవర బొడిచివైచెను. మరణాయాసములో తల్లిదండ్రుల పేరెట్టి పలవరించుచు పోరబు తన నిజస్థితి తెలియకొనును. రుక్మముకూడ తనసంగతి చెప్పుకొని కనపడర్యుంబున నిక్కముగా తానుపొడిచివడి తన్ను అశ్వపింపవచ్చిన పితృపూజారతుండగు నిజమాజుడని గుర్తించి, నిర్విణ్ణుడై, పాదునుకొని యిర్విగమర పారశీకమార్గాంకుడస్తమించెను. ఇదే ఈనాటక పుకర.

తెనాలిరామగిలాసనభవారీ ప్రదర్శనములో మాధవశక్తి వెంకట్రామయ్యగారు రుక్మము, స్థానం నంసింహాశ్రమగారు టామిశే, యేలేశ్వరపు కుటుంబశాస్త్రీగారు పోరబు, గోరంట్లశేఖరాజుఅశ్రిదు, పులిబాక చంక శేషేయ్యగారు పాజీరుగననపడి తక్కుంగల సమాకారలూపామంజులముతో పాలుపార నభినయించిరి. త్రై ఆట మొదటిసారి చూచుటలగు గూచిచాలకాల మైసందుల్ల అందెసం గూర్చలందు ఎవరెట్లుఅభినయించిరోయేమాత్రానికెవరె యధ్వన్యాభ్యాస మొనర్చిరో విప్రుగచెప్పాలను. కాని, మాధవశక్తి వెంకట్రామయ్యగారు ఆత్యధర్మక్షమం దేహం ఖాత్రో ధర్మ ఇశాశ్రితో అన్నట్లు, రూపమందు, కాయపుష్టి యందు, సమరభీక రాకారమందు, ధైర్యోన్నతులందు, రుక్మము వేహానికి మిక్కిలి తగియుండెరిని చెప్పవచ్చును. ప్రథమ ప్రవేశంలో ఆ మహావీరుని బలార్థతని, తుదిరంగమందు నయః ప్రాప్తిచే నస్తమించుచుండిన శత్రువును చక్కగ ముడించి చూపిరి. ముసలితనమువల్ల బలపరాక్రమములు పాలనము దప్పుటయేకాక, ప్రాద్దులంకెడినే శూర్యబింబము మధ్యాహ్న నిర్మలజత కాతులను పీడి, వేడిచెలుగుల గోలపడి రాగకక్షతలయెగుపడినట్లు, విశుద్ధనైతికినియములుకూడ చల్లవడి, రాగద్వేషమూలిన్య ముఖభించియుండును. పడుచుతనములో నుండేడి దేహుల మాపడదు సరిగదా! ముగిలివారల నీతిసత్వములు, ధైర్యధైర్యములు, చివరకు, భక్తి, పరచింత, మున్నగు మనోవుత్తులుకూడ దేహపటుత్వముతో చాలు జీర్ణించి, యస్తమించుట లోకనిధియే. 'అన్యాయస్థితివయ్యో విద్యానాంపార దృశ్యేన తస్యధర్మరతే రాశీత్ స్వస్వత్వంబరసానినా' దేహదృభిమానములేని పరచింతాపరం దేహము జరాజీర్ణరయ్యును, వారి మానస ప్రవృత్తులు నిండుబలమున లేజరిల్లుచుండును.

ఇది భిక్షు, దీనిపాదులపట్ల రుజువు సంకలి. దుస్తులు లాకి పడగారవారికేయములగాగవించెడి యహంకారప్రవృత్తి. ఈతని మనఃస్థితిను, గృతరత్నావృత్తికివలె 'మాటమాట నాకు గుడ్డికయ్యె' అనునట్లు దేహమును, మనస్సును, ఆత్మను అన్నిటిని, క్రుంగదీయవలెనను. ఈస్థితిని గుర్తించియు, అస్తమిత శ్రద్ధావముగల మహాపురుషునందు, (యింపనకట్టివగుడ్డ కొంగుకు పట్టియుండెడి పూర్వమునకె, నూర్వాప్రయోగమున గగనస్థుల వెలిగించు నుజ్జ్వలరాగపలయమునకె) నిలిచియుండు, పూర్వప్రతాప సంస్కరణముల సెరింగియు, వెంకట్రామయ్యగారు చివరపట్టు లో దుస్తులు స్వభావాన్ని సేర్పర్చి నభివయించి చూపారు. కన్యాశుల్కంలో కరకటకాస్త్రీ కిమ్మడై కన్యక వేసమును దాల్చి రాజు మంచి తెలివితేటలను చూపించెను. పోరబుగ్గు ములలో అక్షితు రాకొమరితెయ్య దాల్చి యత్యంతమనోహరముగ వర్తించెను. గోరంట్ల కేశవరాజు, కడుంగడు చాకచక్యము గలవాడు. ఈతని యాశ్రితువేమనికి చాలా సంతోషించి నాము. కాని మరుపుతగిలినందున విరమముగా వర్తించలేము. పోరబు వేమము ధరించిన కుటుంబశాస్త్రీగారు వలసినదానికన్న నెక్కువ సాధుత్వ మునవరచిరి. ఇందు, వెంకటేశ్వర్లుగారు చాచీర్ భూమికను వహించిరి. కథాంశము రమ్యమైనదేకాని కవిహామల రసవంతమేకాని, భావాభినయవశాత్తము లున్నవి కాని, చూచుటకు ఘోరముగ నుండి, యుత్తమనీతులనుగాని, సద్గుణములగాని ప్రతిపాదించనిదై నీసాధుజనావనపారలంకృత్యమును వికర్షించునదై భారతీయ నాట్యరంగాలకు అనుచితంగా కనుపిస్తున్నది. అని మనవిచేయ సాహసించు, నీపదధ్యానోపలబ్ధిచేక సంపన్నుడు—నూరికాస్త్రీ.

కలకత్తా ప్రధాన న్యాయస్థానము

కలకత్తా, ఫిబ్రవరి 17:—రెవెన్యూ గారులార్డును నాయన చంపినందులకు తేబడిన కేసులో న్యాయాధిపతి తేప్పినతీర్పు వైసి, ప్రధాన న్యాయస్థానమున న్యాయోల్లాసాగి వద్ద యప్పీలు చేయబడినది. అప్పీలుజేయుచు క్రింది న్యాయాధిపతి ముద్దాయిలకు సంబంధించిన సంగతులుచూడ తెలియమండ తేసెనని యు, నెవ. న్యాయ బంపబడెననియు, తెలియజేసిరి.

న్యాయాధిపతి యప్పీలుకు గొట్టివేసిరి.

కలకత్తా, ఫిబ్రవరి 18:—నీర్వాహకయస్సు బాంకివారి చేత బడిన యప్పీలునందు నేను క్లండు గారు తీర్పు నిచ్చిరి. 1923 ఏప్రిలు 27 వ తేదీన హీరానందు తారాచందు (కరాచీలో కొక దుకాణము) కరాచీలో నియలయస్సు బాంకి కాఖవారికి రు. 30,000 ల నిచ్చి బాంబాయిలో తారాచందువారు పురమాయించినవాని కిమ్మిరి. తారాచందుకు బాంకిలో కాతా లేదు. కాని కరాచీకాఖవా రాసామ్మదీసికొని, బాంబాయికిబంపి, వారు తేప్పినవారి కిమ్మిరి తంతిజేసిరి. కాని బాంబాయివారు డబ్బురెచ్చుట నాపివేసిరి. కంపెనీవారు న్యాయస్థానముగారి యజ్ఞ కై యెదురు జూచి కిక్రి వ్వు న్యాయాధిపతి యాననము, బాంకివారి తేన్నటికిని గాదనియు, సాధారణ కాతాదారులకిమ్మటముందు కరాచీకాఖవారలకిమ్మట నిధి మనితేప్పిరి. ఈతీరుపుపై నీర్మావార తేప్పిజేసిరి. ప్రధాన న్యాయాధిపతి కరాచీ బాంకివారికిని, పర్యవసరము చూచును ఋణముకు, మహాజనునకుల సంబంధమేయున్నదని యూహించి, యప్పీలు నొప్పకొనిరి.

ఆర్థికాభివృద్ధి గలగజేయుటకు పంజాబు ప్రభుత్వమువారి సోకసంఘమును నియమించుట

లాహోరు, ఫిబ్రవరి 18:—పంజాబు ప్రభుత్వమువారు స్థానికసంఘముల యాభివృద్ధికి గనుగొనుటకు ఖర్చును దగ్గించుటకు ఆదాయాభివృద్ధికి క్రొత్తసార్వభౌమ లాలోచించుటకు, క్రొత్త పన్నులవిధించుట కేదైన పిలువనైవే జూచుటకు, సోకసంఘమును కొంచులు ప్రభుత్వోద్యోగీయులను, మరొకవరకు గలపి నియమించిరి. దీని కి మే. కో. ర. హీ. మ. బహుగాయ కాత్యరత్నగ నుండును. స్థానిక సంఘము యాభివృద్ధియొక్క, యూపింపు మను నియమించుటకు గారణము. కాత్యరత్నగి సెలకు రు. 750/-లవలె రెండు మాసములవఱకు జీతముస్థానిక సంఘముల వారియ్యవలసియందెను.

శ్వాసప్రదర్శనము

రంగూను, ఫిబ్రవరి 18:—శ్వాసప్రదర్శనము జరిగినది. యెర్రనక దొరసానిగా బహుమతుల సొసంగిరి. గవర్నరు ప్రశంసానామ రిఫర్ముగారి పక్కకువచ్చెను.

జాబులు

కలకత్తా మోక్షాత్మనము

(81 జనవరి) శేటిదినమున యిచ్చట ఆంధ్రదేశస్థులును భర్తసాధని పత్రికాధిపతులును అయినపాలపర్తి నరసింహము గారు యిచ్చటజరుగుచున్న మాఖోత్సవమునకై వచ్చి, భగవంతుని ప్రీతిమిత్రునిగా తేసికొను మార్గమును, తేసికొన్నందున ప్రయోజనములు యేనియో చక్కగా నాంధ్రమున నుపన్యసించి విద్యార్థుల సంతోషచిత్తులంజేసినందుకు వాకి మాకృతజ్ఞత తెలుపుచున్నారము.

ఆంధ్ర విద్యార్థులు.

గుడివాడతాలూకా ప్రాథమికోపాధ్యాయసభ కృష్ణాజిల్లా గుడివాడతాలూకా తృతీయప్రాథమికోపాధ్యాయసభ 14-2-1925 తారీఖున పామర్రుగ్రామములో మ.రా.రాజశ్రీ దుల్లా పట్టాభిరామయ్య బి. ఏ. యల్. టి గారి ఆధిపత్యమున జరుగున గాన ఉపాధ్యాయులును, విద్యార్థిమనులను దక్షచేసి సభను జయప్రథముగా జరుప ప్రార్థితులు.

తాలిసేని గోపాలకృష్ణయ్య, గుడివాడ తాలూకాసంఘ కార్యదర్శి.

శ్రీ సీతారామచంద్ర యజ్ఞమహోత్సవ వాహ్యసప్తతిక

రక్షాక్షీనామసంఘ మాఘశుక్లపక్ష ప్రమిలగాయతు మాఘ బహుళద్వాదశివరతు (81-1-25 మొదలు 20-2-25 వరకు) శ్రీరామచంద్రార్చన, ఉత్సవ, కాలక్షేపాదికము, వైజాంయి లాకా వరంగల్లుజిల్లా యిల్లెండల పాడు తాలూకా కారేపల్లిగ్రామమున మధ్యపూమున జరుపబడును ఈసందర్భమున శ్రీమద్రామాయణము, శ్రీరామజననము మొదలుకొని శ్రీరామపట్టాభిషేకమువరకు 19 భాగములకు కాలక్షేపకర్మతో జరిపింపబడును. 20 వ నాడు జవతపతర్పణములును, 21 వ నాడు పూర్ణాహుతి, వసంతోత్సవ, అవభధస్నానములును జరుపబడును. భగవద్భక్తులందఱును విచ్చేసి నాచేయయధాకర్త సత్కారము నంది నన్నుకృతార్థునిచేయుకొనుచున్నాడను.

పర్యవసంత రామయ్యగారి ద్వితీయపుత్రుడు, పర్యరామనాథం.

వరా:—తత్సమయములలో, రాసక్రీడ, బాలక్రీడ, స్వత్యగానవిశేషములు జరుపబడును. ప్రతినిత్యము సాయంత్రము కి గంటలనుండి హరికథాకాలక్షేపములు జరుగును.

దైవబాడనుండి ప్రావరావారకు వెళ్ళిబండిలో డోర్న గల్లు జంక్షనువద్దనుండి సింగరేడికాలయరి అను మారుమేరు గల కారేపల్లి ప్రేషములో డిగవలయును.

బందరు ధాన్యపుకొలత

పైకిరికక్రింద చిట్టా సాంబయ్యగారు ఆంధ్రకృష్ణా పత్రికలలో ప్రాశ్ని వ్యాసములను తిలకించుచిరి. ఇప్పటికైనను భూస్వాముల మనస్సులకు వ్యవసాయకులయొక్కట్టులు జ్ఞప్తివచ్చుట కొంతమేరే;

ఈవిషయమైనవారయ నభవముల నిండుక వివరించెదను. నేనొకవల్లెటూరువాడను. నాకు వ్యవసాయమే ముఖ్యవృత్తి ప్రతివత్సరమున వేసవిప్రారంభించినదాది, పొలములను మరమ్మత్తుచేసికొని తరుణము వెంబడి సాగుచేసి యండముగులకులోనై దైవిక రాజకములనుభరించి ఫలస్వభువన కెదురుదూమును పంటలో తీర్చెదనని యప్పటచ్చలకుకుంభరత్నమునకు, వ్యవసాయపుఖర్చులకు కొంతమొత్తమును తెచ్చుకొని కాలముగడపుచూ ఫలించినపంటధాన్యమును అప్పటికెదురుదూము చుండిన పన్నులను చెల్లించుటకును తదితరవ్రయములకును కొంతమొత్తమును పడలచి సామీప్యపట్టణముయిన బస్తీకి తీసికొనివెళ్లి అమ్మకము చేయుచుండును.

ప్రతిరోజు ప్రాతఃకాలమున, "తిరుమలయాత్రకును నెల్లూరువద్దకలిసికొనునప్రయోజనాలవలె" యుండి బయట మెట్టుపెద్దను కాయదాదారు గుడిగూడి ధాన్యంబండ్లకెదురుదూముచుండురు.

మెట్టువద్దకు ధాన్యంబండ్లుచేరులతోడనే "నాకి" వ్యవసాయ "నాకి" వ్యవసాయంబండ్ల ఆసామిలను మీ వెంబడించెదరు. మచ్చలచాచడిలోనే బండ్లు చేరుపరికియెవో యొక ఖాయిదాజ్ఞాకు వశపరుచుకొనును. అంతియేకాని అసలదారు స్వయముగా వర్తకునికి చేరము యిచ్చి సామ్మతెచ్చుకొను యోగ్యత లేదు.

మీముట ఆయాధాన్యములను మచ్చు చూపించి పాట ప్రారంభించెదరు. రయితు. ప్రాప్తాప్రాప్తము లనుసరించి భర నిగ్గయమవును. ఈభరలు నిర్ణయించు సమయమందు అందరికి తెలియనివారి వర్తకభావలో ఏదో కొంత గైరుఅని గూఢముగా చెప్పకొందురు. ఆయాదినములలో వల్లిడి ననుసరించి ఖాయిదాదారు వర్తకునితో కొంతమొత్తము, లోపాయికారీని యేర్పాటు చేసికొనును.

ఇదిగాక పల్లికుగా నిర్ణయమైన ధరమీద పుట్టికి రూపాయి లేక రెండురూపాయిలు ఖాయిదాయని చెప్పదురు. ఈ ఖాయిదా యనునది ఖాయిదాదారు తీసికొనునదే! బండికి యొకబస్తా మచ్చులసావడియందుగాని లేక వర్తకుని యింటి యందుగాని తనిఖీ చేసెదరు. కొనుదారుయొక్క స్వంత కొలగాడు కొలమును, ఆతను తనయజనూని లాభము నపేక్షించిన వాడగుటచే యొసినకొలది వివిధగ్రతుల నురకమును త్రిప్పుచూ కొల్చి రయితు చెప్పిన పట్టుబడికి తయగు కనుపరచును. ధాన్యంబండ్లు కొనుదారు యింటికి లోలింబుకొని వెల్లెనపిమ్మట యొకానొకప్పుడు ధాన్యం పుచ్చుకొననని పేచీపెట్టును అంత ఖాయిదా దారుకు, కొనుదారుకు కొంత సంభావనగరిగి తుదకు ధరలో యొకటి రెండు రూపాయిలు తగ్గించును. ధాన్యం అమ్మకమునకు తెచ్చినవాడిని కొల్పివ్వరు. అతని తరఫున పనిచేయు ఖాయిదాదారుయిన కొల్పడు. ఖరీదుదారుయొక్క స్వంతకొలగాడే కొల్పురు. అతనే కొల్పవలెనని నిర్ధారణకాదాను. ఇది చాల అక్రమమునపద్ధతి నాల్మశేర్ల మరకము యేర్పడిన పిమ్మట యిద్దుమబస్తాను నూడ శేర్లు కొల్పవలసివుండెను. అయితే నస్తాకు యొకవైపు మరకములు చిత్రకొలతలని ప్రారంభించి కొంతకాలమైనపిమ్మట యిరువైపుల పట్టి పోసికొనుట ఏర్పడినది. ఇట్టిపల రెండుసంవత్సరములనుండి యిరువైపుల చిత్రకొలతలని కొలవబడుతూ యిప్పుడు ఆల మారి యిరువైపులపట్టి పోసుకొనుట జరుగుచున్నది. చుండు వారియిష్టానుసారం యొక్కన గావచ్చును. అన్నిచోట్లను కాటాచేరయినప్పటికి యీ బస్తీవర్తకులు మాత్రము కాటాకెట్లగు. వారు యెట్లుతలచిన అట్లు సాగుమన్ను పప్పును మార్పిడికెట్లోప్పించుదు?

ధాన్యం ప్రండకపోయినను చింతించును. ధరలు మందగించినను, విచారించును. కాని యొకొల్లరు న్యాయమునుజూచి మాత్రము దుఃఖింపకుండ నుండలేదు. మిద్దెమేడలలో నివసించి ఎట్టి కష్టములు పడకుండ ఎప్పటికప్పుడు బస్తీదిగు బడిని సరిపుచ్చుకొను భూస్వాములకేమి శ్రద్ధయందును? మరియొకవిషయము పుట్టికెండుఅకాలంధర్మ ఖర్చుయని మనహాయింబుకొనెడివారు రాను రాను నాలుగు అకాలం అయిరుఅకాలంలోకేవచ్చినది. ముందంతకాలంలో?

ఖాయిదాదారును వర్తకులును యేకీభవించి వారివారిపిలువనుసరించి యెట్టియేర్పాటులుచేసికొన్నను అసన్నియు భరింపవలసినదిరయితే! తమవిశ్వర్యమునకు కారకుడుపల్లెటూరికృష్ణమండేగదా యనుజ్ఞానముండదు. సరికదాపల్లెటూరి రయితుబస్తీకి రావడము తోనే బస్తీవారునవనాగరికులగుటచే గాబోలు శ్రేణ ప్రాయముగాజూరురు.

బ్రాహ్మణులు కానిండు, కమ్మవారు కానిండు, తక్షిణరులుకానిండు ఎవరయినను వర్తకములోనికి దిగినపిమ్మట వారిస్వలాభమునే చూచుకొనియెదురుగాని రయితు తేమమును విచారింపరు. కొల్లపద్ధతియేయింది ఒకవేళ ఇరువై అయిదుమరకములని నిర్ధారణచేసినను అదికొంతకాలమునకు యధాప్రకారమవును. ఒకచోట కాచావేరొకచోట కొల్లయందుండుటల రయితులు చిక్కులపాతగుచున్నారు. స్థానికాధికారులయిననుజ్యోక్యముకలుగజేసికొనుటలేదు. వ్యవసాయదారులకు సంబంధించిన యీ సమస్యవిషయమై ప్రజాప్రతినిధుల శ్రీయుతులు మాగంటి శిరయ్యగారు మున్నగు చట్టనిర్మాణభాసభ్యులయినను శ్రద్ధసహించి అన్నిభాగములయందు ఒకేవాదియేర్పాటు లుండుటకు తగుప్రయత్నములుచేయుదురు గాక యని కోరబడుచున్నారు.

నారల బసవయ్య రహితు.

కుప్పరోగనివారణోద్యమము

రంగూను, ఫిబ్రవరి 18:—ఈయద్యమమునకై సహాయముగోరుచు విజ్ఞతేయబడెను. దీని విషయముయ, యారాప్రముకన్న నెక్కుగుసహాయము గోరవలసి మరలేదని గవర్నరుగారుతేప్పిరి.

వేదాపురము పోను.

REGISTERED

గ్రంథకర్తగారియొద్దను, బెజవాడ వాణిమూలరావుగారి
లాండ్రపండితులు శ్రీ కాళిదాసుని చివరిరథద్రవ్యులయ్య
కారుగారియొద్దను ప్రతులు గ్రహమునకు దొరకును.

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము అన్ని చోట్ల దొరకును, చక్కని డబ్బీతో నహా 1-కి వెల 10 అణాలు మాత్రమే.
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుకెట్టివీధి నుడరాను.

పాశ్చాత్య! ఫలమత్యధికము!! ప్రయోగరూతస్వక వాడతగినది!!

పాశ్చాత్య శంకటాచలపండితులు వారి లోకామయహార కస్తూరిమాలికలు:—ఈ దివ్యవధము మిక్కిలి బిలువనైనకస్తూరి, కుంకుమపువ్వు, పచ్చకర్పూరము, అమృతమైన వనమాలికలుచేర్చి తయారుచేయబడినది. ఇంత విలువగల ఔషధముచేదనాడు మొదలు భాగ్యవంతులు వరకు కష్టములేక కొనుటకై 250-800 మాత్రలు గల బుడ్డి 1-కి ధర 0-4-0 కే యివ్వబడుచున్నది, 6 బు 1-4-0. ప్యాకింగు, పోస్టాభివ్యయము. బిడ్డలు మొదలు పెద్దలవరకు సాధారణమైన వ్యాధులన్నిటికి అనుపానభేదములతో వాడవలెను, ఇంకా ఈ దిగువ తెలుపబడినవి అత్యద్భుతమగు గుణమిచ్చును.

వ్యవ్యరాజసాయనము:—లహరినూ, రక్తిమలేనివారు, నిశ్శక్తులు, జ్ఞాపకశక్తిలేనివారు, అతి కాకమొలగు వ్యాధులు కలవారి కిదిరావలెను. వైద్యులను కుదుర్చుటయేగాక మంచిర కృత్తిని, అద్భుతమైన ధాతువృద్ధినికలిగించును. 2-0-0

మహాభృంగములకలెము:—కండ్లమంట, నిద్రలేమి, మనస్సుకు వ్యాధులము, విడువని తలనొప్పి మొదలు పనిచేయవలయు మొదలగు రోగి, నేత్రరోగములను తప్పక కుదుర్చును. 0-8-0

వృద్ధులచేత:—ఎత్తిరకము తీట, పాద, ఎంతకాలము నుండియున్న నూడుపూటలలో మడిపోవును. 0-4-0

శరీరకౌంజనము: కండ్లలో ఎటువైపునీర్లుకారుట, మనక గాయములు, కండ్లనొప్పి, కండ్లమంట మొదలగునవిమామగును 0-8-0

మా ఔషధములన్నియు ధరస్వల్పము, ఫలమధికము. దీనినిజూచి ఒకసారి మా ఔషధములు కొనినవారికే తెలియును.

పాశ్చాత్య శంకటాచలపండితులు, వైద్యులారాధికారి, ప్రధానవైద్యులు. 1

శ్రీ సీతారాధువవైద్యశాల, మైసూరు.

డైరిబుక్కు (1925) ఉచితము

ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము
అన్ని వ్యాధులకును ముఖముగా చికిత్సచేసినవచ్చును ప్రతిగృహమందును, ప్రతివైద్యునియొద్దను యుండవలెను.
1 భాగం రు 1-4-0. 2 భాగం రు 1-12-0.
ఆయుర్వేదచంద్రిక:—ఆరోగ్య, ఔషధ, వస్తుగుణ చికిత్స మొ॥ వ్రాయబడుచుండును. సం॥ సంఖ్య రు 2-8-0 మాదిరి యుచితము.

పి. ఇ. ప. అండు కో, ఆయుర్వేదసమూహము, పెరిదేవి-నెల్లూరుజిల్లా.

బట్టలవర్తకులకు నిజస్థి

మావద్ద ఇండియా, చైనా, జపాను మొదలగు స్థలములలో ఉత్పత్తియైనపట్టుతో తయారుచేసిన పట్టు ఉత్పత్తియగుటల పంచలు సరిగ్గచేర్చిన సాధారణములు, కొత్తరంగులు, మర్రిరంగుల ఇతరరకములు తావలసినవారు మామోతదీసిన ధరలవట్టి పంపెదము.

బళ్ళ చిన్నకామరాజు & భద్రు

పట్టుబట్టలవర్తకులు, పెద్దాపురం (గోదావరిజిల్లా).

22 ct ROLLED GOLD WRIST WATCHES

This is a very newest style watch fitted with high grade Swiss mechanism. Glass crystal lined, figures Arabic or Roman. Its design and finish will satisfy the most critical test. And its appearance equal to sovereign gold very charming to look at and perfect time-keeper. Guaranteed for 5 years.

Rs. 12/ 18 Carat Rolled Gold wrist watch Rs. guaranteed for 3 years.

World famed "B" Time piece Rs. 2/ German Alarm Time piece Rs. 5/ "Negro" Alarm Time piece Rs. 5/ Double bell Alarm Time piece Rs. 6/ All guaranteed for 3 year

14ct Emden fountain pen 14ct gold nib Rs. 2/

Write to: V. S. WATCH Coy.

P. O. 105. MADRAS

మాన నోల్లాసిని మాత్రలు

80 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

తెలుగులభిము! (ప్రోద్ధూర్చుల ప్రత్యేకము) గుణాధికము!

కరీములలో ఉష్ణాధికముచే కలిగిన వైద్యకాళి

మాత్రలు వివాదములేక, అల్లెనూ, అరని, అవురింతా,

అన్ని నూయ్యము, అతివాహము, ఎక్కిన, పూర్ణాంగములు

నందు బలతయము, పిక్కులు, పాశ్చాత్యములు, కిరము,

క్రమ, అగుణ, మొదలగువారియందు 7 రోగిని నోవత్త

లను బోగోగి నోవత్తను గురించి యారోగ్యమానము

జెప్పును

ఈ మాత్రలలో మేవావారి, పిచ్చులను వెంటని

మామము. యందు ఆశేక 2 వధులు కలిసివి. అనుభవము

10 ఔషధముగుణితము పరమహంసక్రియ యని విష్వ

భివ్యవహ. ఒక్కసారి నూడినాదిని నిద్రలు తెలియజూచు

వినిపించు:— (10/8)

ఆయుర్వేద వైద్యునియందు,

అన్ని నూయ్యము, ఎల్లెనూ, పూర్ణాంగములు

కా మి ని యా నూ నె

వెంట్రు కలే అందము. కాలిపోతుండ జాగ్రత్తపడుడు.

వెంట్రుకలువి ద్వనపును ఉడకమున్నే, త్వరపడకపోయిన ఉడక మొదలుపెట్టి పూర్తిగ పోగును అబ్బుకానుండు

నేడే కామియానూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకల కేషాద్యమున్నను మాన్చి ఈ

దివ్యవధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును.

కబివరీకువల్లమీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల సతిశుభ్రపరచును.

బుడ్డి వెల 1 రూపాయ. 3 బుడ్డలిరీదు రూ 2-10-0.

128 నివీచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

రిజిస్టరుచేయబడినది)

మీకు ఏనుచాననద్రవ్యము లేక

అత్తగు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు

అవును బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0

0-12-0 } మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ

0-8-0 } మన్నిదిశలను వ్యాపించును.

ఆటోదిల్ బహారు నూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులము ప్రతిచోటను విక్రయింప

బడును. పొండు రోలురజెండ్లను,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

108 కామమనీదు, బొంబాయి అని ప్రాసెస్ చేయబడును.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుకెట్టివీధి నుడరాను.

Printed and Published by K. Nagaraj Rao Editor, Andhrapatrika Press, Pragam 6 & 7 Thambu Chetty Street, MADRAS.